

Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku

Analiza dotychczasowej
działalności
oraz perspektywy
funkcjonowania

 ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Konferencja Specjalnych
Stref Ekonomicznych

Spis treści

Wprowadzenie	3
Wykaz skrótów	4
Streszczenie	5
I. Specjalne Strefy Ekonomiczne w Polsce	9
II. Polska na mapie inwestycyjnej świata.....	13
1. Atrakcyjność inwestycyjna Polski	14
2. Kontekst globalny - czy Europa jest atrakcyjnym miejscem na lokalizację inwestycji?.....	16
3. Jak zachęcać do inwestowania w Europie?.....	18
III. Proinwestycyjne ulgi podatkowe w innych krajach Europy i świata.....	19
1. Globalny „rynek” zachęt inwestycyjnych.....	20
2. Oddziaływanie ulg podatkowych na BIZ	24
IV. Specjalne strefy ekonomiczne na świecie	27
1. Rozwój SSE na świecie.....	28
2. Kanały oddziaływania stref na gospodarkę	30
3. Wpływ SSE na rozwój technologiczny i rozwój kapitału ludzkiego	32
4. Wpływ SSE na budżet lokalny i centralny	34
V. Dotychczasowe efekty funkcjonowania SSE w Polsce	37
1. Podstawowe rezultaty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych	38
2. Oddziaływanie SSE na rozwój regionów Polski - wyniki badań ekonometrycznych	40
3. SSE a inne zachęty inwestycyjne i preferencje podatkowe w Polsce - porównanie	43
4. Efektywność funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych	46
5. Oddziaływanie SSE na budżety państwa i samorządów.....	48
6. Efekty oddziaływania na otoczenie.....	50

VI. Perspektywy SSE na przyszłość	51
1. Perspektywy dla wybranej branży - sektor motoryzacyjny.....	52
2. Podstawowy instrument wsparcia w SSE coraz mniej atrakcyjny?	55
3. Ocena dalszej atrakcyjności stref jako narzędzia oddziaływania na decyzje inwestycyjne - wyniki badań ankietowych	57
4. Strefy a rozwój struktur klastrowych	61
5. Dalsze funkcjonowanie SSE a zasady pomocy publicznej w UE.....	64
VII. Określenie „mapy drogowej” dotyczącej wydłużenia funkcjonowania SSE	67
VIII. Załączniki	71
1. Przegląd ulg inwestycyjnych w poszczególnych krajach świata - zestawienie	72
2. Formy pomocy publicznej na inwestycje w Polsce - zestawienie	75
3. Metodologia oceny wykorzystania ulgi podatkowej na przykładzie branży motoryzacyjnej	77
4. Metodologia badania ankietowego	80
IX. Wybrane dobre praktyki inwestycyjne w strefach	81
X. Literatura	97

Wprowadzenie

Od chwili powołania do życia Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce minęło już ponad 15 lat. W tym okresie strefy na dobre wpisały się w krajobraz prowadzonej działalności gospodarczej i trudno odnaleźć obecnie duży projekt inwestycyjny, który nie byłby ulokowany na terenie jednej z nich.

Popularność stref polega na prostocie i efektywności narzędzia, jakim jest zwolnienie podatkowe dla przedsiębiorców. Szukając lokalizacji dla nowego projektu inwestorzy przeczesują obecnie dziesiątki krajów i setki lokalizacji, dążąc do określenia optymalnego z ich punktu widzenia miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej.

W dyskusjach z inwestorami od jakiegoś czasu zaobserwowaliśmy jednak trend, w którym wyczuwalne było przesunięcie zwolnienia podatkowego w ramach SSE na dalszy plan w procesie wyboru lokalizacji. Wynikało to z faktu, że biorąc pod uwagę duże koszty inwestycji, kilkuletni program realizacji projektów oraz presję rynkową ograniczającą rentowność w wielu branżach, efektywny czas na skorzystanie ze zwolnienia skracał się niekiedy nawet do 3 lat poprzedzających rok 2020, czyli zakładany obecnie koniec działalności SSE.

Mając powyższe na uwadze, podjęliśmy się opracowania dokumentu, który dawałby materiał do rzeczowej oceny dotychczasowej działalności stref w Polsce, ale także stanowił merytoryczny fundament dyskusji o perspektywach ich funkcjonowania.

Dokonałiśmy analizy ekonometrycznej wpływu funkcjonowania SSE w Polsce na wyniki gospodarcze i potwierdza ona intuicyjnie wyczuwalne konsekwencje. Tam gdzie funkcjonują strefy występuje większy poziom inwestycji, jest mniejsze bezrobocie i większy poziom PKB na mieszkańca niż w regionach gdzie stref nie ma.

Przeprowadziliśmy też szeroko zakrojone badanie ankietowe wśród inwestorów strefowych, które daje jasny sygnał, że bez wydłużenia okresu funkcjonowania stref nie ma co liczyć na reinwestycje u ponad połowy obecnych firm w SSE. Obraz dramatycznie się zmienia, jeśli perspektywa istnienia SSE ulega wydłużeniu - w takiej sytuacji aż ponad 81% inwestorów deklaruje chęć ponownej inwestycji w Polsce.

Pierwotne założenie dotyczące powołania do życia SSE miało na celu zwiększenie inwestycji i ożywienie gospodarcze w wybranych lokalizacjach. Z biegiem czasu strefy rozproszyły się po całej Polsce, co było wynikiem dostosowania regulacji do potrzeb inwestorów.

Niejako obok swojej głównej działalności, strefy stały się też naturalną platformą do tworzenia powiązań kooperacyjnych, które w dłuższej perspektywie mogą przybrać formę klastrów, kreując zupełnie nową rolę dla SSE w gospodarce. Do tego jednak potrzeba czasu, ale też środków na wspieranie budowania takich powiązań.

W procesie wyboru lokalizacji inwestycji branych pod uwagę jest bardzo wiele aspektów. Pomoc publiczna jest jednym z nich i naturalnym jest, iż najbardziej pożądaną formą wsparcia zawsze będzie dotacja, natomiast zwolnienie z CIT stanowi bardzo konkretną alternatywę.

Obecność stref i możliwość uzyskania zwolnienia podatkowego nie stanowi wyłącznego kryterium wyboru lokalizacji inwestycji, jednak ich brak lub brak możliwości faktycznego skorzystania ze zwolnienia podatkowego zdecydowanie utrudni przyciąganie nowych inwestorów. Może to być również powodem zmniejszenia poziomu reinwestycji obecnych strefowiczów, co z kolei mogłoby zaowocować oddaniem przez Polskę pierwszeństwa w regionie w dziedzinie atrakcyjności inwestycyjnej.

Mając na uwadze fakt, że Komisja Europejska nie jest zaangażowana w proces wydłużania okresu funkcjonowania SSE w Polsce oraz to, że na środki z nowego budżetu UE będziemy musieli jeszcze poczekać, bardzo zasadne jest przeprowadzenie procesu legislacyjnego wydłużającego funkcjonowanie SSE. Dzięki temu będziemy mieli narzędzie, które w realny i konkretny sposób może przyciągać do Polski nowe inwestycje. Konkretnie dowody na korzyści wynikające z tego procesu w końcu mamy.

Duleep Aluwihare

Partner Zarządzający
Ernst & Young w Polsce

Paweł Tynel

Dyrektor Działu Ulgi i Dotacji Inwestycyjnych
Ernst & Young

Wykaz skrótów

SSE - Specjalne Strefy Ekonomiczne

CIT - Podatek dochodowy od osób prawnych

PIT - Podatek dochodowy od osób fizycznych

VAT - Podatek od towarów i usług

MSP - Małe i Średnie Przedsiębiorstwa

BIZ - Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne

ONZ - Organizacja Narodów Zjednoczonych

OECD - Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

UE - Unia Europejska

WE - Wspólnota Europejska

UOKiK - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

PAIIZ - Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych

ILO - Międzynarodowa Organizacja Pracy

FIAS - Służba Doradcza Inwestycji Zagranicznych Banku Światowego

WTO - Światowa Organizacja Handlu

PO IG - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

RPO - Regionalny Program Operacyjny

PKWiU - Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług

LCV - Light Cargo Vehicle - Lekkie samochody dostawcze

B+R - Badania + Rozwój

Streszczenie

Polska na mapie inwestycyjnej świata

- ▶ W ankiecie przeprowadzonej przez Ernst & Young w 2011 r. Polska zajęła 1 miejsce w Europie Środkowo-Wschodniej oraz 7 miejsce na tle całej Europy pod względem liczby pozyskanych inwestycji zagranicznych. Tak dobry wynik naszego kraju był możliwy przede wszystkim dzięki stosunkowo silnej, odpornej na kryzys gospodarce. Nie bez znaczenia był również szeroki dostęp do wykształconej kadry pracowniczej, duży rynek wewnętrzny oraz dobra lokalizacja w Europie.
- ▶ Z kolei Europa uplasowała się jako drugi po Chinach najatrakcyjniejszy kierunek ekspansji bezpośrednich inwestycji zagranicznych, głównie dzięki wysokiej jakości kapitału ludzkiego. Jednak aktualna destabilizacja części gospodarek europejskich, jak również wysokie koszty pracy mogą w kolejnych latach zniechęcać potencjalnych inwestorów do lokowania inwestycji na starym kontynencie.
- ▶ Sami inwestorzy wskazują, że Europa, aby móc w przyszłości konkurować o największe inwestycje, powinna obniżyć podatki oraz koszty pracy. Z uwagi na trudną sytuację budżetową, w większości krajów europejskich jedyną szansą na ograniczenie fiskalnych obciążeń przedsiębiorców oraz przyciągnięcia nowych bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) wydaje się być oferowanie pomocy publicznej, w szczególności w formie proinwestycyjnych ulg podatkowych.

Znaczenie podatkowych ulg proinwestycyjnych

- ▶ Ulgi podatkowe są bardzo powszechnie wykorzystywane w polityce przemysłowej wielu krajów jako środek promujący realizację nowych inwestycji. Udzielają ich nie tylko kraje rozwijające się, rywalizujące o napływ zagranicznych inwestycji, ale też kraje wysoko rozwinięte. Wydaje się zatem, że rezygnacja z tego instrumentu wsparcia w Polsce mogłaby zagrozić w przyszłości utrzymaniu przez nasz kraj wysokiej oceny wśród inwestorów zagranicznych.
- ▶ Badania empiryczne jednoznacznie wskazują na pozytywną korelację między wielkością udzielonej pomocy publicznej (w tym w formie zwolnień podatkowych) a wielkością inwestycji w danym kraju.

Specjalne Strefy Ekonomiczne na świecie

- ▶ Jedną z dominujących na świecie form zwolnień podatkowych są ulgi udzielane w ramach specjalnych stref ekonomicznych (SSE). Strefy wpływają w szczególności na wzrost zatrudnienia i eksportu, napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych, rozwój kapitału ludzkiego oraz transfer wiedzy, nowych technologii i know how, przyczyniając się w długim okresie do szybszego tempa wzrostu gospodarczego danego regionu.
- ▶ Rozwój SSE ma wpływ na budżety lokalne i centralne, jakkolwiek siła i kierunek tego wpływu mogą wywoływać spory i w istocie zależą od oferowanych zachęt fiskalnych. Utracone wpływy budżetowe z tytułu ulg podatkowych udzielanych w strefach oraz koszty tworzenia i funkcjonowania SSE powinny być bowiem przeciwstawiane przychodom budżetowym związanym z innymi podatkami płaconymi przez przedsiębiorców strefowych.

Dotychczasowe efekty funkcjonowania SSE w Polsce

- ▶ Specjalne strefy ekonomiczne działają w Polsce od 1995 r. i dotychczas przyczyniły się do osiągnięcia następujących rezultatów (wg stanu na 31 grudnia 2010 r.):

Liczba zezwoleń	Wartość zrealizowanych inwestycji w mln PLN	Nowe miejsca pracy	Utrzymane miejsca pracy
1 354	73 221,6	167 141	58 148

- ▶ Przykłady najlepszych praktyk w zakresie inwestycji strefowych zostały zebrane i zaprezentowane w Rozdziale IX niniejszego raportu.
- ▶ Analiza wpływu funkcjonowania SSE w Polsce na wyniki gospodarcze na poziomie podregionów i powiatów przeprowadzona przez Ernst & Young na potrzeby niniejszego raportu wykazała między innymi następujące efekty stref:
 - ▶ W regionach, w których funkcjonują strefy, stopa bezrobocia jest przeciętnie niższa o 1,5 do 2,8 pkt proc. w przypadku podregionów oraz 2,3 do 2,9 pkt proc. w przypadku powiatów.
 - ▶ W podregionach, w których funkcjonują strefy, poziom PKB per capita jest wyższy przeciętnie o ok. 1300 do 2500 PLN niż w pozostałych podregionach. Oznacza to, iż w podregionach gdzie jest strefa wskaźnik PKB per capita jest wyższy od 3,9% do 7,5% przeciętnego PKB per capita Polski niż w pozostałych podregionach.
- ▶ Oprócz stref dla nowych inwestycji Polska ma do zaoferowania również inne formy pomocy publicznej, w tym: dotacje unijne (na poziomie krajowym i regionalnym), dotacje rządowe oraz zwolnienie z podatku od nieruchomości. Z punktu widzenia potencjalnego beneficjenta istniejący w Polsce system pomocy publicznej jest jednak silnie rozproszony. Z uwagi na ogłaszane w różnych terminach rundy aplikacyjne oraz problemy z wyczerpującymi się budżetami nie ma ciągłości w dostępie do funduszy unijnych. Brak możliwości ustalenia jakiego typu wsparcie będzie dostępne w perspektywie kilku następnych lat uniemożliwia strategiczne planowanie inwestycji w naszym kraju. Na tym tle pomoc w strefach zdecydowanie wyróżnia się na korzyść, z uwagi na przewidywalność zasad wsparcia, jego dostępność oraz potencjalnie wysoką wartość.
- ▶ Dostępne dane pozwalają ocenić, że zwolnienie podatkowe w SSE jest stosunkowo efektywną formą pomocy, gdyż przeciętny poziom wsparcia dla przedsiębiorstw w SSE wynosi ok. 12% wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych. Innymi słowy, każda złotówka zwolnienia podatkowego zaowocowała ponad 8 PLN zainwestowanymi przez inwestorów w SSE.
- ▶ Również z punktu widzenia oddziaływania na budżet państwa i samorządów, zwolnienie w SSE wydaje się stanowić efektywne narzędzie. Jeśli porównać utracone dochody budżetu państwa z tytułu ulgi podatkowej w SSE z wpływami budżetowymi od przedsiębiorców strefowych wynikającymi jedynie z zatrudnienia pracowników strefowych, to okazuje się, że już od 2004 r. w związku z ciągłym przyrostem liczby pracowników wpływy zaczęły przekraczać utracone korzyści.
- ▶ Wpływ SSE na rozwój regionów należy ponadto rozpatrywać w dużo szerszej perspektywie niż jedynie poprzez bezpośrednie oddziaływanie na budżet samorządu. Działalność inwestora strefowego przyczynia się bowiem do tworzenia nowych miejsc pracy u kontrahentów, budowy powiązań kooperacyjnych, rozwoju infrastruktury, podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu i przyciągania nowych inwestycji, co w efekcie pośrednio zwiększa również wpływy budżetu samorządu z podatków (CIT, PIT, podatek od nieruchomości).

Perspektywy dla polskich stref

- ▶ Na przykładzie branży motoryzacyjnej - mającej dotychczas największy udział w inwestycjach w strefach - nasuwa się pytanie, czy dalsze losy specjalnych stref ekonomicznych w Polsce przyczynią się do wspierania kluczowych branż występujących w strefach w obliczu czekających je trendów i wyzwań, czy też wręcz przeciwnie - przyczynią się do wycofywania produkcji z Polski i przenoszenia jej w inne lokalizacje, oferujące bardziej korzystne warunki prowadzenia biznesu.
- ▶ Polskie SSE zaczynają już teraz tracić na atrakcyjności - pomimo perspektywy istnienia przez kolejnych ponad 9 lat, do końca 2020 r. Z roku na rok zwolnienie strefowe będzie coraz mniej atrakcyjne dla inwestorów. Spadek zainteresowania strefami będzie oczywiście postępował w różnych branżach w różnym tempie - w zależności od stopnia ich rentowności. Tym niemniej, zjawisko to będzie odczuwalne we wszystkich sektorach i w pewnym momencie - w zależności od rentowności danego sektora - wpłynie na spadek nowych inwestycji w SSE.
- ▶ Badanie ankietowe wśród inwestorów strefowych przeprowadzone przez Ernst & Young na potrzeby niniejszego raportu wskazało następujące trendy:
 - ▶ Ponad połowa aktualnych inwestorów strefowych deklaruje, iż nie planuje realizacji nowych projektów inwestycyjnych na terenach SSE w przypadku ich funkcjonowania tylko do 2020 r., ale aż 81% badanych deklaruje gotowość przeprowadzenia nowych inwestycji, jeśli strefy działałyby dłużej. Fakt wydłużenia działalności SSE stanowi więc bezpośredni czynnik decydujący o atrakcyjności stref.
 - ▶ Jako główną korzyść prowadzenia działalności w strefach aż 96,7% badanych wskazało zwolnienie z podatku dochodowego.
 - ▶ Mniej niż połowa badanych zadeklarowała, że jest w stanie wykorzystać dostępną ulgę w całości. Problem pełnego wykorzystania pomocy w strefie dotyczy zwłaszcza grupy dużych przedsiębiorców (w tym firm, które weszły do Polski w formie BIZ). Jest to sygnał niepokojący, ponieważ można przypuszczać, że trudności z rozliczeniem zwolnienia podatkowego przez znaczących inwestorów będą w przyszłości narastały w związku z ograniczeniem czasu trwania SSE.
 - ▶ Jako obszar do poprawy inwestorzy na pierwszym miejscu wskazali ograniczony okres wykorzystania ulgi podatkowej (63,3%). Następne wskazania dotyczyły innych aspektów podatkowych, takich jak: zastosowanie zwolnienia podatkowego tylko do określonej działalności (62,3%), skomplikowane rozliczenia podatkowe związane z wykorzystaniem ulgi (48,8%), niejednolita praktyka organów podatkowych (48,8%) oraz brak możliwości rozliczania straty (47,9%).
- ▶ Wydłużenie działalności stref byłoby pozytywnym sygnałem dla tych inwestorów, którzy dopiero zastanawiają się nad wejściem do strefy. Ponad 9 lat pozostałe do końca okresu funkcjonowania stref nie gwarantuje pełnego skonsumowania istotnej części zwolnienia podatkowego przysługującego przedsiębiorcy strefowemu, co podważa atrakcyjność stref i samego zwolnienia jako zachęty dla potencjalnych inwestorów.
- ▶ Badanie ankietowe Ernst & Young wskazało również, że SSE stanowią dobre narzędzie do tworzenia współpracy w ramach sieci powiązań kooperacyjnych, które mogą stanowić bazę do inicjowania struktur o charakterze klastrów. Klastry i strefy mają podobne cele i mogłyby wzmacniać efekty swojej działalności. Zapewnienie podmiotom zarządzającym strefami narzędzi do wspierania działalności klastrów przyczyniłoby się do ich przyspieszonego rozwoju, a w efekcie zwiększyłoby atrakcyjność stref dla inwestorów w kolejnych latach.

„Mapa drogowa” wydłużenia funkcjonowania SSE

- ▶ Dalsze funkcjonowanie SSE po 2020 r. nie powinno budzić wątpliwości Komisji Europejskiej, przy założeniu że strefy będą wpisywać się nadal w ramy wspólnotowej polityki regionalnej, a przepisy strefowe będą zgodne z regulacjami wspólnotowymi w zakresie pomocy regionalnej.
- ▶ Wydłużenie funkcjonowania SSE pozostaje w gestii Rady Ministrów i wymaga nowelizacji poszczególnych rozporządzeń strefowych. Proces wydłużenia powinien nastąpić w trakcie roku 2012, aby aktualnie obowiązujący okres funkcjonowania stref nie wpływał znacząco na spadek ich atrakcyjności.
- ▶ Dostosowywanie stref do unijnych zasad pomocy regionalnej jest procesem cyklicznym i niezależnym od okresu funkcjonowania stref, a wynika ze zmian przepisów wspólnotowych na początku każdego okresu budżetowego UE.
- ▶ W efekcie zasadne jest rozważenie bezterminowego przedłużenia okresu funkcjonowania stref.

I. Specjalne Strefy Ekonomiczne w Polsce

Czym są Specjalne Strefy Ekonomiczne?

Formalnie rzecz biorąc, polskie SSE to wyodrębnione administracyjnie obszary Polski, w ramach których inwestorzy mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Celem funkcjonowania SSE jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego wybranych obszarów kraju, w szczególności poprzez:

- ▶ rozwój określonych dziedzin działalności gospodarczej,
- ▶ rozwój nowych rozwiązań technicznych i technologicznych oraz ich wykorzystanie w gospodarce narodowej,
- ▶ rozwój eksportu,
- ▶ zwiększenie konkurencyjności wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług,
- ▶ zagospodarowanie istniejącego majątku przemysłowego i infrastruktury gospodarczej,
- ▶ tworzenie nowych miejsc pracy,
- ▶ zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów naturalnych z zachowaniem zasad równowagi ekologicznej.

W Polsce funkcjonuje obecnie 14 SSE, tj. strefy: kamiennogórska, katowicka, kostrzyńsko-słubicka, krakowska, legnicka, łódzka, mielecka, pomorska, śląska, starachowicka, suwalska, tarnobrzaska, wałbrzyska oraz warmińsko-mazurska. SSE są obecne we wszystkich województwach. Według stanu na koniec 2010 r. powierzchnia wszystkich stref wynosiła 14,1 tys. ha, przy łącznym ustawowym limicie całkowitej powierzchni stref wynoszącym 20 tys. ha.

W momencie tworzenia SSE (tj. w latach 1995-1997) zakładano, że zakończą one swoją działalność w ciągu dwudziestu lat od ich ustanowienia. Jednak w grudniu 2008 r. okres funkcjonowania wszystkich stref został ujednoczony i przedłużony do 31 grudnia 2020 r.

Zezwolenie przepustką do strefy

Podstawową korzyścią dostępną w ramach SSE jest zwolnienie z podatku dochodowego (CIT lub PIT - w zależności od formy prowadzenia działalności gospodarczej) od dochodu osiąganego z działalności: (i) prowadzonej na terenie SSE oraz (ii) określonej w ramach zezwolenia strefowego.

Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach SSE jest udzielane w formie decyzji administracyjnej przez podmiot zarządzający daną strefą z upoważnienia ministra właściwego do spraw gospodarki.

W celu uzyskania pomocy w postaci zwolnienia z podatku dochodowego przedsiębiorca strefowy jest zobowiązany do zapewnienia trwałości inwestycji w SSE przez okres min. 5 lat (w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) - min. 3 lat), co oznacza w szczególności konieczność:

- ▶ prowadzenia w tym okresie działalności gospodarczej w strefie,
- ▶ utrzymania własności składników majątku, z którymi były związane wydatki inwestycyjne,
- ▶ utrzymania nowoutworzonych miejsc pracy.

Wartość pomocy publicznej w SSE

Podmioty dokonujące w strefach inwestycji uzyskują pulę zwolnienia podatkowego odpowiadającego nakładom inwestycyjnym lub kosztom zatrudnienia oraz intensywności pomocy publicznej obowiązującej w danym regionie.

Aktualna mapa maksymalnej intensywności pomocy publicznej obowiązująca do końca 2013 r.

Legenda

Maksymalna pomoc publiczna (jako poziom nakładów inwestycyjnych):

- 50%
- 40%
- 30%

+ 10 pkt % dla średnich oraz

+ 20 pkt % dla małych przedsiębiorstw

Źródło: Opracowanie własne. Oznaczenia wskazują siedziby poszczególnych SSE.

II. Polska na mapie inwestycyjnej świata

1. Atrakcyjność inwestycyjna Polski

Wciąż potrafimy przyciągać inwestycje

Tegoroczna edycja Raportu Atrakcyjności Inwestycyjnej Europy Ernst & Young 2011 po raz kolejny potwierdziła atrakcyjność Polski jako miejsca lokalizacji BIZ. W 2010 r. Polska odnotowała najwyższy wzrost liczby projektów BIZ w całej Europie - było ich o 40% więcej niż w roku 2009¹.

Analogiczny wynik prezentują dane zawarte w najnowszym raporcie Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) dotyczącym inwestycji na świecie². Zgodnie z tym raportem przyrost liczby projektów BIZ w Polsce (szacowany jako suma inwestycji typu greenfield i nabyć przedsiębiorstw) wyniósł 43,8%.

W ankiecie przeprowadzonej przez Ernst & Young nasz kraj zajął 1 miejsce w Europie Środkowo-Wschodniej oraz 7 miejsce na tle całej Europy pod względem pozyskanej liczby inwestycji zagranicznych (udział w całości inwestycji w Europie w wysokości 4%). Natomiast zgodnie z raportem ONZ udział Polski w inwestycjach zagranicznych w Europie wyniósł 3,7%.

Kraje europejskie najczęściej wybierane jako miejsce lokalizacji BIZ w 2010 r.

Ranking	Kraj	Zmiana liczby BIZ 2009 - 2010
1	Polska	40%
2	Węgry	38%
3	Irlandia	36%
4	Niemcy	34%
5	Szwecja	33%
6	Szwajcaria	30%
7	Rosja	18%
8	Czechy	16%
9	Turcja	10%
10	Belgia	9%
11	Wielka Brytania	7%
12	Holandia	6%
13	Francja	6%
14	Włochy	3%
15	Hiszpania	-2%
	Razem	14%

Ranking	Kraj	Projekty BIZ 2010	Udział w całości
1	Wielka Brytania	728	19%
2	Francja	562	15%
3	Niemcy	560	15%
4	Rosja	201	5%
5	Hiszpania	169	4%
6	Belgia	159	4%
7	Polska	143	4%
8	Holandia	115	3%
9	Irlandia	114	3%
10	Włochy	103	3%
11	Szwajcaria	90	2%
12	Węgry	88	2%
13	Szwecja	77	2%
14	Czechy	71	2%
15	Turcja	64	2%
	Inne	513	14%
	Razem	3,757	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 16.

Polska uplasowała się ponadto na 3 miejscu pod względem liczby miejsc pracy stworzonych dzięki BIZ w 2010 r. oraz na drugim - w odniesieniu do liczby miejsc pracy w przeliczeniu na pojedynczy projekt³. W 2010 r. inwestorzy zagraniczni stworzyli w naszym kraju 12,4 tys. miejsc pracy - więcej powstało w tym czasie tylko w Wielkiej Brytanii i Francji. W 2010 r. najwięcej BIZ w Polsce miało miejsce w branżach produkcji sprzętu RTV/AGD i motoryzacyjnej. Trzecie miejsce zajęły tzw. usługi biznesowe (tj. prawnicze, marketingowe, konsultingowe, rekrutacji, drukowania i zabezpieczania).

1 European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 16.

2 World investment report 2011, United Nations Conference on Trade and Development, s. 199, 210.

3 European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 16.

Największy przyrost liczby miejsc pracy stworzonych w ramach BIZ

Ranking	Kraj	Miejsca pracy
1	Wielka Brytania	21 209
2	Francja	14 922
3	Polska	12 366
4	Niemcy	12 044
5	Węgry	8 572
6	Rosja	8 058
7	Hiszpania	7 723
8	Irlandia	5 785
9	Czechy	4 815
10	Belgia	4 010
11	Turcja	3 830
12	Szwecja	1 125
13	Holandia	958
14	Szwajcaria	673
15	Włochy	627
	Razem	137 337

Ranking	Kraj	Miejsca pracy / projekt
1	Węgry	97,4
2	Polska	86,5
3	Czechy	67,8
4	Irlandia	50,7
5	Hiszpania	45,7
6	Rosja	40,1
7	Wielka Brytania	29,1
8	Francja	26,6
9	Belgia	25,2
10	Niemcy	21,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 16.

Zadecydowała silna gospodarka

Kiedy wiele krajów Unii Europejskiej pogrążyło się w recesji w 2009 r., Polsce udało się utrzymać dodatni wzrost gospodarczy. Wizja zielonej wyspy na morzu kryzysu gospodarczego zostawiła w świadomości inwestorów pozytywne wrażenie i przyczyniła się do uzyskania pozycji lidera regionu w pozyskiwaniu BIZ. Jak pokazują liczne analizy prowadzone przez instytucje wspierania inwestycji, poza stosunkowo silną, odporną na kryzys gospodarką, Polska przyciągała dotychczas inwestorów zwłaszcza szerokim dostępem do wykształconej kadry pracowniczej, dużym rynkiem wewnętrznym oraz dobrą lokalizacją w Europie⁴.

Inwestorzy mówią „sprawdzam”

Utrzymanie obecnego tempa napływu BIZ do Polski w dłuższej perspektywie może być jednak trudne, jeżeli w walce o nowych inwestorów naszą jedyną „kartą przetargową” pozostaną duże zasoby siły roboczej oraz korzystne położenie geograficzne.

Jak wynika z raportu Ernst & Young, kluczowym czynnikiem w procesie przyciągania nowych inwestycji jest dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna. Tymczasem inwestorzy zgodnie narzekają na stan naszych dróg, lotnisk oraz linii kolejowych – zwłaszcza na słabą sieć autostrad i przewlekłość procesu budowy nowych dróg szybkiego ruchu, jak również na brak efektywnych połączeń pomiędzy różnymi systemami transportu⁵.

Inną z przeszkód, o jakie potyka się zagraniczny biznes w Polsce, są skomplikowane przepisy prawa podatkowego, których częste zmiany zwiększają ryzyko inwestycyjne. W raporcie „Doing Business 2011” nasz kraj zajął 121 miejsce (na 183 zbadanych krajów) pod względem „przyjazności” systemu fiskalnego wobec przedsiębiorców (tj. biorąc pod uwagę łączną kwotę obciążeń podatkowych i parafiskalnych osób prowadzących działalność gospodarczą, czas poświęcany na rozliczenia podatkowe oraz liczbę wpłat dokonywanych na poczet podatków w trakcie jednego r.)⁶.

Atuty, którymi dotychczas staraliśmy się przyciągać nowe inwestycje z zagranicy, są relatywnie mało konkurencyjne, zwłaszcza z punktu widzenia potrzeb zgłaszanych przez samych inwestorów.

W ostatnim okresie Polska przyciąga nowych inwestorów stawiając nie na niższe koszty, ale na jakość świadczonych usług i efektywność pracy.

4 Np. „Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski 2010”, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., str. 35.

5 Raport Ministerstwa Gospodarki „Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski - bariery i możliwości wzrostu”, str. 7 (www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/F91B004A.../naplywBIZ.doc); raport Ministerstwa Gospodarki „Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce (wg stanu na koniec 2007 r.)”, s. 22 (www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/F91B004A-083D-439F-87CB-A964981E4B5F/50463/BIZ_2007.pdf).

6 „Doing business 2011”, s. 188. Chiny zajęły w cytowanym rankingu w kategorii „Podatki” 114. miejsce (s. 156).

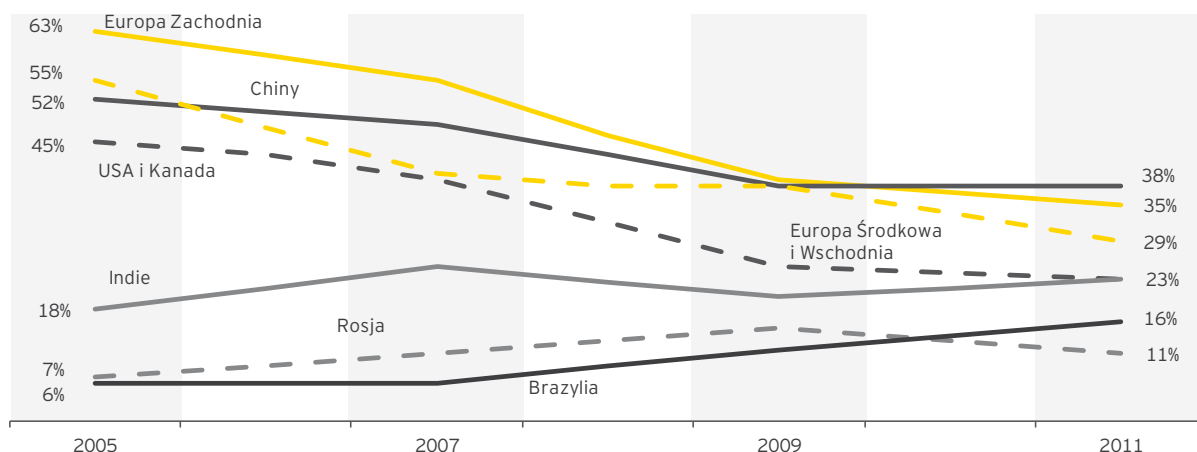
2. Kontekst globalny - czy Europa jest atrakcyjnym miejscem na lokalizację inwestycji?

Europa tuż za ... Chinami

Europa to obecnie drugi po Chinach najatrakcyjniejszy kierunek ekspansji BIZ - wynika z Raportu Atrakcyjności Inwestycyjnej Europy Ernst & Young 2011⁷. Takiego zdania było 35% biorących udział w badaniu menedżerów odpowiadających w swoich firmach za decyzje inwestycyjne. Jednocześnie różnica pomiędzy najbardziej atrakcyjnym rynkiem i najrzadziej wybieranym zmniejszyła się z 57 punktów procentowych w 2005 r. do 27 punktów procentowych w roku 2011. Świadczy to o wielkiej dywersyfikacji wyborów i olbrzymiej konkurencji o inwestycje zagraniczne na świecie.

Należy przyjąć, że w przyszłości żaden z regionów nie będzie miał monopolu na przyciąganie inwestycji zagranicznych.

Który region jest najbardziej atrakcyjny inwestycyjnie?

Źródło: *European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 26.*

Zgodnie z raportem ONZ średni przyrost liczby BIZ w Europie wyniósł w 2010 r. 4%. Natomiast zgodnie z Raportem Atrakcyjności Inwestycyjnej Europy Ernst & Young 2011 liczba projektów BIZ w 2010 r. w Europie wzrosła łącznie o 14% w porównaniu do roku 2009. Aż 70% BIZ stanowiły przy tym nowe projekty, a tylko 30% inwestorów zdecydowało się na rozwój istniejących już przedsięwzięć. Dzięki BIZ powstało w Europie w 2010 r. ponad 137 tys. nowych miejsc pracy, co oznacza 10% wzrost w porównaniu z rokiem 2009 oraz zatrzymanie spadku liczby miejsc pracy po raz pierwszy od 2007 r.⁸ Motorem napędowym wzrostu w skali kontynentu były przede wszystkim firmy amerykańskie. W minionym roku stworzyły one w Europie 37,9 tys. nowych miejsc pracy, ponad dwukrotnie więcej niż firmy niemieckie (17,5 tys.). Liczba projektów inwestycyjnych prowadzonych przez firmy zza oceanu wzrosła w 2010 r. o 24%.⁹

Atrakcyjność Europy jako miejsca prowadzenia biznesu wydaje się utrzymywać na stabilnym poziomie, pomimo utraty pozycji światowego lidera w przyciąganiu BIZ odnotowanej w 2010 r. W ramach tegorocznej edycji raportu Ernst & Young 33% inwestorów wyraziło gotowość zainwestowania w Europie

⁷ European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 5.

⁸ European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 14.

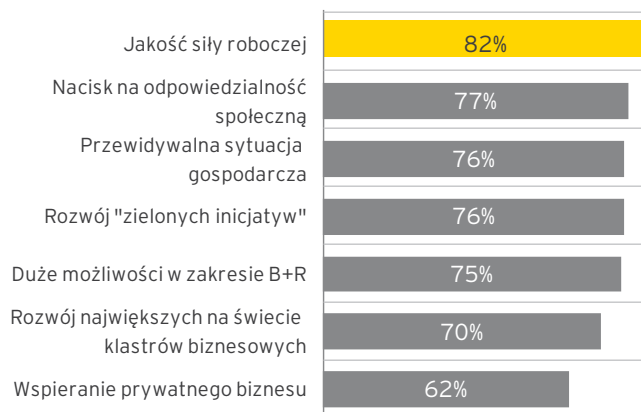
⁹ European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 20.

jeszcze w 2011 r. (przy czym tylko 13% stanowiłyby zupełnie nowe przedsięwzięcia, 44% - projekty reinwestycyjne, natomiast pozostałą część - inwestycje o innej formie finansowania, np. joint venture czy też partnerstwo publiczno-prywatne). Tylko 1% obecnych już w Europie inwestorów planuje przeniesienie działalności do innej lokalizacji¹⁰.

Co stanowi o konkurencyjności Europy

Pomimo zawirowań gospodarczych, jakie dotknęły część krajów Unii Europejskiej, region ten jest w dalszym ciągu postrzegany przez inwestorów jako atrakcyjny kierunek rozwoju BIZ.

Dlaczego Europa jest atrakcyjna?

Źródło: *European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 28.*

Zasada eksponowania regionu jako stabilnej, ale drogiej lokalizacji dla biznesu może w kolejnych latach okazać się nieskuteczna z uwagi na kryzys w południowych krajach Europy. Kraje europejskie powinny zatem bardziej elastycznie podejść do kwestii konkurencji z innymi regionami, skupiając się przede wszystkim na obniżaniu kosztów realizowania inwestycji przy zachowaniu wysokiej jakości realizowanych przedsięwzięć.

Postrzeganie tej części świata w perspektywie lokalizacji BIZ podlega nieustannej ewolucji. Obserwowana destabilizacja części gospodarek europejskich oraz rosnący niepokój wśród tamtejszych społeczeństw mogą zachwiać wizerunkiem Unii Europejskiej jako przewidywalnego miejsca dla prowadzenia inwestycji.

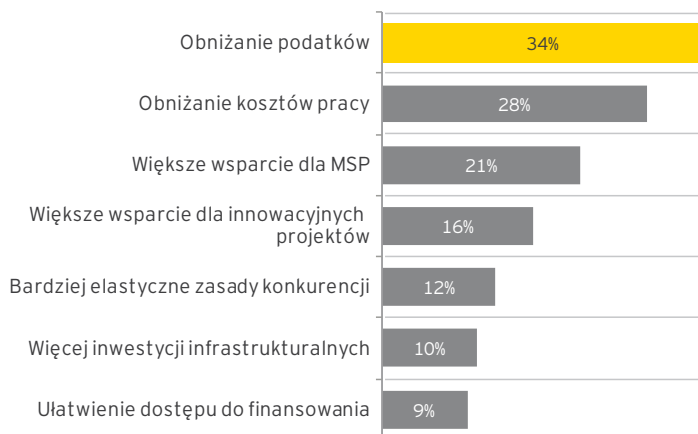
Europejska strategia przyciągania przedsiębiorców oparta na kombinacji wysokiej jakości kapitału ludzkiego, ale też idących z nią w parze wyższych niż w innych regionach świata kosztów pracy może się w najbliższych latach okazać niewystarczająca.

¹⁰ European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 22.

3. Jak zachęcać do inwestowania w Europie?

W ocenie liderów światowego biznesu kraje europejskie powinny przede wszystkim obniżyć podatki (34% wskazań) oraz koszty pracy (28% wskazań)¹¹.

Co zwiększyłyby atrakcyjność inwestycyjną Europy?

Źródło: *European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 39.*

Na relatywnie wysoki poziom fiskalizmu państw Unii Europejskiej wskazują również liczne studia porównawcze. Przykładowo, zgodnie z wyliczeniami Banku Światowego zaprezentowanymi w tegorocznej edycji raportu „Doing Business 2011”, Unia Europejska zajęła wśród światowych makroregionów 2 miejsce pod względem wysokości łącznych obciążeń fiskalnych ponoszonych przez działających na jej obszarze przedsiębiorców¹².

Łączne obciążenie podatkowe przedsiębiorców w przekroju światowym

Region	Łączne obciążenia podatkowe (jako % zysku)
Ameryka Łacińska	53,50
Unia Europejska	44,20
Kraje OECD	43,00
Europa Wschodnia i Azja Środkowa	41,20
Azja Wschodnia i Pacyfik	35,40
Bliski Wschód i Afryka Północna	32,80

Źródło: *Doing Business 2011 - European Union (EU), str. 25, Bank Światowy¹³.*

W praktyce postulat obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej będzie oznaczał konieczność przeprowadzenia gruntownych reform finansów publicznych. Jednak biorąc pod uwagę wysoki poziom długu publicznego oraz nadmierny deficyt budżetowy części gospodarek państw Unii Europejskiej, nie należy się spodziewać, iż kraje te zdecydują się na obniżenie stawek podatków od zysków przedsiębiorstw (jak uczyniła to np. Wielka Brytania w marcu 2011 r., gdzie obniżono stawkę podatku dochodowego od osób prawnych z 28% do 26%, przy założeniu osiągnięcia docelowej stawki na poziomie 23%).

Szansą na ograniczenie obciążeń fiskalnych przedsiębiorców w celu przyciągnięcia nowych BIZ może być wykorzystanie alternatywnych instrumentów wsparcia finansowego inwestorów, w szczególności w formie ulg podatkowych na poziomie centralnym lub lokalnym.

¹¹ European attractiveness survey 2011, Ernst & Young, s. 39.

¹² Zgodnie z metodologią przygotowania raportów „Doing Business” wskaźnik obciążeń fiskalnych przedsiębiorców jest obliczany jako stosunek łącznej wysokości opłat podatkowych i paropodatkowych płaconych przez przedsiębiorców (w tym, podatków dochodowych od osób prawnych i fizycznych, podatków majątkowych, podatków od zysków kapitałowych, opłat drogowych, opłat środowiskowych oraz składek na ubezpieczenie społeczne) do przeciętnego zysku wypracowanego przez dwuletnie średniej wielkości przedsiębiorstwo.

¹³ <http://www.doingbusiness.org/~media/FPDKM/Doing%20Business/Documents/Profiles/Regional/DB2011/DB11-European-Union.pdf>

III. Proinwestycyjne ulgi podatkowe w innych krajach Europy i świata

1. Globalny „rynek” zachęt inwestycyjnych

Zachęty inwestycyjne mogą przybierać różną formę. Na wyróżnienie zasługują najczęściej stosowane ulgi podatkowe. Zestawienie stosowanych ulg podatkowych w wybranych krajach przedstawia tabela w Załączniku 1. Poniżej przedstawiono jej skrót dla wybranych krajów regionu.

Proinwestycyjne zachęty podatkowe w wybranych krajach regionu

Kraj	Cel wsparcia	Forma wsparcia
Kraje europejskie		
Czechy	realizacja inwestycji w sektorze przemysłowym	zwolnienie z CIT przez okres 5 lat sięgające do 40% poniesionych wydatków inwestycyjnych
Francja	pobudzenie działalności badawczo-rozwojowej (B+R)	ulga w podatku dochodowym sięgająca 30% wydatków kwalifikowanych poniesionych w związku z działalnością B+R (amortyzacja środków trwałych, wynagrodzenia)
Holandia	rozwój działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej - program „Innovation Box”	obniżona z 25% do 5% stawka CIT od dochodu osiągniętego z wytworzonych we własnym zakresie wartości niematerialnych i prawnych
Słowacja	zwiększanie rozmiarów produkcji poprzez rozpoczęcie nowej produkcji bądź zwiększanie rozmiarów produkcji dotychczasowej	<ul style="list-style-type: none"> ▶ do 100% zwolnienia z CIT przez okres 5 lat ▶ zwolnienie z podatku od nieruchomości przez władze lokalne
Węgry	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozwój inwestycji ▶ pobudzanie działalności B+R 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ulga podatkowa w wysokości 25-50% poniesionych wydatków inwestycyjnych - maksymalne obniżenie podatku sięgające 80% przez okres 10 lat ▶ zwolnienie podatkowe w wysokości 10% wydatków na wynagrodzenie pracowników działu B+R
Włochy	wsparcie inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych (Mezzogiorno)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zwolnienie z podatku dochodowego dla przedsiębiorstw realizujących inwestycje w latach 2007-2013 ▶ pomoc automatyczna - przyznawana w momencie złożenia rocznej deklaracji podatkowej, na podstawie wydatków kwalifikowanych poniesionych w danym roku
Rosja	rozwój inwestycji w ramach 4 rodzajów specjalnych stref ekonomicznych	<ul style="list-style-type: none"> ▶ obniżone składki na ubezpieczenia społeczne ▶ 5-letnie zwolnienie z lokalnego podatku od aktywów ▶ obniżenie stawki podatku dochodowego z 20% do 15,5% ▶ zwolnienie z VAT usług świadczonych w wolnych portach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

- *The 2011 worldwide corporate tax guide*, Ernst & Young, 2011
- *Doing business in the Russian Federation*, Ernst & Young, 2011
- *Taxation trends in the European Union, 2011 edition*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011
- *State aid N 39/2007 - Italy - Tax credit for new investments in the assisted areas*.

Analiza przedstawionego zestawienia pokazuje, że ulgi podatkowe są powszechnie wykorzystywane w polityce gospodarczej wielu krajów jako środek promujący realizację nowych inwestycji. Udzielają ich nie tylko kraje rozwijające się, rywalizujące o napływ zagranicznych inwestycji. Ulgi podatkowe powszechne są również w krajach wysoko rozwiniętych.

W wielu krajach system ulg podatkowych jest dużo bardziej rozbudowany niż w Polsce, dzięki niemu przedsiębiorcy mogą korzystać z szerszego wachlarza „przywilejów” podatkowych.

Ponadto stosowanie zwolnień podatkowych wydaje się prostsze w innych krajach. Przykładowo, we Włoszech zwolnienie podatkowe na inwestycje w słabo rozwiniętych regionach jest przyznawane automatycznie - tj. bez formalnego ubiegania się o wsparcie, w momencie złożenia rocznej deklaracji podatkowej.

W większości krajów zwolnienie podatkowe jest ograniczone czasowo lub kwotowo (w zależności od wartości poniesionych wydatków inwestycyjnych).

Zwolnienia podatkowe to popularna forma wspierania inwestycji na świecie.

Przed wszystkim innowacje

Zauważalną tendencją w krajach wysoko rozwiniętych jest wykorzystanie ulg podatkowych jako narzędzia stymulowania działalności innowacyjnej. Działania te mają na celu promowanie działalności badawczo-rozwojowej oraz wdrażania innowacyjnych technologii, które są postrzegane jako narzędzie budowania międzynarodowej konkurencyjności przedsiębiorstw.

SSE nie są polskim wynalazkiem

Specjalne strefy ekonomiczne funkcjonują w wielu krajach. Przedsiębiorcy korzystają w nich przede wszystkim z tzw. „wakacji podatkowych”, ale dostępne są w nich również inne przywileje, jak na przykład uproszczone procedury administracyjne lub dostęp do rozwiniętej infrastruktury. Zgodnie z Raportem ONZ¹⁴, tworzenie lub rozwój specjalnych stref ekonomicznych jest jednym z najnowszych, powszechnych trendów w promowaniu napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w krajach azjatyckich.

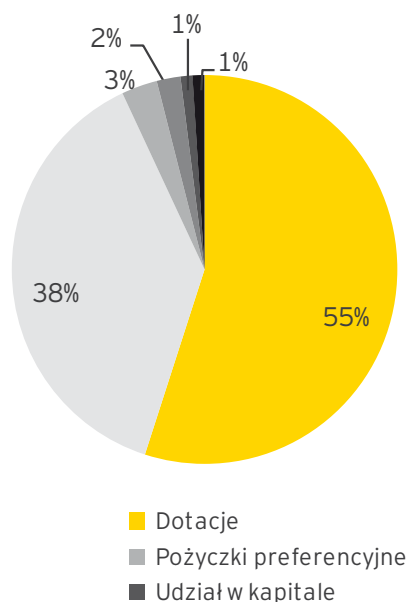
Unia Europejska - nie tylko dotacje gotówkowe

Kraje europejskie również proponują inwestorom skorzystanie z szerokiego wachlarza ulg podatkowych. Jak wskazują dane statystyczne, w latach 2004-2006 zwolnienia podatkowe stanowiły drugą po dotacjach gotówkowych, najbardziej powszechną formę pomocy publicznej w krajach UE (38% środków). W kolejnych trzech latach, tj. 2007-2009, zauważyć można już jednak rosnącą rolę zwolnień podatkowych (44%) w porównaniu do dotacji gotówkowych (50%).

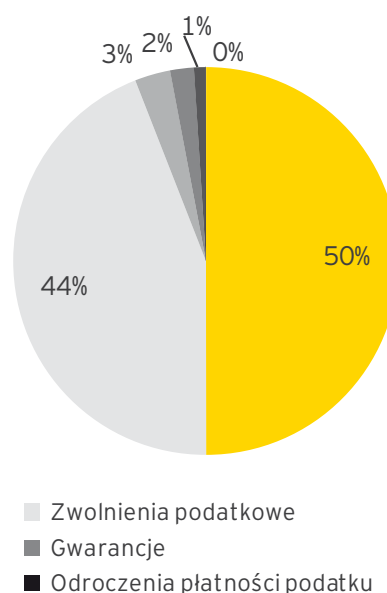
¹⁴ World investment report 2011, United Nations Conference on Trade and Development.

Struktura pomocy publicznej w UE

Struktura pomocy publicznej w UE w latach 2004-2006

Struktura pomocy publicznej w UE w latach 2007-2009

Źródło: *Facts and Figures on State Aid in the Member States, Accompanying the Report from the Commission State Aid Scoreboard, Autumn 2010 update, European Commission, Brussels, 2010, str. 41.*

A co oferuje inwestorom nasza bezpośrednia konkurencja?

Należy zaznaczyć, iż ulgi podatkowe jako zachęta do lokowania zagranicznych inwestycji stosowane są powszechnie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, np. w Czechach, na Słowacji, w Bułgarii, na Węgrzech - w krajach, które bardzo często rywalizują z Polską o lokalizację dużych inwestycji produkcyjnych. Jak wskazuje zestawienie w tabeli, ulgi podatkowe są w tych krajach najpopularniejszą, obok dotacji gotówkowych, formą wspierania inwestycji.

Zachęty inwestycyjne w krajach Europy Środkowo-Wschodniej

Państwo		Bułgaria	Czechy	Rumunia	Słowacja	Węgry	Polska
Rodzaje zachęt (bez funduszy UE)	Dotacje inwestycyjne			✓	✓	✓	✓
	Dotacje na zatrudnienie		✓	✓	✓	✓	✓
	Dotacje na szkolenie	✓	✓	✓		✓	
	Ulga lub zwolnienie z podatku dochodowego	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Zwolnienie z podatku od nieruchomości			✓			✓
	Zwolnienie z innych podatków			✓			
	Sprzedaż nieruchomości po obniżonej cenie	✓	✓			✓	
	Inne specyficzne	✓				✓	

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie Zachęty inwestycyjne w państwach Europy Środkowo - Wschodniej, Wydział Pomocy Publicznej Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., Warszawa, czerwiec 2011 r., str. 30.*

Aktualnie Polska, oferując szeroki wachlarz zachęt inwestycyjnych, jest atrakcyjnym krajem dla lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Widoczna jest jednak tendencja zaostrejającej się konkurencji pomiędzy krajami o nowe projekty inwestycyjne.

Proinwestycyjne ulgi podatkowe są powszechnie stosowane przez wiele krajów, ale - co najbardziej istotne - dostępne są one w krajach, które silnie konkurują z Polską o nowych inwestorów. Brak tego instrumentu wsparcia mógłby zagrozić utrzymaniu przez Polskę wysokiej oceny wśród inwestorów zagranicznych w przyszłości.

2. Oddziaływanie ulg podatkowych na BIZ

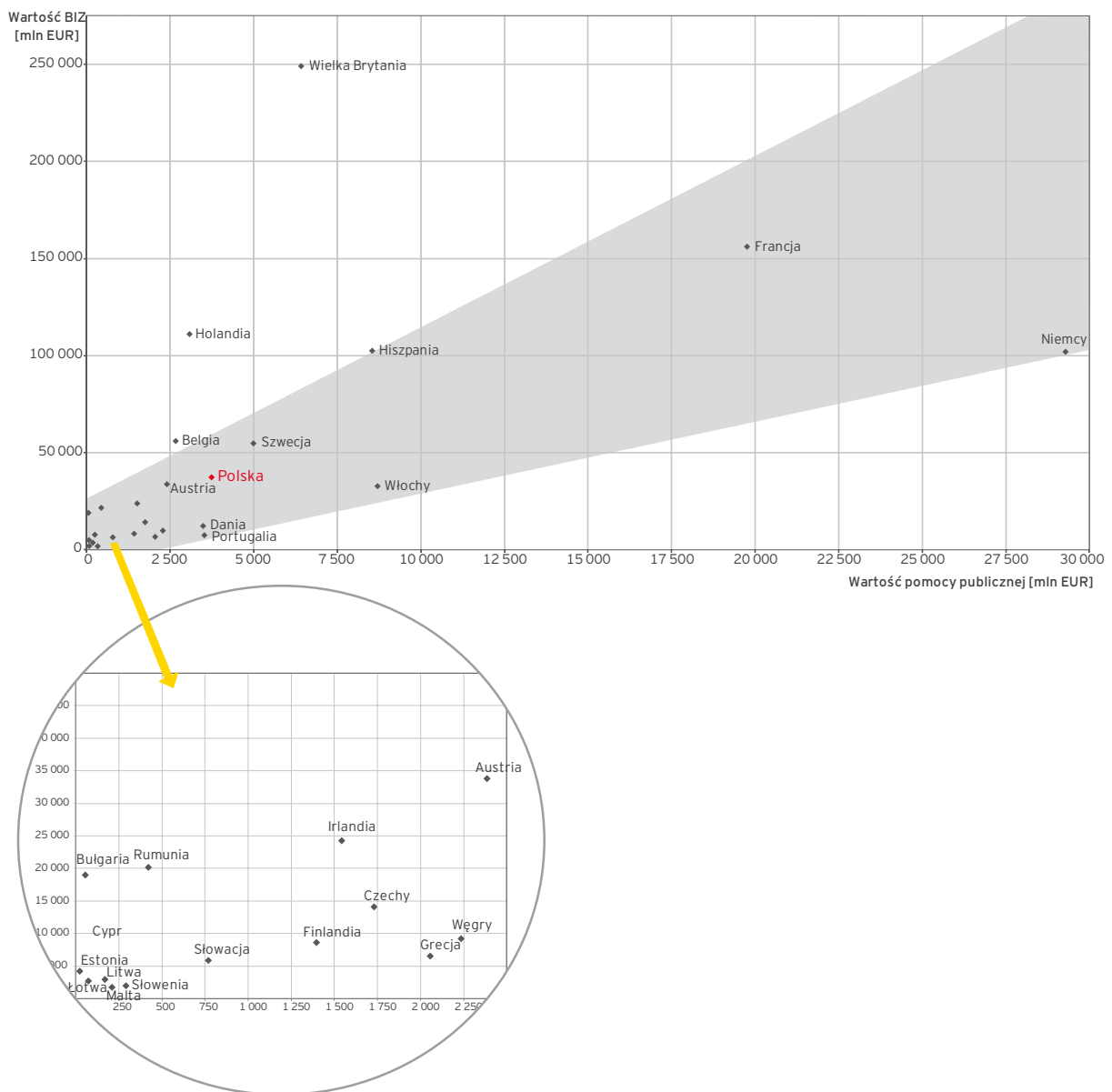
Ulg inwestycyjne szansą na przyciągnięcie BIZ?

Wobec ograniczonych możliwości redukcji obciążeń fiskalnych istotną rolę zaczyna odgrywać pomoc publiczna oferowana przedsiębiorcom przez kraje Unii Europejskiej. Wsparcie ze środków budżetowych jest ważnym elementem rywalizacji o napływ nowych BIZ, zwłaszcza pomiędzy regionami o zbliżonych warunkach inwestowania.

Udogodnienia w postaci zachęt finansowych dla zagranicznych inwestorów (takich jak dotacje rządowe, dotacje gotówkowe z funduszy strukturalnych czy też zwolnienia z podatku dochodowego) przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej kraju goszczącego i sprzyjają kształtowaniu się korzystnego klimatu inwestycyjnego. Poniższy wykres potwierdza tezę, że istnieje pozytywna korelacja między udzieloną pomocą publiczną a wielkością inwestycji zagranicznych napływających do danego kraju (z ogólnego trendu wyłamuje się jedynie Wielka Brytania, która była w stanie przyciągnąć największą wartość inwestycji przy średnio niższym poziomie udzielonego wsparcia). Inwestorzy prowadzący negocjacje w naturalny sposób starają się uzyskać jak największe wsparcie dotacyjne i uwzględniają ten czynnik przy wyborze konkretnej lokalizacji.

Wartość udzielonej pomocy publicznej a wartość BIZ w krajach UE w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/download.do?tab=table&plugin=0&language=en&pcode=tec00049>; http://ec.europa.eu/competition/state_aid/tudiem_reports/expenditure.html.

Badania dotyczące wpływu SSE i ulg podatkowych na atrakcyjność inwestycyjną regionów

Nazwa badania, przedmiot/ zakres badania	Główne wnioski
<p>Wang (2010)</p> <p>Ekonometryczna analiza wpływu efektywności SSE w przyciąganiu BIZ w oparciu o dane dla 326¹⁶ spośród 333 gmin w 31 chińskich prowincjach¹⁷. Obejmuje lata 1978-2007.</p>	<p>SSE zwiększyły BIZ per capita aż o 58% (głównie w przemyśle) w stosunku do okresu przed ich utworzeniem, nie wypierając przy okazji krajowego kapitału i inwestycji.</p>
<p>Djankov et al. (2010)</p> <p>Dane o efektywnym opodatkowaniu przedsiębiorstw, pochodzące z ankiety przeprowadzonej w 2004 r. w 85 krajach, badającej obciążenia podatkowe porównywalnych średniej wielkości firm o określonej strukturze i profilu działalności.</p>	<p>Wyższe efektywne stawki podatku dochodowego od osób prawnych są negatywnie skorelowane z inwestycjami w sektorze przemysłowym. Sektor usługowy jest mniej wrażliwy na wzrost stawek podatkowych niż sektor przemysłowy. Ponadto, wysokie podatki przyczyniają się do powiększania szarej strefy oraz powodują, że firmy częściej finansują swoją działalność kredytem niż emisją akcji.</p>
<p>Schwellnus i Arnold (2008)</p> <p>Analiza gospodarek OECD w latach 1996-2004 dotycząca wpływu podatków od przedsiębiorstw na inwestycje i produktywność.</p>	<p>Wzrost efektywnej stopy opodatkowania o 1 pkt proc. pociąga za sobą obniżenie nakładów inwestycyjnych na fabryki, wyposażenie i infrastrukturę o ok. 0,5 - 1,0 pkt proc.</p>
<p>Hajkova et al. (2006)</p> <p>Analiza danych z 28 krajów OECD w okresie 1991-2000.</p>	<p>Negatywny wpływ podatków (mierzonych krańcową efektywną stopą opodatkowania) na BIZ.</p>
<p>Gordon i Hines (2002)</p> <p>Praca przeglądowa.</p>	<p>W wyniku silnej konkurencji podatkowej inwestorzy często przenoszą zyski z działalności do krajów o najniższych obciążeniach podatkowych.</p>
<p>Berthélemy i Démurger (2000)</p> <p>Empiryczna analiza danych panelowych dla 24 chińskich prowincji w okresie 11 lat oraz model teoretyczny.</p>	<p>BIZ napływające do SSE i związany z tym transfer technologii pełnią fundamentalną rolę w tworzeniu chińskiego wzrostu gospodarczego.</p>
<p>Hines (1999)</p> <p>Wpływ podatków na BIZ na przykładzie USA oraz problematyka unikania podatków w kontekście międzynarodowym.</p>	<p>BIZ cechują się negatywną elastycznością względem zmian stawek podatków w wysokości -0,6.</p>

15 Do końca 2007 r. SSE funkcjonowały na terenie aż 300 spośród tych gmin, co stanowi 92%.

16 Właściwie w 22 prowincjach, 5 regionach autonomicznych i 4 miastach wydzielonych.

IV. Specjalne strefy ekonomiczne na świecie

1. Rozwój SSE na świecie

Decyzję o utworzeniu pierwszej SSE w dzisiejszym rozumieniu podjęto w Shannon w Irlandii w 1947 r., ale działalność produkcyjno-przetwórczą prowadzi się tam od 1958 r. Przed rokiem 1970 większość stref powstawała w krajach rozwiniętych, głównie Europy Zachodniej. W latach późniejszych wzorowały się na nich inne (np. zarządzająca strefą w Shannon firma International Ireland Development doradzała przy tworzeniu najstarszej polskiej SSE w Mielcu).

Liczba SSE na świecie wciąż rośnie. Są rozpowszechnione w Azji i Ameryce Łacińskiej, a zyskują na popularności także w Afryce i Europie Środkowo-Wschodniej. Według Boyenge nie są one natomiast wciąż rozwinięte w Ameryce Południowej. W 1986 r. istniało 176 obszarów o charakterze SSE rozlokowanych w 47 krajach. W 2008 r. było ich już ponad 3000 w 135 krajach. Mają także coraz większy udział w międzynarodowych obrotach handlowych, gdyż są szczególnie popularne w krajach, w których gospodarki oparte są na międzynarodowej wymianie handlowej.

Rozwój geograficzny i liczebny SSE na świecie

Rok	1975	1986	1997	2008
Liczba krajów ze SSE	25	47	93	135
Liczba SSE ogółem	79	176	845	3000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ILO (2003), Engman et al. (2007) oraz FIAS (2008).

Określenie SSE obejmuje wiele typów stref, nazywanych różnie w zależności od regionu i specjalizacji, jednak wspólną ich cechą jest udzielenie działającym na jej terenie przedsiębiorcom różnego rodzaju ulg i zwolnień podatkowych. Najważniejsze z nich to:

- ▶ **Eksportowa strefa przetwórcza** - produkcja nastawiona jest głównie na eksport, a pracochłonne przetwarzanie rozwija się w oparciu o importowane wolnocłowo materiały lub podzespoły, tanią siłą roboczą, ulgi podatkowe i rozwiniętą infrastrukturę; istotna jest też lokalizacja oraz połączenia transportowo-komunikacyjne,
- ▶ **Strefy wolnego handlu** - obszary wolnocłowe oferujące składowanie, dystrybucję, przeładunek i reeksport towarów; w pierwszych strefach tego typu obowiązywał wręcz zakaz prowadzenia działalności produkcyjnej,
- ▶ **Strefy przedsiębiorczości** - zaprojektowane celem rewitalizacji obszarów miejskich lub wiejskich przez zastosowanie zachęt podatkowych i dotacji gotówkowych, tworzone głównie w krajach rozwiniętych,
- ▶ **Wolne porty** - obejmujące zazwyczaj większe obszary niż sam port, np. całe nadmorskie miejscowości, w których odbywa się bezcłowa wymiana handlowa; uwzględniają wszystkie rodzaje aktywności gospodarczej, w tym turystykę i sprzedaż detaliczną,
- ▶ **Strefy handlu zagranicznego** - wolne od opłat celnych za składowanie towarów, możliwa jest działalność wytwórcza i przetwórcza, jednak strefy te służą przede wszystkim jako przejściowa lokalizacja towarów pochodzących z importu,
- ▶ **Strefy wyspecjalizowane** - np. parki naukowe, logistyczne i technologiczne, strefy petrochemiczne, strefy w obrębie portów lotniczych i klastrów.

Pakiety zachęt stosowanych w SSE można podzielić na korzyści finansowe i niefinansowe.

Do zachęt finansowych należą (por. np. Engman 2007, UNESCAP 2005):

- ▶ Zwolnienia z CIT,
- ▶ Zwolnienia z podatku od nieruchomości,
- ▶ Zwolnienia z PIT obcokrajowców pracujących w SSE,
- ▶ Zwolnienia z opłat celnych,
- ▶ Możliwość zastosowania przyspieszonej amortyzacji,

- ▶ Subsydia¹⁷, dotacje i środki wyrównawcze, np.:
 - ▶ edukacyjne i szkoleniowe,
 - ▶ okresowe refundacje części kosztów prowadzenia działalności,
 - ▶ dostawy wody i elektryczności poniżej cen rynkowych.

Zachęty niefinansowe stosowane w SSE obejmują natomiast:

- ▶ Dostęp do rozwiniętej infrastruktury:
 - ▶ komunikacyjnej (drogowej, kolejowej, lotniczej),
 - ▶ technicznej (sieci energetyczne, wodne, kanalizacyjne, telefoniczne),
 - ▶ przestrzeni biurowej, mieszkań i usług instytucjonalnych, np. szkół;
- ▶ Uprozczone procedury administracyjne, np.
 - ▶ zasada „jednego okienka”,
 - ▶ uproszczone procedury licencyjne i celne;
- ▶ Liberalizację prawa, obejmującą m.in.:
 - ▶ ograniczenia praw związków zawodowych i innych praw pracowniczych,
 - ▶ szczególną ochronę praw własności prywatnej,
 - ▶ swobodę transferu zysków i kapitału,
 - ▶ mniej restrykcyjne regulacje środowiskowe;
- ▶ Usługi promocyjne dla eksportu, np.:
 - ▶ doradztwo biznesowe,
 - ▶ wsparcie marketingowo-sprzedażowe,
 - ▶ preferencyjne kredyty eksportowe.

SSE w Chinach

Od 1978 r. w Chinach stopniowo tworzone SSE, a w ich obrębie wyspecjalizowane podstrefy charakteryzujące się różnymi pakietami zachęt. Cztery najstarsze, tzw. strefy uprzywilejowania ekonomicznego powstały w Shenzhen, Shanton, Xiamen i Zhuhai.

30 lat funkcjonowania SSE w Chinach przyczyniło się do sukcesu gospodarczego tego kraju. Chiny stały się największym światowym beneficjentem BIZ, eksporterem i posiadaczem rezerw dewizowych. Obecność SSE wpłynęła także pozytywnie na rozwój innych regionów kraju. Trudno jednak ocenić wpływ poszczególnych zachęt stosowanych w SSE na rozwój gospodarki chińskiej.

Shenzhen to najbardziej spektakularny przykład sukcesu chińskich SSE. Roczne tempo wzrostu gospodarczego na początku lat 90 wynosiło tam 30%, a obecnie utrzymuje się na poziomie 17%. To obecnie czwarte co do wielkości miasto Chin i regionalne centrum finansowo-handlowe z rozwiniętym przemysłem informatycznym, elektronicznym, chemicznym, urzędzeń medycznych oraz wielkim międzynarodowym portem morskim, do 1980 r. było liczącą jedynie kilkaset tysięcy mieszkańców osadą rybacką. Stanowi też inspirację dla powstających w innych regionach kraju stref nowych technologii (chińskich „dolin krzemowych”). Większość inwestycji w Shenzhen kontrolowana jest przez sąsiedni Hong Kong.

¹⁷ Zgodnie z porozumieniem w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, będącym załącznikiem do porozumienia ustanawiającego WTO, subsydia uzależnione prawnie lub faktycznie, wyłącznie lub jako jeden z kilku innych warunków od działalności eksportowej są zakazane (Subsydia w SSE, jako wspierające rozwój regionów względnie słabiej rozwiniętych wyłączone jednak z tego zakazu).

2. Kanały oddziaływania stref na gospodarkę

Cele stref

Uzasadnienie tworzenia SSE jest różne w przypadku krajów rozwijających się i rozwiniętych. Kraje rozwijające się poprzez instrument jakim są SSE starają się przede wszystkim przyciągnąć obcy kapitał i produkować na rynki zagraniczne. Istnienie stref opiera się w ich przypadku także na przesłankach infrastrukturalnych i logistycznych. Koncentracja podmiotów w ramach aglomeracji lub regionu poprzedzona jest bowiem usprawnieniami lokalnego, na ogół ubogiego, zaplecza infrastrukturalnego. Ważne jest także budowanie trwałych relacji biznesowych pomiędzy różnymi branżami obecnymi w strefie.

Przyczyny tworzenia SSE w krajach rozwiniętych są bardziej zróżnicowane. Chociaż kraje te mają dostateczny dostęp do kapitału, to potencjalni inwestorzy napotykać w nich na liczne obostrzenia regulacyjne, bariery handlowe i nieefektywną administrację. Zachęty w SSE mają zniwelować te utrudnienia. W USA, Wielkiej Brytanii i Francji strefy służą na ogół rewitalizacji wybranych obszarów miejskich lub wiejskich.

Do najczęściej przytaczanych celów tworzenia SSE należą zatem:

- ▶ rozwój gospodarczy,
- ▶ rozwój nowych technologii,
- ▶ rozwój eksportu,
- ▶ zwiększenie konkurencyjności danego regionu,
- ▶ tworzenie nowych miejsc pracy.

Wszystkie powyższe cele służą wspieraniu rozwoju regionów słabiej rozwiniętych poprzez poprawę ich atrakcyjności inwestycyjnej, co w konsekwencji prowadzi w długim okresie do szybszego tempa wzrostu gospodarczego. Strefy służą także tworzeniu pożądanej specjalizacji branżowej jako załączka klastrów sektorowych.

Korzyści z rozwoju stref dzieli się na statyczne i dynamiczne.

Korzyści statyczne obejmują m.in.:

- ▶ wzrost zatrudnienia i wzrost dochodów w społeczeństwie,
- ▶ wzrost i dywersyfikację eksportu,
- ▶ napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- ▶ zwiększone dochody fiskalne.

Korzyści dynamiczne są trudniej mierzalne, ale ich długookresowy wkład jest ważniejszy:

- ▶ pośrednia kreacja zatrudnienia,
- ▶ nowe umiejętności i rozwój kapitału ludzkiego,
- ▶ transfer wiedzy, nowych technologii i know how,
- ▶ "efekt demonstracji" zastosowania dobrych praktyk SSE jako „laboratoriów doświadczalnych” przed wdrożeniem szerszej strategii reform.

Główne punkty debaty o skutkach tworzenia SSE podsumowuje poniższa tabela.

Dyskusja na temat ekonomicznych skutków tworzenia SSE

Kwestia sporna	Tezy zwolenników stref	Tezy przeciwników stref
Korzyści z handlu zagranicznego	Następuje znaczny wzrost eksportu i jego dywersyfikacja.	Przyciągają działalność uzależnioną od importu o niskiej wartości dodanej.
Aktywność przemysłowa	Wiele stref przyczyniło się do postępu technologicznego i rozwoju kapitału ludzkiego.	Wspierają głównie działalność montażową, zatrudniając nisko wykwalifikowanych pracowników.
Reformy polityczne	Są wzorem jako katalizatory i laboratoria badawcze dla dalszych reform i polityk zrównoważonego rozwoju.	Pomagają uniknąć przeprowadzania strukturalnych reform gospodarczych w skali całego kraju.
Napływ BIZ	Przyciągają znaczne BIZ, a większość nakładów inwestycyjnych przypada na branże zainteresowane stałą działalnością w strefie.	Przyciągają mało zaawansowane technologicznie BIZ, które nie wymagają wykwalifikowanej pracy, a także branże łatwe w relokacji ¹⁸ .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie FIAS 2008.

¹⁸ Chodzi o tzw. footloose industries, czyli branże, które mogą zostać łatwo przeniesione do innej lokalizacji, bez uszczerbku dla firmy w postaci m.in. kosztów surowców i transportu.

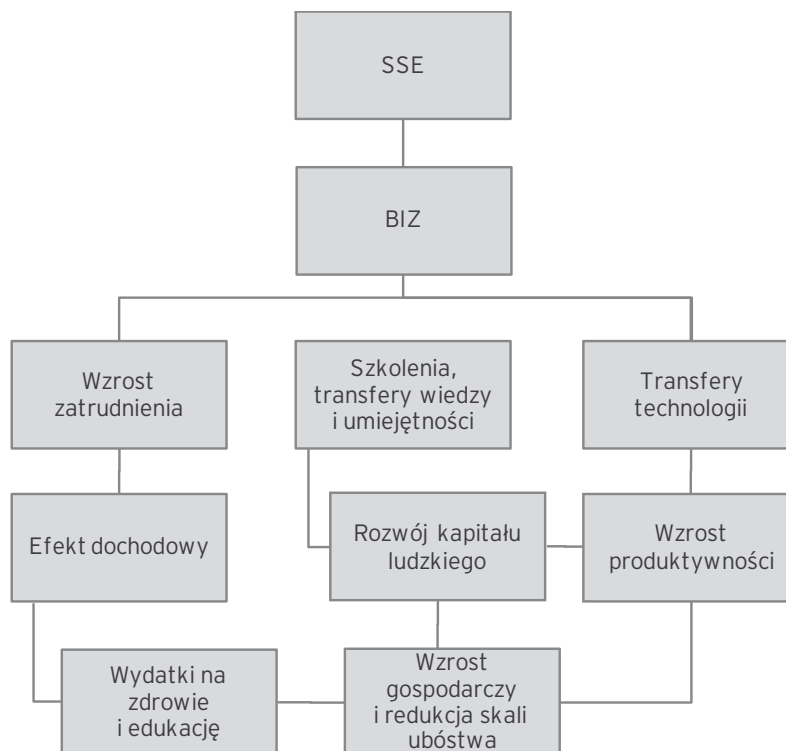
3. Wpływ SSE na rozwój technologiczny i rozwój kapitału ludzkiego

Wzrost produktywności poprzez transfer technologii i rozwój kapitału ludzkiego

Zniwelowanie utrudnień infrastrukturalnych oraz barier regulacyjnych zapewnia bardziej przyjazny klimat dla napływu nowych BIZ. To z kolei wpływa na rozwój technologii, a także transfery know how do regionów, w których powstały strefy. Mają one także pozytywny wpływ na rozwój cennych umiejętności (np. marketingowych lub dystrybucyjnych) oraz popularyzację nowoczesnych technik menedżerskich. Innymi kanałami rozwoju kapitału ludzkiego w SSE są:

- ▶ modernizacja lokalnego systemu edukacji,
- ▶ zagraniczne szkolenia dla pracowników korporacji transnarodowych,
- ▶ powstanie instytutów badawczo-rozwojowych i współpraca dydaktyczna firm oraz uczelni wyższych,
- ▶ popularyzacja postaw przedsiębiorczych wśród lokalnych społeczności.

Wpływ SSE na rozwój kapitału ludzkiego, technologii i produktywności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Aggarwal (2007).

Wpływ SSE na rozwój technologiczny i produktywność ze szczególnym uwzględnieniem wpływu ulg podatkowych na wzrost nakładów na badania i rozwój

Nazwa badania, przedmiot/zakres badania	Główne wnioski
<p>Wang (2010)</p> <p>Ekonometryczna analiza wpływu efektywności SSE w przyciąganiu BIZ w oparciu o dane dla 326 spośród 333¹⁹ gmin w 31 chińskich prowincjach²⁰. Obejmuje lata 1978-2007.</p>	<p>Oprócz fizycznego kapitału strefy przynoszą zaawansowanie technologiczne przekładające się na wyższy o 0,6 pkt proc. wskaźnik produktywności.</p>
<p>Vartia (2008)</p> <p>Analiza wpływu podatków dochodowych przedsiębiorstw na inwestycje w B+R oraz produktywność czynników produkcji. Dane na poziomie branż dla zbioru państw OECD.</p>	<p>Inwestycje reagują negatywnie na wzrost podatków korporacyjnych. Spadek stawek podatkowych na przestrzeni 10 lat średnio z 35% do 30% wpływa na wzrost całkowitej produktywności czynników o 0,8 pkt proc. Ulgi podatkowe na działalność badawczo-rozwojową mają pozytywny wpływ na produktywność i są silniejsze w branżach charakteryzujących się średnio wyższymi marżami oraz bardziej innowacyjnych i zaawansowanych technologicznie.</p>
<p>Hale i Long (2007)</p> <p>Dane z Chin na poziomie przedsiębiorstw pochodzące z ankiety Banku Światowego.</p>	<p>Brak potwierdzenia tezy o pozytywnym wpływie BIZ napływających do SSE na produktywność.</p>
<p>Jaumotte i Pain (2005)</p> <p>Regresja panelowa danych z 20 krajów OECD z okresu 1982-2001 dotyczących czynników wpływających na wielkość wydatków na B+R oraz liczbę patentów.</p>	<p>Zachęty podatkowe przyczyniają się do wzrostu innowacyjności firm poprzez wzrost wydatków na badania. Odbywa się to jednak z dużymi opóźnieniami, a efektywność takich działań w dużym stopniu zależy od warunków lokalnych danego kraju. W przypadku zyskującego wciąż na znaczeniu sektora usług granica między B+R a zwykłą działalnością operacyjną bywa jednak niewyraźna.</p>
<p>Hall (2002); Bloom et al. (2002)</p> <p>Analiza danych z 9 krajów OECD z okresu 17 lat pod kątem podatków i wydatków na B+R</p>	<p>Spadek kosztów podatkowych B+R o 10% prowadzi do wzrostu B+R o 1% w krótkim okresie, zaś o 10% - w długim.</p>
<p>Hall i Van Reenen (2000)</p> <p>Wpływ opodatkowania na wydatki krajów na B+R.</p>	<p>Pomimo początkowych badań wskazujących na niewielką elastyczność B+R, późniejsze opracowania pokazują na elastyczność zbliżoną do 1: oznacza to, że wielkość podejmowanych badań jest wprost proporcjonalna do obniżki podatku.</p>
<p>Boersch-Supan (1998)</p> <p>Wpływ opodatkowania przedsiębiorstw na całkowitą produktywność czynników produkcji.</p>	<p>Podatki wpływają na zniekształcenia cen czynników produkcji i ich realokację do mniej produktywnych sektorów (poza sektor prywatny), co wywiera negatywny wpływ na produktywność.</p>

19 Do końca 2007 r. SSE funkcjonowały na terenie aż 300 spośród tych gmin, co stanowi 92%.

20 Właściwie w 22 prowincjach, 5 regionach autonomicznych i 4 miastach wydzielonych.

4. Wpływ SSE na budżet lokalny i centralny

Rozwój SSE ma wpływ na budżety lokalne i centralne, aczkolwiek siła i kierunek tego wpływu pozostają kwestią sporną i zależą od oferowanych zachęt fiskalnych. Typowy pakiet zachęt zawiera całkowite lub częściowe zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości oraz zwolnienie z importowych opłat celnych. Zachęty te stanowią utracone wpływy budżetowe.

Przychody budżetowe związane z pojawieniem się SSE to głównie wpływy z PIT, ale też CIT w wyniku napływu nowych przedsiębiorstw. W przypadku stref publicznych, przychody pochodzą też z opłat za usługi oraz wynajem i sprzedaż nieruchomości. Przychody powyższe zestawia się z kosztami tworzenia i funkcjonowania SSE. Koszty te są jednorazowe lub okresowe i mogą prowadzić do problemów finansów publicznych, np. wtedy, gdy:

- ▶ rozwój stref pociąga za sobą niewspółmierne wydatki rządów na infrastrukturę,
- ▶ strefy nie funkcjonują w oparciu o zwrot poniesionych nakładów,
- ▶ strefy otrzymują znaczne subsydia w postaci dostarczania energii elektrycznej, wody lub innych usług komunalnych poniżej stawek rynkowych.

Zestawienie najczęściej przytaczanych fiskalnych przychodów i kosztów SSE

Przychody	Koszty
Z tytułu CIT (przy braku „wakacji podatkowych”)	Straty z tytułu stosowanych ulg podatkowych i celnych
Z tytułu PIT (od bezpośredniego i pośredniego zatrudnienia)	Koszty administracji i inne wydatki operacyjne w strefach publicznych
Opłaty za pozwolenia i usługi	Wysokie nakłady kapitałowe sektora publicznego na rozwój infrastruktury
Opłaty za dzierżawę lub sprzedaż ziemi	Wpływy utracone w wyniku relokacji przedsiębiorstw z obszarów poza SSE
Opłaty celne od produktów sprzedawanych na rynek wewnętrzny kraju	Opłaty celne utracone w wyniku przemytu
Opłaty koncesyjne za budynki i wyposażenie (port, elektrownia, itp.)	Środki przeznaczone na subsydia

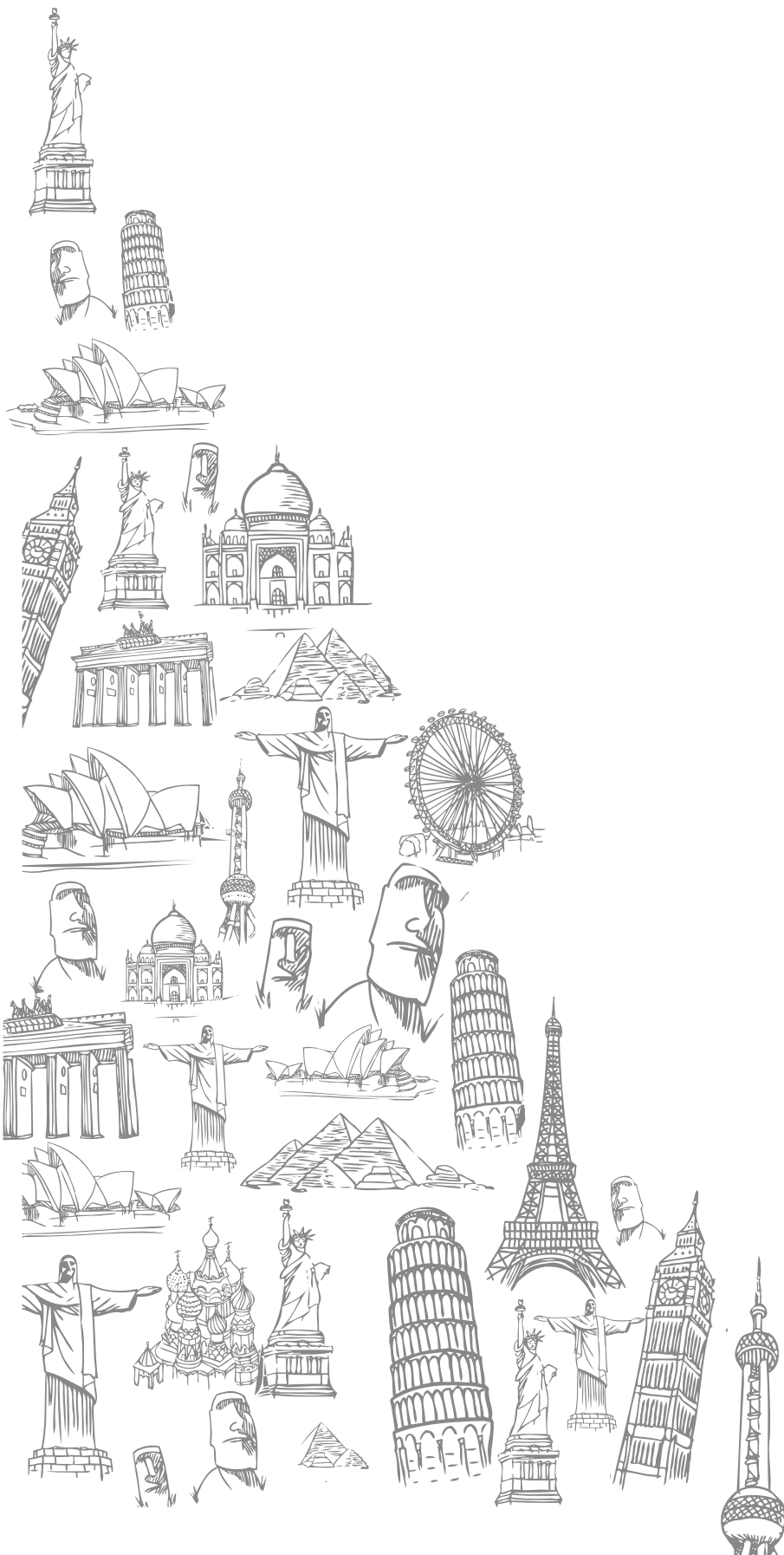
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Engman et al. (2007) oraz FIAS (2008).

Opracowania oparte na badaniach empirycznych wpływu ulg w ramach SSE na dochody budżetowe nie są liczne. W tabeli poniżej uwzględniono wybrane pozycje badające wpływ generalnych obniżek CIT na budżet centralny w oderwaniu od SSE.

Badania dotyczące wpływu ulg podatkowych od przedsiębiorstw w SSE i obniżek CIT na budżet lokalny lub centralny

Nazwa badania, przedmiot/zakres badania	Główne wnioski
<p>Nowakowska (2009)</p> <p>Analiza wpływu ulg stosowanych w SSE na budżet lokalny na przykładzie najstarszej polskiej SSE Euro-Park Mielec.</p>	<p>Z punktu widzenia budżetu jednostek samorządu terytorialnego znaczenie ulg podatkowych w CIT dla inwestorów jest niewielkie. W strefie nastąpił znaczny wzrost dochodów z podatków dochodowych i od nieruchomości. Napływ firm zachęconych ulgami podatkowymi przyczynił się do rejestracji kolejnych, co pozytywnie wpłynęło także na dywersyfikację przemysłu i lokalną przedsiębiorczość.</p>
<p>Becker i Fuest (2007)</p> <p>Analiza danych z 16 landów niemieckich z okresu 1970-2005 dotyczących wpływu umiędzynarodowienia gospodarki, mierzonego wolumenem handlu i inwestycji zagranicznych na dochody z podatków od przedsiębiorstw.</p>	<p>Silny pozytywny wpływ umiędzynarodowienia gospodarki na przychody z podatków: zwiększenie wskaźnika umiędzynarodowienia, wprowadzonego w opracowaniu, o 10 pkt proc. zwiększa przychody z podatku o 4,4 pkt proc.</p>
<p>Clausing (2007)</p> <p>Wielkość przychodów z CIT w odniesieniu do PKB dla krajów OECD w okresie 1979-2002.</p>	<p>Empiryczne wyniki wskazują na relację między stawkami podatków a przychodami budżetowymi o kształcie paraboli, gdzie wartość maksymalna przychodów jest osiągnięta przy stawce 33% dla całej próby. Stawka dla maksymalnych przychodów maleje dla krajów o mniejszej powierzchni lub silniej zintegrowanych z gospodarką światową.</p>
<p>Bond i Chennels (2000)</p> <p>Analiza otoczenia podatkowego w USA, Japonii, Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Danii i Holandii.</p>	<p>Stawki podatku od osób prawnych cechuje wyraźny trend spadkowy. Mimo tego, dochody z podatków nie zmniejszają się z uwagi na poszerzenie bazy podatkowej. Ponadto, podatki od dochodów z pracy, które płacą bezpośrednio pracownicy, mogą być bardziej efektywne niż podatki od dochodów osób prawnych.</p>

A worker wearing a white hard hat with a blue light and a high-visibility orange safety vest over a dark blue shirt is inspecting large metal coils in a warehouse. The worker is leaning over the coils, which are stacked in rows. The background is a plain, light-colored wall.

V. Dotychczasowe efekty funkcjonowania SSE w Polsce

1. Podstawowe rezultaty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych

Jak dużo zainwestowali dotychczas przedsiębiorcy strefowi?

Podstawowe dane, które są zbierane i monitorowane dla oceny efektów funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce, to liczba udzielonych zezwoleń, wartość zrealizowanych inwestycji oraz liczba nowych bądź utrzymanych miejsc pracy. Wartości te według stanu na 31 grudnia 2010 r. przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Efekty specjalnych stref ekonomicznych według stanu na 31 grudnia 2010 r.

Strefa	Liczba zezwoleń	Wartość zrealizowanych inwestycji w mln PLN	Nowe miejsca pracy	Utrzymane miejsca pracy
Kamiennogórska	46	1 551,1	4 076	273
Katowicka	201	16 869,6	34 292	9 181
Kostrzyńsko-Słubicka	112	3 786,3	11 943	5 309
Krakowska	58	1 655,7	6 421	2 515
Legnicka	53	4 568,8	8 549	254
Łódzka	142	8 184,8	16 717	6 531
Mielecka	150	4 690,3	12 689	3 827
Pomorska	75	6 727,4	14 288	4 987
Słupska	45	963,6	1 960	723
Starachowicka	70	1 528,9	2 946	3 403
Suwalska	56	1 474,9	5 070	888
Tarnobrzaska	121	6 081,4	20 083	7 749
Wałbrzyska	159	12 105,4	22 512	7 545
Warmińsko-Mazurska	66	3 033,4	5 595	4 963
Suma całkowita	1 354	73 221,6	167 141	58 148

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, *Efekty Funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych, stan na koniec grudnia 2010*, <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Wsparcie+finansowe+i+inwestycje/Specialne+strefy+ekonomiczne/Efekty+SSE>.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r., w specjalnych strefach ekonomicznych udzielono 1 354 zezwolenia²¹. Najwięcej zezwoleń udzielono w strefie katowickiej (201) oraz wałbrzyskiej (159), a najmniej w strefie słupskiej (45) i kamiennogórskiej (46).

Do dnia 31 grudnia 2010 r. utworzono w strefach ponad 167 tys. nowych miejsc pracy oraz utrzymano ponad 58 tys. etatów. Największą liczbę nowych miejsc pracy utworzono do tej pory w strefie katowickiej (ok. 34 tys.), wałbrzyskiej (ok. 22,5 tys.) i tarnobrzyskiej (ok. 20 tys.), a najmniej w słupskiej (ok. 2 tys.) i starachowickiej (ok. 3 tys.).

„Specjalne Strefy Ekonomiczne funkcjonują w Polsce od ponad 15 lat i wpisały się w katalog instrumentów zachęcających do inwestowania w naszym kraju. Patrząc na rezultaty funkcjonowania SSE - związane z wielkością nakładów inwestycyjnych oraz utworzonych miejsc pracy w strefach - z pewnością można również mówić o skuteczności tego instrumentu. Jednym z wyzwań dotyczących dalszego funkcjonowania stref jest podtrzymanie ich atrakcyjności inwestycyjnej.”

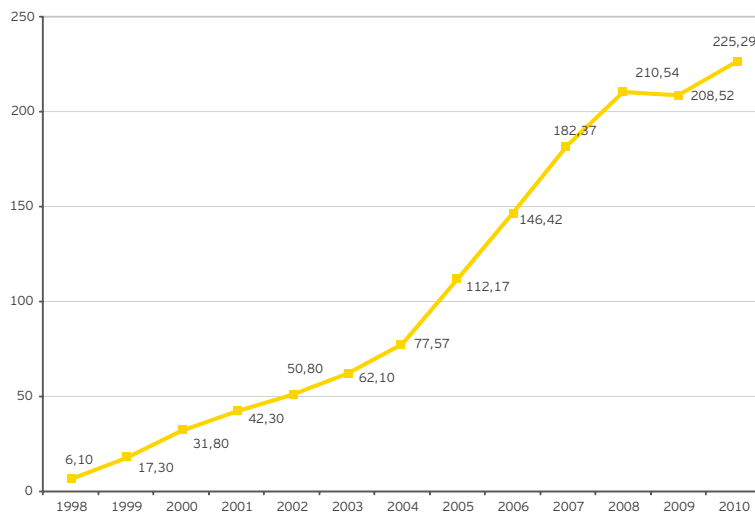
Teresa Korycińska
Zastępca Dyrektora Departamentu Instrumentów Wsparcia, Ministerstwo Gospodarki

²¹ Liczba obecnie ważnych zezwoleń

Poziom zatrudnienia w strefach w latach 1998-2010 przedstawia poniższy wykres. Jak wynika z przedstawionych danych, największy wzrost zatrudnienia nastąpił w latach 2004-2008.

Zatrudnienie w SSE ogółem (nowe i utrzymane miejsca pracy) w latach 1998-2010 (w tys., narastająco)

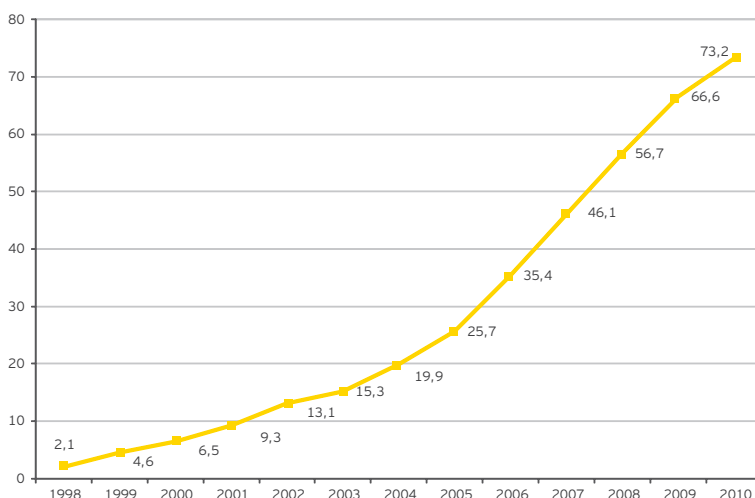

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Gospodarki, Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r., stan na 31 grudnia 2009 r., stan na 31 grudnia 2008 r., 31 grudnia 2007, 31 grudnia 2006 oraz Specjalne strefy ekonomiczne na koniec 2005 r., Specjalne strefy ekonomiczne stan na dzień 31 grudnia 2004 r.; D. Miłaszewicz, Instrumenty finansowego wspierania przez państwo działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw - analiza porównawcza, str. 203.

Drugim istotnym kryterium oceny funkcjonowania SSE jest wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych. Do dnia 31 grudnia 2010 r. poniesiono w strefach wydatki inwestycyjne o wartości 73,2 mld PLN. Największe nakłady poniesiono jak do tej pory w strefach katowickiej (prawie 17 mld PLN), wałbrzyskiej (ponad 12 mld PLN) i łódzkiej (ponad 8 mld PLN), a najmniejsze w słupekiej (niecały 1 mld PLN) i suwalskiej (ok. 1,5 mld PLN).

Poziom wielkości nakładów inwestycyjnych w strefach w latach 1998-2010 przedstawia kolejny wykres. Jak wynika z przedstawionych danych, największy wzrost nastąpił w latach 2005-2007.

Nakłady inwestycyjne w SSE w latach 1998-2008 (w mld PLN, narastająco)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Gospodarki, Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r., stan na 31 grudnia 2009 r., stan na 31 grudnia 2008 r., 31 grudnia 2007, 31 grudnia 2006 oraz Specjalne strefy ekonomiczne na koniec 2005 r., Specjalne strefy ekonomiczne stan na dzień 31 grudnia 2004 r.; D. Miłaszewicz, Instrumenty finansowego wspierania przez państwo działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw - analiza porównawcza, str. 203.

2. Oddziaływanie SSE na rozwój regionów Polski – wyniki badań ekonometrycznych

Poniżej przedstawiono główne wnioski z ekonometrycznej analizy wpływu funkcjonowania SSE w Polsce na wyniki gospodarcze na poziomie podregionów i powiatów. Powodem skoncentrowania analizy na podregionach i powiatach, zamiast województwach lub zagregowanym poziomie krajowym jest możliwość lepszego wyizolowania efektów funkcjonowania stref.

Analiza opiera się na estymacji szeregu ekonometrycznych modeli panelowych (czyli posiadających zarówno wymiar czasowy, jak i przekrojowy) obejmujących okres 2002-2010 oraz, w zależności od analizowanego poziomu administracyjnego, 379 powiatów i 66 podregionów.

W badaniu zastosowano trzy zmienne opisujące funkcjonowanie stref w danym regionie:

- ▶ liczbę nowoutworzonych miejsc pracy,
- ▶ wielkość poniesionych nakładów inwestycyjnych,
- ▶ zmienną zero-jedynkową przyjmującą wartość 1, jeśli w danym regionie w danym roku funkcjonowała strefa ekonomiczna i 0 w przeciwnym przypadku.

Wszystkie zmienne zostały przedstawione w ujęciu rocznym, a ich wartości uzyskano z bazy danych Ministerstwa Gospodarki dotyczącej funkcjonowania SSE.

Poza zmiennymi opisującymi funkcjonowanie stref w analizie wykorzystano szeroki zestaw zmiennych opisujących specyfikę gospodarek poszczególnych regionów np.²²:

- ▶ stopę bezrobocia,
- ▶ współczynnik zatrudnienia,
- ▶ relację wynagrodzeń w danym regionie do średniego poziomu wynagrodzeń w kraju,
- ▶ liczbę firm działających w danym regionie,
- ▶ zatrudnienie w przemyśle,
- ▶ wielkość kapitału i nakładów brutto na środki trwałe (inwestycji) w przeliczeniu na mieszkańca (per capita),
- ▶ PKB per capita,

Wszystkie zmienne kontrolne (opisujące specyfikę gospodarek regionów) pochodzą z Bazy Danych Regionalnych GUS.

Idea zastosowanej metody (estymacja modeli panelowych) polega na określeniu siły wpływu zmiennej opisującej funkcjonowanie stref na zmienną opisującą wybrany aspekt wyników gospodarczych (np. bezrobocie, inwestycje) przy uwzględnieniu wpływu na tę zmienną również innych czynników. W efekcie analizy możliwe jest skwantyfikowanie uśrednionego wpływu funkcjonowania stref (mierzonego jedną z opisanych wcześniej zmiennych) na wyniki gospodarcze regionów.

Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują na istotną rolę SSE w wyjaśnianiu zróżnicowania wyników gospodarczych między analizowanymi regionami, zarówno w obszarze rynku pracy, jak i inwestycji oraz PKB, chociaż ocena siły tego wpływu różni się w zależności od zastosowanej metody estymacji i zestawu zmiennych kontrolnych.

²² Szczegółowy opis zastosowanej metodologii, pełen zestaw zastosowanych zmiennych, jak również opis otrzymanych wyników jest dostępny na stronie internetowej Ernst & Young w Polsce (www.ey.com.pl), w zakładce poświęconej niniejszemu raportowi.

Poniżej przedstawiono główne wnioski liczbowe, jakie można sformułować na podstawie przeprowadzonej analizy.

- ▶ Rynek pracy:
 - ▶ W regionach, w których funkcjonują strefy, stopa bezrobocia jest przeciętnie niższa o 1,5 do 2,8 pkt proc. w przypadku podregionów oraz 2,3 do 2,9 pkt proc. w przypadku powiatów.
 - ▶ Zwiększenie nakładu kapitału zainwestowanego w strefie o 100 mln PLN prowadzi do obniżenia stopy bezrobocia w podregionie o 0,17 do 0,33 pkt proc., zaś w powiecie o 0,19 do 0,25 pkt proc.
 - ▶ Wzrost zatrudnienia w strefach o 1 tys. osób prowadzi do spadku stopy bezrobocia w podregionie o 0,4 do 0,9 pkt proc., podczas gdy na poziomie powiatu od 0,7 do 1,0 pkt proc.
- ▶ Inwestycje:
 - ▶ W podregionach, w których funkcjonują strefy poziom nakładów brutto na środki trwałe w przeliczeniu na mieszkańca jest wyższy o ok. 250 do 600 PLN, zaś w powiatach o ok. 510 do 570 PLN niż w pozostałych, odpowiednio, podregionach i powiatach.
 - ▶ Wzrost zatrudnienia w strefach o 1 tys. osób prowadzi do wzrostu nakładów brutto na środki trwałe w przeliczeniu na mieszkańca o ok. 90 do 105 PLN w przypadku podregionów oraz o ok. 150 do 160 PLN w przypadku powiatów.
- ▶ Produkt Krajowy Brutto²³:
 - ▶ W podregionach, w których funkcjonują strefy, poziom PKB per capita jest wyższy przeciętnie o ok. 1 300 do 2 500 PLN niż w pozostałych podregionach, co oznacza wyższy wskaźnik PKB per capita o ok. 3,9% do 7,5%²⁴ przeciętnego PKB per capita dla Polski niż w pozostałych podregionach.
 - ▶ Wzrost zatrudnienia w strefach o 1 tys. osób prowadzi do wzrostu PKB na mieszkańca w danym podregionie o ok. 310 do 460 PLN.

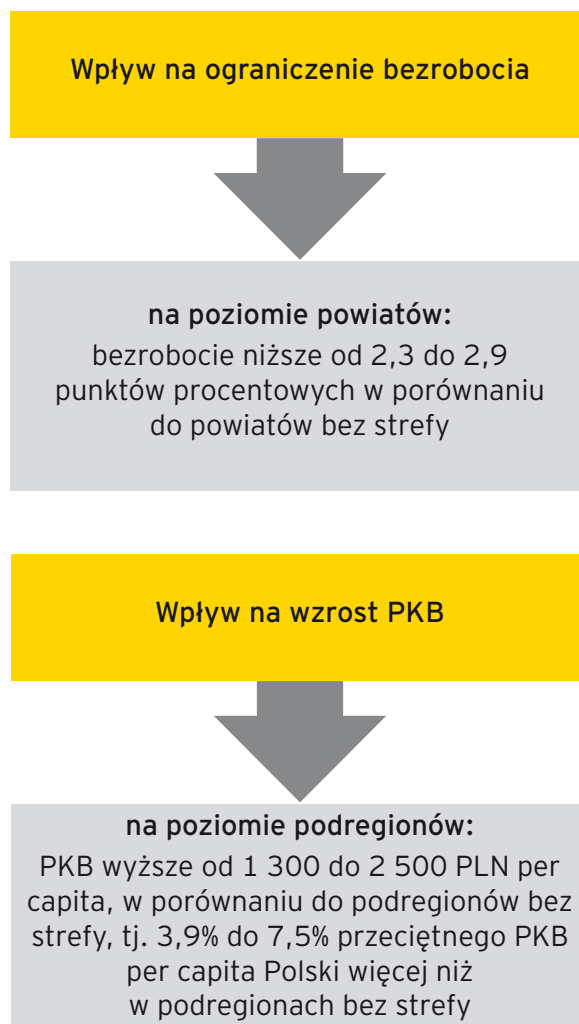
Wpływ funkcjonowania SSE w Polsce na wyniki gospodarcze podregionów i powiatów

Rynek pracy	Poziom powiatu: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Stopa bezrobocia jest przeciętnie niższa o 2,3 do 2,9 pkt proc. Poziom podregionu: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Stopa bezrobocia jest przeciętnie niższa o 1,5 do 2,8 pkt proc.
Inwestycje	Poziom powiatu: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Poziom nakładów brutto na środki trwałe w przeliczeniu na mieszkańca jest wyższy o ok. 510 do 570 PLN Poziom podregionu: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Poziom nakładów brutto na środki trwałe w przeliczeniu na mieszkańca jest wyższy o ok. 250 do 600 PLN
Produkt Krajowy Brutto	Poziom podregionu: <ul style="list-style-type: none"> ▶ PKB per capita jest wyższy przeciętnie o ok. 1 300 do 2 500 PLN

²³ PKB na mieszkańca przeanalizowano jedynie dla podregionów, ze względu na brak danych z rachunków narodowych na poziomie powiatów.

²⁴ Poziom PKB per capita Polski na podstawie danych za 2008 r.

Strefy odgrywają istotną rolę w rozwoju gospodarczym otoczenia:

3. SSE a inne zachęty inwestycyjne i preferencje podatkowe w Polsce - porównanie

W odniesieniu do projektów inwestycyjnych Polska ma do zaoferowania głównie pomoc z następujących źródeł:

- ▶ wsparcie oferowane w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (PO IG), współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ▶ wsparcie inwestycyjne oferowane w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ▶ wsparcie w postaci Wieloletnich Programów Wsparcia oferowanych w ramach rządowej inicjatywy „Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020”,
- ▶ zwolnienie z podatku dochodowego oferowane w ramach specjalnych stref ekonomicznych,
- ▶ zwolnienie z podatku od nieruchomości oferowane przez niektóre gminy.

Bliższa charakterystyka powyższych form wsparcia została przedstawiona w Załączniku 2.

Liczba beneficjentów oraz łączna wartość udzielonej pomocy publicznej (według stanu na 31 grudnia 2010 r.)

Instrument wsparcia	Liczba beneficjentów - stan na koniec 2010 r.	Wysokość i okres udzielonego wsparcia - stan na koniec 2010 r.
Dotacje unijne - poziom krajowy (PO IG)	400 - liczba zawartych umów	6 005,15 mln PLN (2008-2010)
Dotacje unijne - poziom regionalny (RPO)	6 712 - liczba zawartych umów	3 668,83 mln PLN (2008-2010)
Dotacje rządowe (Wieloletnie Programy Wsparcia)	69 - liczba programów uchwalonych do końca lipca 2010 r.	683,41 mln PLN (2005-2009)
Zwolnienie z podatku dochodowego w ramach SSE	1 354 - liczba ważnych zezwoleń od początku funkcjonowania stref do końca 2010 r.	8 867,41 mln PLN (1997-2010)
Zwolnienie z podatku od nieruchomości	Brak informacji	6 738,25 mln PLN (1999-2010)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

- Informacja na temat stanu wdrażania PO IG na dzień 31 grudnia 2010 r.;
- „Wykorzystanie środków UE w ramach Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013”, s. 4;
- „Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2010 r.”, s. 10 i 25;
- „Informacja na temat realizacji w 2009 r. wieloletnich programów wsparcia projektów inwestycyjnych”, s. 35;
- Uzasadnienie wdrożenia „Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020”, s. 23;
- Roczne sprawozdania budżetowe jednostek samorządu terytorialnego za lata 1999-2010.

Ulgi podatkowe w SSE są najdłużej działającym i jednym z bardziej dostępnych instrumentów wspierania inwestycji w Polsce.

Preferencje podatkowe o najwyższej wartości w podatkach państwowych (dane za rok 2009)

Preferencja podatkowa	Wartość preferencji (w mln PLN)	Udział w całkowitej wartości preferencji w danym podatku	Odsetek wpływów z danego podatku	Odsetek PKB
PIT				
Ulga na dzieci	5 633	35,17 %	8,98 %	0,42 %
Łączne opodatkowanie dochodów małżonków	2 693	16,82 %	4,29 %	0,20 %
Dopłaty do rolnictwa	1 947	12,16 %	3,10 %	0,14 %
Zwolnienie świadczeń rodzinnych, dodatków rodzinnych i pielęgnacyjnych itp.	1 478	9,23 %	2,36 %	0,11 %
CIT				
Straty z lat ubiegłych	1 232	16,17 %	4,00 %	0,09 %
Specjalne Strefy Ekonomiczne	1 172	15,38 %	3,81 %	0,09 %
Zwolnienie dochodów organizacji non profit	849	11,14 %	2,76 %	0,06 %
VAT				
Roboty budowlano - montażowe dot. budownictwa mieszkaniowego	8 886	25,98 %	8,93 %	0,66 %
Produkty lecznicze	3 559	10,41 %	3,58 %	0,26 %
Pieczywo, wyroby piekarskie i ciastkarskie, świeże	1 643	4,81 %	1,65 %	0,12 %
Produkty mleczarskie, z pewnymi wyłączeniami	1 545	4,52 %	1,55 %	0,11 %
Usługi gastronomiczne (z wyjątkami) i stołówkowe	1 383	4,04 %	1,39 %	0,10 %
Akcyza				
Obniżone stawki na paliwa z zawartością biokomponentów	1 048	62,01 %	1,94 %	0,08 %
Preferencyjna stawka dla biokomponentów stanowiących samoistne paliwa	183	10,83 %	0,34 %	0,01 %

Źródło: Ministerstwo Finansów, Preferencje podatkowe w Polsce, Warszawa 2010.

Ulgi podatkowe w SSE są 2-gą co do wartości preferencją podatkową w podatku CIT, ale dopiero 11-tą co do wartości w porównaniu do preferencji przyznawanych w podatkach PIT, CIT, VAT i akcyzowym (według danych za 2009 r.) Ulgi podatkowe w SSE mają więc stosunkowo niewielki udział w sumarycznej wartości preferencji podatkowych udzielanych z budżetu państwa.

Charakterystyka porównawcza instrumentów pomocy publicznej dla dużych inwestorów

Kryteria	Instrument wsparcia				
	PO IG	RPO	Wieloletnie Programy Wsparcia	Zwolnienie z podatku od nieruchomości	SSE
Ciągłość naboru wniosków	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak
Brak procedury konkursowej	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak
Relatywnie krótki okres weryfikacji wniosku o udzielenie wsparcia	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak
Rzadkie zmiany kryteriów przyznawania wsparcia	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak
Możliwość łączenia z innymi formami pomocy publicznej	Tak	Tak	Nie ²⁵	Tak	Tak
Brak konieczności zagwarantowania środków na udzielenie wsparcia w budżecie krajowym / UE	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak
Wysoki poziom wsparcia (jako % nakładów inwestycyjnych)	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak
Bliskość lokalizacji podmiotu zarządzającego programem	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak
Liczba odpowiedzi „Tak” ²⁶	2	3	3	7	8

Źródło: Opracowanie własne z uwzględnieniem m.in. raportu PAIZ „Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski 2010”.

Z punktu widzenia potencjalnego beneficjenta istniejący w Polsce system pomocy publicznej jest silnie rozproszony. Z uwagi na cyklicznie ogłaszane rundy aplikacyjne nie ma ciągłości w dostępie do funduszy unijnych. Brak możliwości ustalenia, jakiego typu wsparcie będzie dostępne w perspektywie kilku następnych lat, uniemożliwia strategiczne planowanie inwestycji w połączeniu z ubieganiem się o wsparcie finansowe.

Zastąpienie publikowanych corocznie harmonogramów przez kilkuletnie plany zawierające informację o terminach i budżecie poszczególnych konkursów zdecydowanie ułatwiłoby korzystanie z funduszy strukturalnych. Z praktyki wynika też, że zastrzeżenia inwestorów budzi okres weryfikacji wniosków o płatność oraz zdarzające się zmiany kryteriów ich oceny już w trakcie trwania konkursu²⁷. W odniesieniu do dotacji rządowych udzielanych w ramach Wieloletnich Programów Wsparcia problematyczna wydaje się przede wszystkim zbyt długa procedura zatwierdzania tej formy wsparcia, wymagająca do tej pory podjęcia indywidualnej uchwały przez Radę Ministrów w odniesieniu do każdego nowego projektu²⁸. Wraz ze zmianą tej procedury należy zakładać, że sytuacja ulegnie znacznej poprawie poprzez skrócenie czasu koniecznego do podpisania umowy pomiędzy Ministerstwem Gospodarki a inwestorem. Główną barierą w korzystaniu ze zwolnienia z podatku od nieruchomości jest relatywnie mała liczba gmin, które zdecydowały się podjąć stosowne uchwały.

Na tle istniejących barier związanych z pozyskiwaniem pomocy publicznej w ramach dostępnych źródeł wsparcia na pewno pozytywnie wyróżniają się SSE. Przewaga stref nad pozostałymi zachętami inwestycyjnymi polega głównie na połączeniu przewidywalności zasad wsparcia z jego dostępnością oraz potencjalnie wysokim poziomem korzyści finansowych.

²⁵ W wyjątkowych przypadkach, gdy inwestor zamierza korzystać także z innych źródeł pomocy publicznej, wsparcie może zostać udzielone, jednak wymaga to zgody Rady Ministrów

²⁶ Odpowiedź „TAK” pozytywnie wartościuje dany rodzaj wsparcia.

²⁷ Tak wynika m.in. z raportu PAIZ „Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski 2010”, str. 9.

²⁸ Zgodnie z nowymi zasadami, przedstawionymi w „Programie wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020” z 5 lipca 2011 r., zrezygnowano z tej części procedury udzielania wsparcia.

4. Efektywność funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych

W dochodach budżetu państwa wpływy z podatków stanowiły w 2010 r. aż 88,91% wpływów ogółem²⁹. Podatki stanowią więc najbardziej istotną pozycję wpływów budżetowych.

W ciągu ostatnich kilku lat deficyt budżetowy konsekwentnie rośnie - w ciągu 3 lat wzrósł o 178% i w roku 2010 wynosił niecałe 44,5 mld PLN, co stanowiło 3,14 % PKB³⁰. W konsekwencji, rośnie również dług publiczny - w 2010 r. osiągnął poziom 747 mld PLN³¹.

Ulga podatkowa udzielana w specjalnych strefach ekonomicznych oznaczać może zmniejszone wpływy z podatków dochodowych. W tej sytuacji rozważyć można, czy w obliczu rosnącego deficytu, skarb państwa może pozwolić sobie na zachęty proinwestycyjne, w szczególności przyjmujące postać ulg podatkowych. Aby dokonać takiej oceny, konieczne wydaje się porównanie utraconych wpływów do budżetu z osiągniętymi korzyściami, zarówno finansowymi, jak i społeczno - gospodarczymi.

Wymiernymi kosztami działalności przedsiębiorców strefowych są utracone wpływy z tytułu podatku dochodowego oraz zwolnione dochody zarządzających strefami. Wartości te są monitorowane i przedstawiane corocznie w „Informacji dotyczącej rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych” oraz „Informacji dotyczącej rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych” publikowanej przez Ministerstwo Finansów. Łączne utracone wpływy z tych tytułów w latach 1997-2010 wyniosły 8,8 mld PLN. Szczegółowe dane za lata 1997-2010 przedstawiono w tabeli, w zestawieniu z podstawowymi rezultatami funkcjonowania SSE.

Wydaje się jednak, że SSE to stosunkowo **efektywna forma pomocy**. Dostępne dane pozwalają ocenić, że przy inwestycjach zrealizowanych w nich do roku 2010 o wartości przekraczającej 73 mld PLN, utracone wpływy do budżetu państwa (zwolnienie z podatków dochodowych inwestorów, zwolnienie dla zarządzających SSE) w latach 1998-2010 wyniosły tylko ponad 8,8 mld PLN. Można więc ocenić, iż efektywnie przeciętny poziom wsparcia dla przedsiębiorstw w SSE wyniósł ok. 12% wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych. Innymi słowy, **każda złotówka zwolnienia podatkowego zaowocowała ponad 8 PLN zainwestowanymi przez inwestorów w SSE**.

Zestawienie efektów funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych i skutków dla finansów publicznych udzielania ulg podatkowych w strefach

	j.m.	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Utworzone lub utrzymane miejsca pracy (ogółem)		bd.	6 100	17 300	31 800	42 296	50 799	62 104	77 570	112 168	146 417	182 365	210 542	208 028	225 289
Wartość nakładów inwestycyjnych - narastająco	mld PLN	bd.	2 100	4 600	6 500	9 287	13 086	15 269	19 927	25 707	35 430	46 085	56 706	66 590	73 222
Utracone wpływy budżetowe - narastająco	mld PLN	16	47	170	412	819	1 316	1 928	2 528	3 116	3 984	5 068	6 158	7 379	8 867
Udział utraconych wpływów w nakładach inwestycyjnych	%	bd.	2,2%	3,7%	6,3%	8,8%	10,1%	12,6%	12,7%	12,1%	11,2%	11,0%	10,9%	11,1%	12,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Gospodarki, *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r., stan na 31 grudnia 2009 r., stan na 31 grudnia 2008 r., 31 grudnia 2007, 31 grudnia 2006 oraz Specjalne strefy ekonomiczne na koniec 2005 r., Specjalne strefy ekonomiczne stan na dzień 31 grudnia 2004 r.*; D. Miłaszewicz, *Instrumenty finansowego wspierania przez państwo działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw - analiza porównawcza, str. 203.*, *Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2010, Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2010.*

²⁹ Rada Ministrów, Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa 2011. Źródło: <http://www.mf.gov.pl/index.php?const=6&dzial=337&wysw=4>

³⁰ Zgodnie z metodologią krajową stosowaną przez Ministerstwo Finansów - według ustawy o finansach publicznych. Według metody stosowanej przez Komisję Europejską i Eurostat (ESA95) deficyt sektora finansów publicznych wyniósł w 2010 r. 111,1mld PLN (7,9% PKB). Źródło: www.dlugpubliczny.org.pl

³¹ Podana wartość zgodna z metodologią Ministerstwa Finansów, natomiast zgodna z metodologią ESA95 dług sektora finansów publicznych wyniósł 778 mld PLN. Źródło: www.dlugpubliczny.org.pl

Czy to prawda, że inwestorzy strefowi w ogóle nie płacą podatków?

Udzielanie pomocy publicznej w SSE kojarzone jest przede wszystkim z utraconymi wpływami do budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych. Z drugiej strony, należy podkreślać, że funkcjonowanie w specjalnej strefie nie oznacza „wakacji podatkowych” nieograniczonych co do terminu i zakresu zwolnienia. Istotne wydaje się wyjaśnienie i wskazanie wpływów z tytułu podatków wpłacanych przez inwestorów strefowych.

Ulga w podatku dochodowym jest ograniczona wartością poniesionych wydatków kwalifikowanych i tzw. intensywnością pomocy (od 30% do 75%³²). Oznacza to, że po przekroczeniu wyznaczonego w ten sposób limitu (wykorzystaniu dostępnej ulgi podatkowej) inwestor będzie musiał regulować zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego na zasadach ogólnych.

Ulga przysługuje wyłącznie z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej określonej w zezwoleniu i na terenie strefy. Jeżeli przedsiębiorca prowadzi działalność na terenie SSE, ale jest to działalność wykraczająca poza zakres zezwolenia strefowego, to działalność taka będzie opodatkowana. Podobnie zobowiązanie podatkowe powstanie w związku z prowadzeniem przez inwestora strefowego działalności gospodarczej poza SSE.

W praktyce, zdecydowana większość inwestorów strefowych prowadzi również działalność opodatkowaną i o ile osiąga w ramach tej działalności dochód, to jest on opodatkowany na zasadach ogólnych. W efekcie przedsiębiorcy strefowi stają się z tego tytułu podatnikami podatku dochodowego - pomimo przysługującej im ulgi podatkowej³³.

³² Dla przedsiębiorców w zezwoleniach wydanymi przed 1 stycznia 2000 r.

³³ Rada Ministrów, Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa 2011

5. Oddziaływanie SSE na budżety państwa i samorządów

Ocena efektywności funkcjonowania SSE może być również dokonana na poziomie porównania kosztów finansowych (utraconych wpływów podatkowych, nakładów na infrastrukturę w SSE) z wpływami generowanymi przez inwestycje w SSE.

Poniższa ocena efektywności bazuje na porównaniu określonych kosztów finansowych do szacowanych wpływów z dwóch wybranych na potrzeby niniejszej oceny źródeł:

- ▶ PIT oraz składek ubezpieczeniowych wynikających z zatrudniania pracowników strefowych oraz
- ▶ wpływów z podatku od nieruchomości.

Wpływy z tytułu zatrudnienia pracowników

Kluczowe w aspekcie zatrudniania pracowników w SSE jest wskazanie wpływów, które związane są z tworzeniem nowych miejsc pracy. Nowi pracownicy stają się podatnikami podatku PIT oraz składek ubezpieczeniowych. Każde miejsce pracy utworzone przez inwestora strefowego będzie zwiększało wpływy budżetu państwa. Cechą podatku PIT jest również to, że zasila on nie tylko budżet centralny, ale również - w bardzo dużej części - budżet jednostek samorządu terytorialnego. Przykładowo, za rok 2010, aż 48,79% dochodów z tego podatku wpłynęło do samorządów lokalnych (gminy, powiaty, województwa)³⁴.

W latach 1998-2003 wpływy budżetowe związane z zatrudnieniem pracowników strefowych stanowiły od ponad 80% do ponad 95% utraconych dochodów budżetu z tytułu ulgi podatkowej w SSE. Zakładając jeszcze dodatkowe wpływy z innych podatków (zwłaszcza podatku VAT, podatku od nieruchomości), wydaje się, że łączne dodatkowe wpływy mogły już przewyższyć utracone dochody budżetu.

W kolejnych latach 2004-2010, w związku z ciągłym przyrostem liczby pracowników, wyłącznie **wpływy budżetowe** związane z ich zatrudnieniem pracowników strefowych **znacząco przewyższyły już utracone dochody budżetu państwa** z tytułu ulgi podatkowej w SSE.

Zestawienie utraconych wpływów z podatków dochodowych z dodatkowymi wpływami budżetowymi związanymi z zatrudnieniem pracowników strefowych

	j.m.	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Utracone wpływy z podatków dochodowych w danym roku	mln PLN	31	123	242	408	497	611	600	588	868	1 084	1 089	1 222	1 488
Wpływy budżetowe związane z zatrudnieniem pracowników strefowych - w danym roku	mln PLN	28	111	230	327	443	513	668	1 008	1 374	1 640	2 062	2 099	2 370
Udział wpływów budżetowych związanych z zatrudnieniem pracowników strefowych w utraconych wpływach z podatków dochodowych	%	91,8	90,1	95,6	80,3	89,1	83,9	111,4	171,6	158,4	151,3	189,3	171,9	159,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Gospodarki, *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r., stan na 31 grudnia 2009 r., stan na 31 grudnia 2008 r., 31 grudnia 2007, 31 grudnia 2006 oraz Specjalne strefy ekonomiczne na koniec 2005 r., Specjalne strefy ekonomiczne stan na dzień 31 grudnia 2004 r.*; D. Miśzewicz, *Instrumenty finansowego wspierania przez państwo działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw - analiza porównawcza*, str. 203., *Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2010, Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2010; Przeciętne wynagrodzenie w latach 1950-2010*, źródło: <http://www.zus.pl>.

34 Op.cit.

Założenia do wyliczeń wpływów budżetowych związanych z zatrudnieniem pracowników strefowych

Szacunek ten opiera się na założeniu, iż zatrudnieni w SSE w tych latach osiągnęli przeciętne wynagrodzenie w gospodarce krajowej. Od takiego wynagrodzenia wyliczono szacunkowy podatek PIT oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne ponoszone przez pracowników.

W wyliczeniach uwzględniono liczbę pracowników (za kolejne lata narastająco), zatrudnionych przez inwestorów strefowych. Faktyczna liczba miejsc pracy mogła być jednak większa, gdyż dane te nie uwzględniają jeszcze miejsc pracy tworzonych przez kooperantów.

Założenie, iż w sytuacji braku stref do budżetu nie wpływałyby kwoty związane z zatrudnieniem określonych pracowników może wydawać się uproszczone, gdyż część tych osób mogłaby znaleźć zatrudnienie w innych zakładach pracy poza SSE. Szacunek dotyczący dodatkowych wpływów mógłby się więc okazać zawyżony. Z drugiej strony, zawyżone mogą być również szacunki dotyczące utraconych wpływów do budżetu z podatków dochodowych, gdyż część inwestycji strefowych nie zostałaby zrealizowana w tym kształcie bez zwolnienia podatkowego.

Wpływy z podatku od nieruchomości

Opodatkowaniu podlegają również zazwyczaj nieruchomości przedsiębiorców strefowych - w drodze wyjątku niektórzy z nich korzystają ze zwolnienia od podatku od nieruchomości. Wpływy z tego podatku zasilają budżety gminne.

Próbą oszacowania mierzalnych efektów funkcjonowania stref dla regionu jest zestawienie nakładów na rozwój infrastruktury strefowej poniesionych przez wybrane gminy z ich wpływami z podatku od nieruchomości.

Porównanie nakładów na rozwój infrastruktury strefowej z wpływami z podatku od nieruchomości

	miasto Tychy	miasto Mielec
Łączna suma nakładów poniesionych na rozwój infrastruktury strefowej (w tys. PLN)	12 710	12 885
Wpływy z podatku od nieruchomości od przedsiębiorstw strefowych w 2010 r. (w tys. PLN)	8 885	15 523
Wpływy z podatku od nieruchomości od przedsiębiorstw strefowych w 2009 r. (w tys. PLN)	7 434	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KSSE oraz danych Urzędu Miejskiego w Mielcu, Urzędu Miasta w Tychach.

Powyższe dane wskazują, że w przypadku miasta Mielec wpływy z podatku od nieruchomości od przedsiębiorców strefowych za sam tylko 2010 r. przewyższyły już nawet sumę nakładów inwestycyjnych na rozwój infrastruktury w danej gminie, które zostały poniesione od początku funkcjonowania strefy.

W przypadku miasta Tychy w danej gminie dane liczbowe wskazują, że łączne nakłady na rozwój infrastruktury mogły zostać sfinansowane wpływami z podatku od nieruchomości z okresu 2 lat.

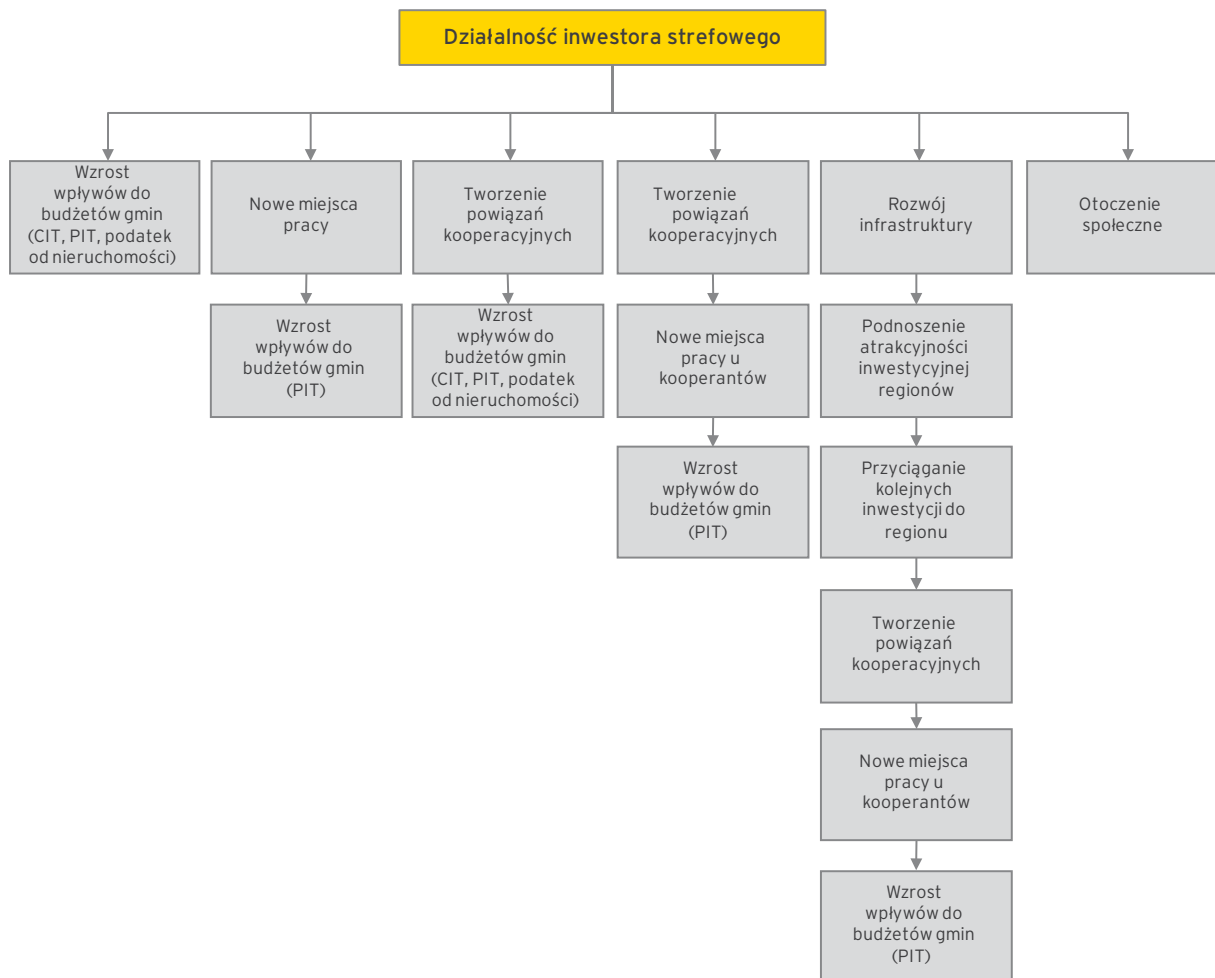
Należy jednak zwrócić uwagę, że wpływy z podatku od nieruchomości trafiają do budżetu gminy już od początku funkcjonowania strefy - wydaje się zatem, że w całym okresie nakłady na infrastrukturę mogły się zwrócić nawet kilkakrotnie.

6. Efekty oddziaływania na otoczenie

Inwestorzy strefowi zmieniają oblicze regionu

Specjalne strefy ekonomiczne to również korzyści inne niż wpływy podatkowe. Ich funkcjonowanie oddziałuje silnie na najbliższe otoczenie – na rozwój regionów, w których strefy są zlokalizowane. Poniżej zasygnalizowane zostały mechanizmy wpływu działalności inwestorów strefowych na rozwój regionu.

Mechanizm oddziaływania specjalnych stref ekonomicznych na rozwój regionu

VI. Perspektywy SSE na przyszłość

1. Perspektywy dla wybranej branży - sektor motoryzacyjny

Sektor motoryzacyjny - kluczowa branża w SSE

Wśród inwestorów prowadzących działalność w SSE dominują obecnie przedsiębiorstwa z branży motoryzacyjnej. Ponad 25% łącznych nakładów inwestycyjnych w strefach zostało poniesionych przez przedstawicieli tej branży. Na kolejnym, drugim miejscu znajdują się przedsiębiorstwa z sektora wyrobów gumowych - z udziałem w łącznych nakładach na poziomie 9,7%.

Struktura branżowa inwestycji

Dział PKWiU	Nazwa działu	Nakłady inwestycyjne (w mln PLN)	Udział w łącznych nakładach (w %)
29	Pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli), przyczepy i naczepy	18 554,88	25,34
22	Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	7 115,76	9,72
23	Wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6 719,80	9,18
25	Wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	5 636,90	7,70
26	Komputery, wyroby elektroniczne i optyczne	5 481,37	7,49
17	Papier i wyroby z papieru	4 697,82	6,42
27	Urządzenia elektryczne i nonelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego	3 449,34	4,71
16	Drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania	3 449,34	4,71
28	Maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane	3 149,64	4,30
20	Chemikalia i wyroby chemiczne	2 851,10	3,89

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r.

Co więcej, również czołówkę największych inwestorów strefowych zdominowały korporacje z branży motoryzacyjnej i pokrewnych.

Wiodący inwestorzy w specjalnych strefach ekonomicznych

Lp.	Przedsiębiorca	Gmina	Strefa	Branża	Kraj pochodzenia kapitału
1.	General Motors Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Gliwice	Katowicka	Motoryzacja (samochody)	USA
2.	Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Wałbrzych	Wałbrzyska	Motoryzacja (skrzynie przekładniowe)	Japonia
3.	"MICHELIN POLSKA" S.A.	Olsztyn	Warmińsko-Mazurska	Produkcja opon	Szwajcaria
4.	Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.	Polkowice	Legnicka	Motoryzacja (silniki)	Holandia
5.	FIAT-GM POWERTRAIN POLSKA Sp. z o.o.	Bielsko-Biała	Katowicka	Motoryzacja (silniki)	Włochy

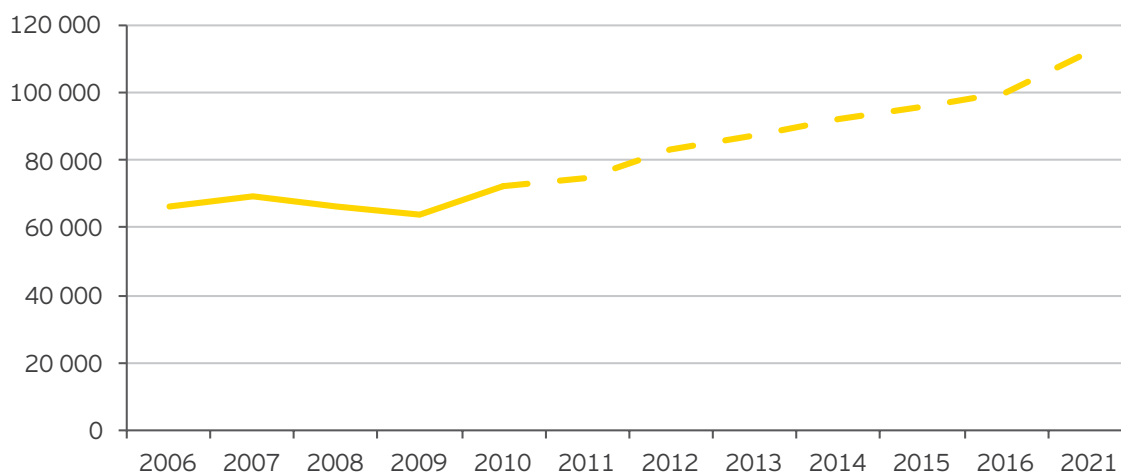
Źródło: Ministerstwo Gospodarki, Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r.

Kryzys i co dalej?

Branża motoryzacyjna została szczególnie dotknięta przez światowy kryzys gospodarczy z lat 2008-2009. Zmiany po stronie popytowej wymusiły na producentach samochodów zmniejszanie wielkości produkcji. Problemy występujące u producentów samochodów szybko przeniosły się na ich poddostawców zlokalizowanych praktycznie na całym świecie, w tym również w polskich Strefach.

Obecnie sytuacja na rynku motoryzacyjnym stabilizuje się. Przeprowadzane prognozy rozwoju rynku motoryzacyjnego stawiają branżę w pozytywnym świetle, przewidując sukcesywny wzrost sprzedaży w ciągu najbliższych lat.

Sprzedaż w sektorze samochodów osobowych i lekkich dostawczych (LCV) na świecie (w tys. szt.)

Źródło: Ernst & Young's Global Automotive Center na podstawie: Global Insight - Light vehicle sales by region, HIS Global Insight Automotive.

Trendy i perspektywy

W opracowaniu Global Automotive Center "Global light vehicle industry mega trends; The next decade"³⁵ przygotowanym przez Ernst & Young (czerwiec 2011) wskazano następujące perspektywy i trendy rozwoju branży motoryzacyjnej w przyszłości:

- ▶ W ciągu najbliższych 15 lat przemysł motoryzacyjny przejdzie największą transformację w historii.
- ▶ Główne zmiany obejmą w szczególności zwrot w kierunku rynków azjatyckich, zarówno w aspekcie lokalizacji produkcji jak i rynków zbytu. Pojawią się również nowe wymagania rynkowe związane z produktami - podstawowym kryterium staną się niskie koszty eksploatacji.
- ▶ Przewiduje się również, iż największy wzrost odnotowany zostanie w segmencie samochodów klasy A i B (najmniejszych).
- ▶ Aby spełnić rosnące wymagania proekologiczne, aż 50% produkowanych samochodów zostanie wyposażonych w napęd elektryczny lub hybrydowy.
- ▶ Przedsiębiorstwa z branży motoryzacyjnej zaczną w większym stopniu współpracować między sobą, odchodząc od modelu scentralizowanych, zamkniętych organizacji.
- ▶ Co więcej, dominował będzie trend „glokalizacji”, czyli rozwijania w różnych regionach świata lokalnych filii międzynarodowych korporacji, które będą szybko reagowały na lokalne potrzeby rynku.

Polska - dogodna lokalizacja?

Branża motoryzacyjna niewątpliwie ma duże perspektywy rozwoju, ale stoją przed nią również duże wyzwania. Nasuwa się więc pytanie, czy dalsze losy specjalnych stref ekonomicznych w Polsce przyczynią się do wspierania trendów i wyzwań czekających branżę motoryzacyjną, czy też wręcz przeciwnie - przyczynią się do wycofywania produkcji z Polski i przenoszenia jej w inne lokalizacje, oferujące bardziej korzystne warunki prowadzenia biznesu.

Przykład perspektyw branży motoryzacyjnej nasuwa też pytania w szerszym kontekście:

- ▶ na ile SSE mogą być narzędziem wspierania branż uznanych za innowacyjne i kluczowe dla polskiej gospodarki,
- ▶ czy branżowy rozwój SSE jest realny przy perspektywie funkcjonowania tego narzędzia jedynie do 2020 r.

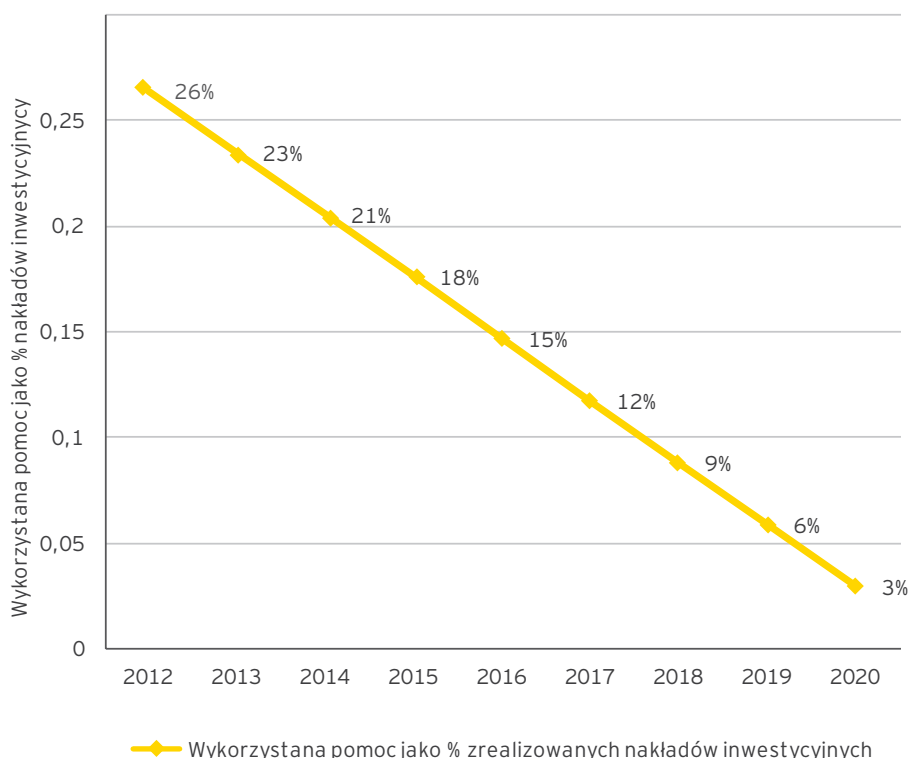
³⁵ Automotive landscape 2025: Opportunities and challenges ahead, Roland Berger

2. Podstawowy instrument wsparcia w SSE coraz mniej atrakcyjny?

SSE w obecnym kształcie mają przestać istnieć w 2020 r. Inwestorzy, którzy wejdą do stref w 2011 r., będą więc mieli jedynie ponad 9 lat na pełne wykorzystanie przyznanej im pomocy. Należy przy tym uściślić, że każdy rok obrotowy zakończony stratą podatkową będzie dla strefowiczów oznaczał o rok mniej na rozliczenie przysługującego im zwolnienia z podatku dochodowego. Im później zatem dany podmiot wejdzie do strefy, tym większy dochód będzie musiał wygenerować, aby w pełni wykorzystać kwotę zwolnienia. Czy jest to jednak plan wykonalny, biorąc pod uwagę obecny poziom rentowności poszczególnych branż?

Wykres przedstawia wysokość pomocy, jaką przedsiębiorcy z przedstawionej wcześniej branży motoryzacyjnej będą mieli szansę realnie wykorzystać do roku 2020, w zależności od daty wejścia danego podmiotu do strefy. Analiza rzeczywistych wyników finansowych branży motoryzacyjnej pozwala twierdzić, że już podmioty wchodzące do strefy w 2011 r. nie będą w stanie w pełni wykorzystać zwolnienia z podatku dochodowego do końca 2020 r. Jeżeli w latach 2012-2020 wskaźniki rentowności w branży motoryzacyjnej pozostaną na poziomie porównywalnym z rokiem 2010 r., przedsiębiorca, który uzyska zezwolenie (i wygeneruje dochód strefowy) np. w 2017 r., odzyska już tylko 12% nakładów inwestycyjnych w formie niezapłaconego podatku dochodowego - zamiast najczęściej przyznawanego pułapu 50%³⁶. Szczegółowe wyliczenia w tym zakresie przedstawiono w Załączniku 3.

Poziom wykorzystania ulgi podatkowej przez inwestorów z branży motoryzacyjnej wchodzących do SSE w latach 2012-2020

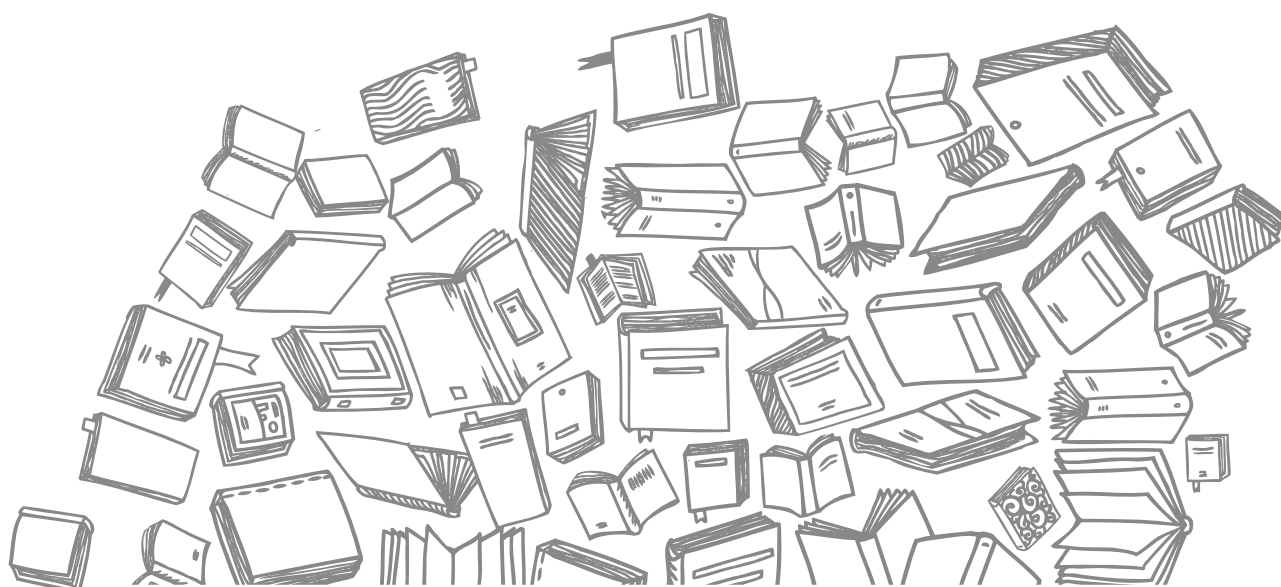
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Ministerstwa Gospodarki na temat działalności w strefach w 2010 r.; raporty Econ Trends Sector Analyses publikowane przez EMIS® By ISI Emerging Markets, „Produkcja pojazdów samochodowych”, „Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych; produkcja przyczep i naczep”, „Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych”, Polska III kwartał 2010.

36 Tyle wynosi maksymalna intensywność pomocy publicznej obowiązująca w większości polskich regionów dla dużych przedsiębiorców.

Dla potencjalnego przedsiębiorcy strefowego z branży motoryzacyjnej oznacza to, że szanse na rozliczenie całkowitej kwoty zwolnienia do końca okresu funkcjonowania stref będą raczej niewielkie. Dane branżowe wyraźnie pokazują, że przedsiębiorcy inwestujący w chwili obecnej mogą realnie liczyć na pomoc w wysokości co najwyżej 26% nakładów inwestycyjnych, czyli około połowy przysługującej im kwoty zwolnienia.

Polskie SSE zaczynają już teraz tracić na atrakcyjności - pomimo perspektywy istnienia jeszcze przez ponad 9 kolejnych lat. Z roku na rok zwolnienie strefowe będzie coraz mniej atrakcyjne dla inwestorów. Spadek zainteresowania strefami będzie oczywiście postępował w różnych branżach w różnym tempie - w zależności od stopnia ich rentowności. Tym niemniej, zjawisko to będzie odczuwalne we wszystkich sektorach i w pewnym momencie - w zależności od rentowności danego sektora - wpłynie na spadek nowych inwestycji w SSE.

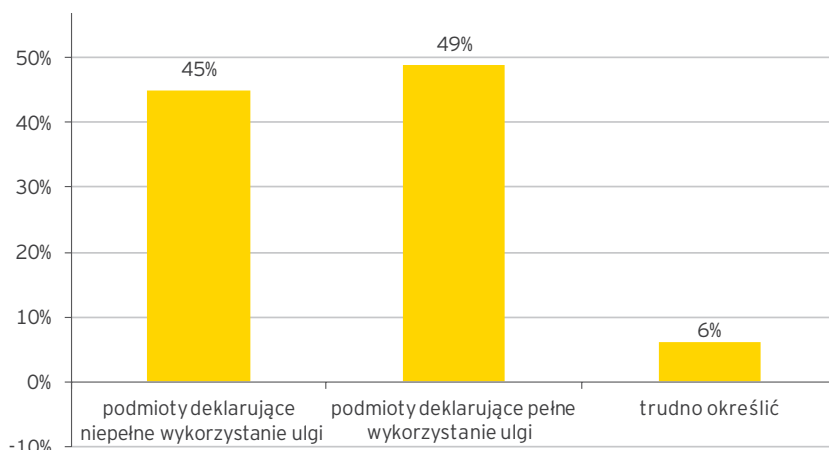
3. Ocena dalszej atrakcyjności stref jako narzędzia oddziaływania na decyzje inwestycyjne - wyniki badań ankietowych

MSP nastawione optymistycznie, duzi inwestorzy realistycznie?

Na potrzeby niniejszego raportu zostało przeprowadzone badanie ankietowe mające na celu analizę podstawowych czynników kształtujących atrakcyjność SSE. Metodologię przeprowadzenia tego badania przedstawiono w Załączniku 4.

Mniej niż połowa badanych zadeklarowała, że jest w stanie wykorzystać dostępną ulgę w całości.

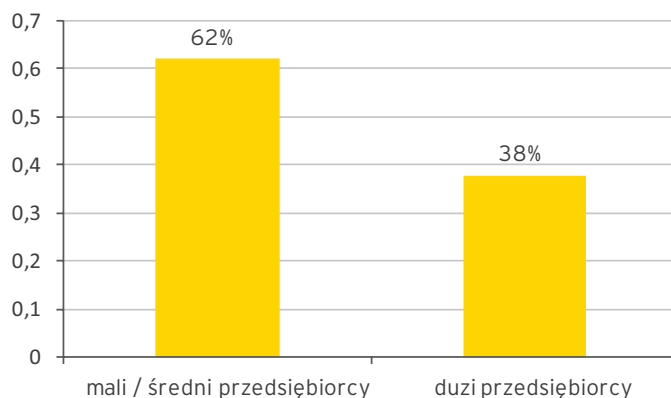
Ilu badanych wykorzysta ulgę?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Wśród przedsiębiorców dostrzegających szansę na rozliczenie zwolnienia w pełnym zakresie 62% to mali i średni przedsiębiorcy, a tylko 38% - duże podmioty.

Kto wykorzysta pomoc w 100%?

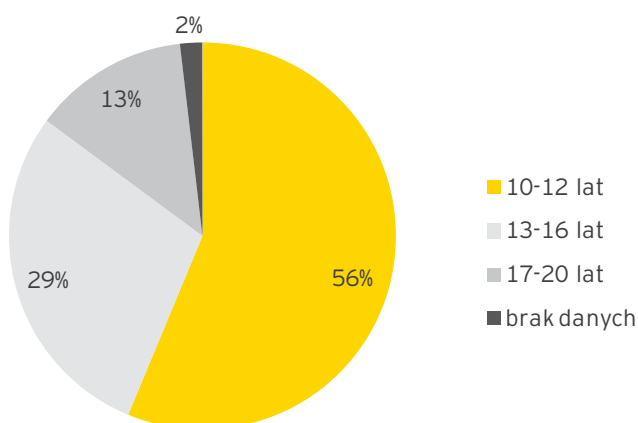
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Problem pełnego wykorzystania pomocy w strefie dotyczy zwłaszcza grupy dużych przedsiębiorców (w tym firm, które weszły do Polski w formie BIZ). Jest to sygnał niepokojący, ponieważ można przypuszczać, że trudności z rozliczeniem zwolnienia podatkowego przez znaczących inwestorów będą w przyszłości narastały w związku z ograniczeniem czasu trwania SSE.

Wydaje się, że obecne, w miarę optymistyczne nastawienie „strefowiczów” jest w głównej mierze determinowane długością okresu, jakim dysponują na rozliczenie przysługującego im zwolnienia podatkowego.

Okres uprawniający do skorzystania z ulgi podatkowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż najkrótszy okres uprawniający do skorzystania z ulgi podatkowej w badanej grupie wyniósł 10 lat. Zakładając działalność stref jedynie do końca 2020 r., inwestorzy decydujący się na rozpoczęcie inwestycji w strefie w chwili obecnej, będą mieli zdecydowanie krótszy okres ważności zezwolenia (maksymalnie 9 lat), w związku z czym prawdopodobnie nie będą w stanie w pełni skorzystać z tej formy pomocy publicznej.

Skutkiem ograniczonego czasu na wykorzystanie zezwolenia może zatem być zauważalny spadek zainteresowania inwestowaniem na terenach SSE. Zwolnienie z podatku stanowi bowiem główny bodziec lokalizowania inwestycji w strefach.

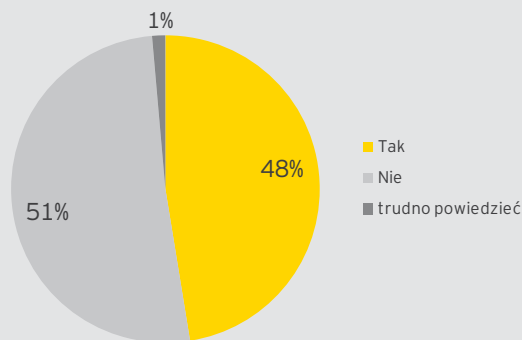
Reinwestycje tak, ale pod warunkiem ...

Ponad połowa aktualnych inwestorów strefowych deklaruje, iż nie planuje realizacji nowych projektów inwestycyjnych na terenach SSE w przypadku ich funkcjonowania tylko do 2020 r.

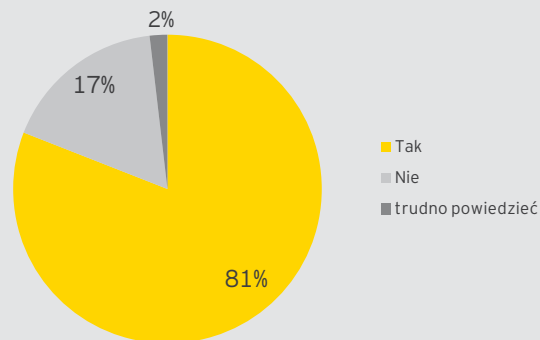
Nastawienie inwestorów zmienia się diametralnie w momencie braku ograniczenia czasowego działalności stref. Aż 81% badanych deklaruje gotowość przeprowadzenia nowych inwestycji. Fakt wydłużenia działalności SSE stanowi więc bezpośredni czynnik decydujący o atrakcyjności stref.

Planowanie reinwestycji w SSE funkcjonujących do 2020 r. oraz przy braku ograniczeń czasowych

Czy biorąc pod uwagę fakt, że strefy mają funkcjonować do 2020 r., planują Państwo realizację nowej inwestycji w strefie?

Czy rozważaliby Państwo realizację nowej inwestycji na terenie SSE, gdyby okazało się, że nie ma ograniczenia okresu funkcjonowania stref do końca 2020 r.?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Jak pokazują wyniki ankiety, ograniczenie czasowe funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych ma również wpływ na ilość inwestycji planowanych przez inwestorów, którzy aktualnie prowadzą działalność na ich terenach.

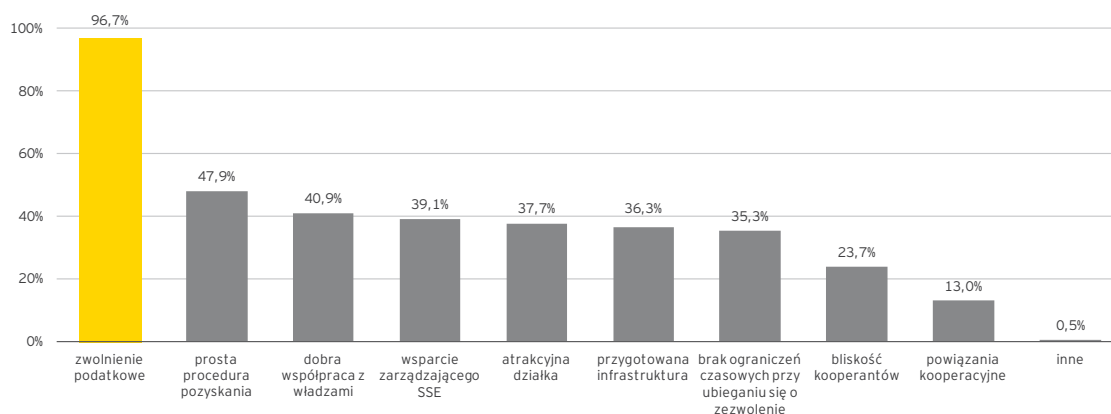
Za co inwestorzy cenią SSE najbardziej?

Aż 96,7% badanych wskazało zwolnienie z podatku dochodowego jako główną korzyść prowadzenia działalności w strefach.

„Utworzenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Olsztynie to jeden z głównych powodów, dla których Michelin zdecydował o realizacji znaczących inwestycji w Polsce. W miarę jak Polska staje się rozwiniętym i dojrzałym rynkiem, ulgi podatkowe w strefach mogą się wkrótce okazać jeszcze bardziej atrakcyjną zachętą dla inwestorów, dzięki której Polska będzie mogła skutecznie rywalizować jako miejsce do inwestowania z krajami rozwijającymi się i oferującymi niskie koszty pracy.”

Bertrand Touraton
Dyrektor Finansowy, Michelin Polska

Korzyści wynikające z funkcjonowania i prowadzenia działalności w ramach SSE³⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

³⁷ Ankieterzy mogli wskazać na więcej niż jedną cechę stanowiącą o atrakcyjności SSE.

Brak możliwości skorzystania z tej formy pomocy publicznej sprawi, iż specjalne strefy ekonomiczne stracą swą atrakcyjność (żadna, z pozostałych korzyści, nie została wskazana przez przynajmniej połowę badanych).

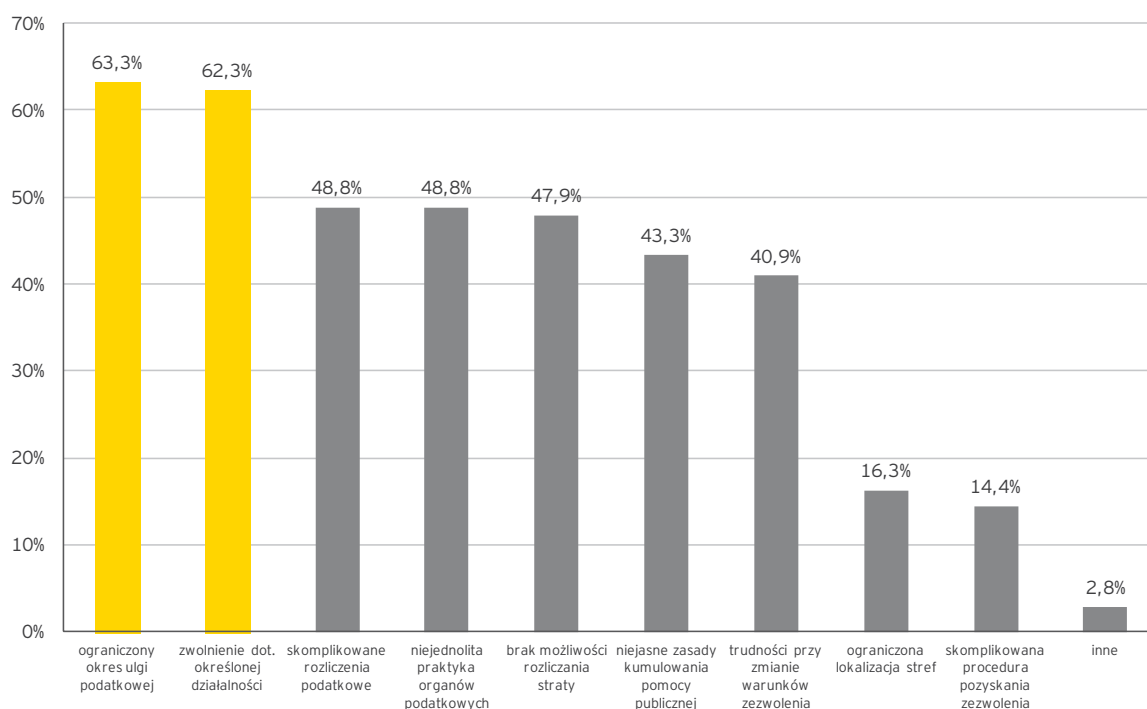
A co chętnie by poprawili?

Jako obszar do poprawy inwestorzy na pierwszym miejscu wskazali ograniczony okres wykorzystania ulgi podatkowej (63,3%).

Następne wskazania dotyczyły innych aspektów podatkowych, takich jak:

- ▶ zastosowanie zwolnienia podatkowego tylko do określonej działalności (62,3%),
- ▶ skomplikowane rozliczenia podatkowe związane z wykorzystaniem ulgi (48,8%),
- ▶ niejednolita praktyka organów podatkowych (48,8%),
- ▶ brak możliwości rozliczania straty (47,9%).

Obszary do poprawy w związku z funkcjonowaniem i prowadzeniem działalności w ramach SSE³⁸

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Wydłużenie działalności stref byłoby pozytywnym sygnałem dla tych inwestorów, którzy dopiero zastanawiają się nad wejściem do strefy. Pozostałe do końca okresu funkcjonowania stref 9 lat nie gwarantuje bowiem pełnego skonsumowania zwolnienia podatkowego przysługującego przedsiębiorcy strefowemu, a zatem nie stanowi wystarczająco atrakcyjnej zachęty dla potencjalnych nowych inwestorów.

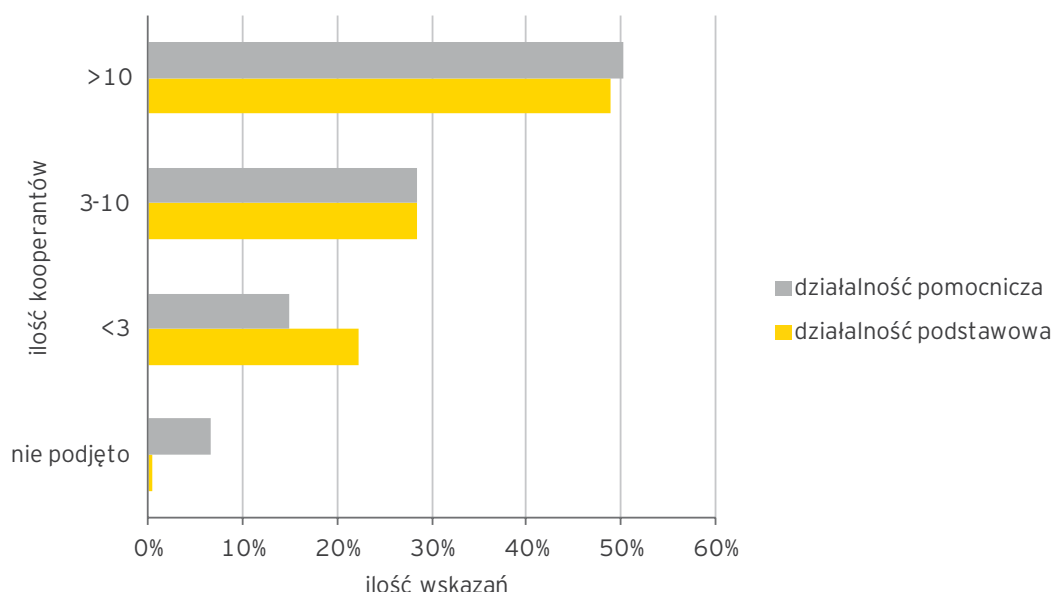
³⁸ Ankieterzy mogli wskazać na więcej niż jeden obszar do poprawy w SSE.

4. Strefy a rozwój struktur klastrowych

Działalność w ramach SSE niezaprzeczalnie sprzyja powstawaniu powiązań korporacyjnych w regionie objętym strefą. Zarówno w odniesieniu do działalności podstawowej (dostaw materiałów, komponentów do produkcji itp.), jak i pomocniczej (ochrona, serwis sprzętający, catering itp.) około połowa badanych nawiązała współpracę z ponad 10 przedsiębiorstwami.

„Strefowicze” nie działają w próżni - dzięki funkcjonowaniu stref tworzą się silne powiązania kooperacyjne w regionach.

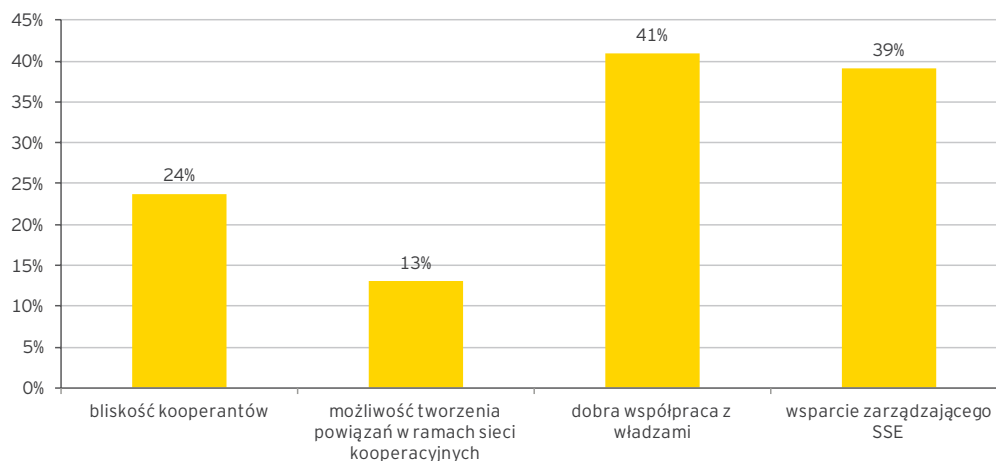
Powiązania kooperacyjne w regionie objętym strefą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Dodatkowo, co trzeci przedsiębiorca strefowy wskazał, że bliskość kooperantów z branży, jak również możliwość tworzenia trwałych powiązań w ramach sieci kooperacyjnych stanowi jedną z głównych zalet funkcjonowania w strefie³⁹.

Zalety uczestnictwa w sieci powiązań kooperacyjnych w strefie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Zjawisko koncentrowania się wokół SSE podmiotów prowadzących działalność uzupełniającą w stosunku

³⁹ Ankieterzy mogli wskazać na więcej niż jedną cechę stanowiącą o atrakcyjności SSE.

do działalności prowadzonej przez przedsiębiorców strefowych jest procesem naturalnym. SSE stanowi bowiem obszar, gdzie popyt zgłaszany przez „strefowiczów” (czy to na usługi związane z ich działalnością podstawową, czy uzupełniającą) spotyka się z podażą ze strony lokalnego biznesu. W przypadku przedsięwzięć o wysokim stopniu innowacji sieć powiązań obejmuje dodatkowo jednostki naukowe prowadzące działalność badawczo-rozwojową.

Do czynników, które mogą sprzyjać rozwojowi powiązań kooperacyjnych w SSE, należą także korzystne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej tworzone przez władze samorządowe i rządowe oraz przez spółki zarządzające strefami. W przeprowadzonej ankiecie aspekt ten doceniło 80% przedsiębiorców strefowych.

Wskazane powyżej powiązania kooperacyjne, oparte również o jednostki naukowe i jednostki publiczne, mogą być podstawą do dalszego rozwoju współpracy w formie kooperacji klastrowej, wykraczającej również poza obszar SSE. Z kolei fakt, iż jednym z rezultatów działalności SSE jest rozwój obszarów branżowo wyspecjalizowanych, może być zalążkiem tworzenia klastrów przemysłowych o wyraźnie sektorowym charakterze.

SSE stanowią dobre narzędzie do tworzenia współpracy w ramach sieci powiązań kooperacyjnych, które mogą stanowić bazę do inicjowania struktur o charakterze klastrów.

Występowanie w „otoczeniu” SSE silnych powiązań o charakterze klastrowym może w znaczący sposób wspomagać strefy w przyciąganiu inwestycji do danego regionu. Występowanie powiązań klastrowych stanowi bowiem dodatkową „infrastrukturę” danego regionu, która w znaczący sposób może sprzyjać prowadzeniu działalności gospodarczej na danym terenie.

Dotychczas jednostki zarządzające poszczególnymi SSE kładły szczególny nacisk na modernizację i rozwój infrastruktury technicznej dla przedsiębiorców inwestujących na terenie stref. Wydaje się, iż kolejnym krokiem w ramach dalszego funkcjonowania stref, jest wyposażenie jednostek zarządzających SSE w narzędzia umożliwiające skuteczne wspieranie rozwoju powiązań klastrowych w otoczeniu SSE.

Jednym z możliwych narzędzi mogłoby być wspieranie działalności klastrów z dochodów podmiotów zarządzających SSE, a więc na tych samych zasadach, jakie dotyczą rozwijania infrastruktury technicznej w strefach. Już w tej chwili istnieją ku temu ogólne podstawy prawne, bowiem jednym z bezpośrednich celów każdej z SSE jest wspieranie rozwoju powiązań klastrowych. Niemniej jednak, ogólne podstawy prawne powinny zostać doprecyzowane, aby dać podmiotom zarządzającym SSE jednoznaczną podstawę do inwestowania i wspierania „infrastruktury klastrowej”.

O powodzeniu klastrów decyduje w dużej mierze zdolność do skojarzenia oraz przekonania do współpracy jak najszerszej grupy podmiotów reprezentujących biznes, ale także władz lokalnych i jednostek naukowych. W perspektywie długofalowej zarówno klastry, jak i SSE mogłyby czerpać znaczące korzyści ze wzajemnej synergii. Podmioty zarządzające SSE mogłyby przy tym pełnić rolę jednostki inicjującej, wspierającej i / lub współfinansującej tworzenie się organizacji klastrowych w ramach danej SSE oraz w jej otoczeniu.

„Należy pamiętać, że powiązania w postaci klastrów oraz specjalne strefy ekonomiczne to dwie różne koncepcje rozwoju przedsiębiorczości, których podstawowym wspólnym mianownikiem jest związanie działalności z określonym regionem. Daje to możliwości wzajemnego wspierania się obu struktur w realizacji swoich celów, dzięki czemu możliwe jest uzyskanie efektu synergii. W szczególności dla stref, które dotychczas kusily inwestorów głównie możliwością uzyskania zwolnienia podatkowego, klastry funkcjonujące w ich otoczeniu mogą stanowić dodatkowe, bardzo atrakcyjne narzędzie przyciągania nowych przedsiębiorców. Jednak, aby klastry mogły skutecznie pełnić tę funkcję, potrzebują najpierw wsparcia na etapie rozruchu i rozwoju. Dopiero klastry osiągające odpowiednią masę krytyczną dają szansę na samofinansowanie i przyciąganie nowych przedsiębiorstw do danego regionu. Natomiast aktualnie udział środków publicznych w finansowaniu rozruchu działalności klastrów w Polsce jest minimalny, wielokrotnie niższy niż w innych krajach europejskich. Ponadto środki z funduszy UE dedykowane dla klastrów są w praktyce niedostępne, z uwagi na nieprzystające do rzeczywistości kryteria ich przyznawania. W rezultacie wydaje się, że właśnie strefy mogłyby odegrać znaczącą rolę we wspieraniu rozruchu i rozwoju klastrów w swoich regionach.”

Krzysztof Krystowski
Prezes Avio Polska, Prezes Śląskiego Klastra Lotniczego

5. Dalsze funkcjonowanie SSE a zasady pomocy publicznej w UE

Zasady pomocy publicznej w UE

Prawo wspólnotowe przewiduje generalny zakaz udzielania pomocy publicznej przez poszczególne państwa członkowskie ze względu na negatywny wpływ na konkurencję w ramach Wspólnego Rynku. Na podstawie art. 107 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁰, dopuszczalne jest m.in. udzielanie przez państwa członkowskie pomocy publicznej w formie pomocy regionalnej.

Spełnione powinny być jednak następujące założenia:

- ▶ pomoc regionalna ma wspomagać rozwój najmniej uprzywilejowanych regionów poprzez wspieranie inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy,
- ▶ pomoc przeznaczona jest na wspieranie rozwoju gospodarczego dla regionów, których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia (tj. regionów, których poziom krajowy brutto (PKB) jest niższy niż 75% średniej wspólnotowej - wymóg ten spełnia nadal całe terytorium Polski),
- ▶ pomoc przyznawana jest na realizację nowych inwestycji, tj. inwestycji w aktywa materialne oraz aktywa niematerialne związane z utworzeniem nowego zakładu lub rozbudową istniejącego zakładu oraz dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów⁴¹,
- ▶ maksymalna dopuszczalna wielkość (intensywność) pomocy regionalnej uzależniona jest od poziomu PKB w danym regionie - intensywność pomocy regionalnej w poszczególnych województwach Polski została uregulowana na szczeblu krajowym⁴².

Przepisy regulujące funkcjonowanie w SSE w pełni wpisują się w zasady udzielania pomocy regionalnej - zwolnienie w strefach jest przyznawane w związku z realizacją nowych inwestycji, które mają wspierać rozwój regionów. Wielkość zwolnienia podatkowego nie jest nieograniczona, lecz jest limitowana wielkością poniesionych wydatków kwalifikowanych i intensywnością pomocy.

Dostosowanie SSE do zasad unijnych

SSE miały pierwotnie działać przez 20 lat od momentu ich utworzenia. Główną zachętą dla przedsiębiorców w SSE miało być zwolnienie z podatku dochodowego. Dochody z działalności strefowej miały być w całości zwolnione z podatku przez połowę okresu funkcjonowania strefy (10 lat), a przez pozostały czas - w części nie przekraczającej 50% dochodów.

Funkcjonowanie zwolnienia podatkowego w ramach SSE w Polsce, choć wpisywało się w założenia przyświecające polityce regionalnej UE, nie spełniało początkowo wymogów regulacji wspólnotowych w zakresie wysokości pomocy, która nie była ograniczona co do kwoty i mogła znacząco przewyższać limity przewidziane dla pomocy regionalnej w UE.

W związku z ubieganiem się o członkostwo w UE Polska wprowadziła regulacje zapewniające zgodność z prawem wspólnotowym zwolnień podatkowych dostępnych dla nowych inwestorów w SSE. W efekcie negocjacji Polska dokonała zmian w przepisach o SSE w celu zharmonizowania zasad udzielania pomocy z zasadami obowiązującymi we Wspólnocie. Kluczowe zmiany weszły w życie od 1 stycznia 2001 r. oraz od 1 maja 2004 r. W szczególności, na podstawie nowelizacji ustawy strefowej z dnia 1 stycznia 2001 r.⁴³

⁴⁰ dawny art. 87 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską

⁴¹ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013

⁴² Obecnie - w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej, Dz. U. z 2006 r. Nr 190, poz. 1402

⁴³ W tym dniu weszła w życie ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U. z 2000 r. Nr 60, Poz. 704) oraz zostały wprowadzone zmiany w ustawie o SSE i poszczególnych rozporządzeniach strefowych

wysokość zwolnienia z podatku dochodowego została ograniczona do maksymalnej dopuszczalnej wielkości (intensywności) pomocy dla danego regionu i wysokości kosztów kwalifikowanych. W ten sposób zasady udzielania ulg w SSE dostosowano do unijnych przepisów dotyczących regionalnej pomocy publicznej.

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że Komisja Europejska „nigdy nie krytykowała samej idei SSE, lecz narzędzia pomocy publicznej, które się w nich stosuje⁴⁴”. Unia Europejska nie domagała się więc likwidacji SSE w Polsce, lecz żądała zamiany zasad udzielania pomocy publicznej na zgodne z prawem europejskim⁴⁵.

Procedura akceptacji pomocy publicznej w UE

Programy pomocowe (tj. programy na podstawie których udzielana / przyznawana jest pomoc publiczna) muszą zostać zaakceptowane przez Komisję Europejską (muszą zostać notyfikowane).

Niektóre kategorie pomocy publicznej uznawane są za zgodne ze wspólnym rynkiem i co do zasady nie wymagają notyfikacji i zgody Komisji. Są to np. projekty objęte tzw. wyłączeniami grupowymi, m.in. w ramach pomocy regionalnej. Komisja może natomiast w ramach prowadzonego monitoringu weryfikować zgodność pomocy udzielanej w ramach wyłączeń grupowych z odpowiednimi regulacjami⁴⁶.

Przepisy regulujące funkcjonowanie SSE są zgodne z obowiązującym obecnie Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych, tzw. Rozporządzenie 800).

Perspektywy pomocy regionalnej w UE

Pierwsze propozycje Komisji Europejskiej związane z przyszłością polityki regionalnej na lata 2014-2020 wskazują m.in. na konieczność zachowania spójności ze strategią Europa 2020 i jej celami, obejmującymi m.in. obniżenie bezrobocia, większe inwestycje w badania i rozwój oraz innowacje, ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, rozwój odnawialnych źródeł energii.⁴⁷

Odnosząc się do stanowiska Komisji, Parlament Europejski podkreślił, że silna i dobrze finansowana polityka regionalna UE jest w dalszym ciągu konieczna dla zachowania spójności społecznej, ekonomicznej i terytorialnej, będącej jednym z głównych priorytetów UE na podstawie Traktatu lizbońskiego. Konieczne jest także umożliwienie poszczególnym regionom dalszego podążania własną drogą do wzrostu i rozwoju⁴⁸.

Polityka regionalna UE i związana z nią pomoc regionalna wydają się więc być niezagrażone w kolejnej perspektywie budżetowej 2014-2020, a także po roku 2020.

Komisja Europejska nie będzie podważać dalszego funkcjonowania SSE po 2020 r., o ile strefy będą wpisywać się nadal w ramy wspólnotowej polityki regionalnej, której celem jest pomoc słabiej rozwiniętym regionom i zmniejszanie różnic w poziomie rozwoju UE, a przepisy strefowe będą zgodne z regulacjami wspólnotowymi w zakresie pomocy regionalnej.

Należy zauważyć, że w 2008 r. na podstawie zmienionych rozporządzeń strefowych, okres funkcjonowania wszystkich stref w Polsce został przedłużony do końca 2020 r. Komisja Europejska nie zakwestionowała tej zmiany.

44 T. Kubin, „Specjalne Strefy Ekonomiczne jako forma pomocy przedsiębiorstwom ze strony państwa”, s. 30 w: M. Kolczyński, W. Wojtasik (red.) Innowacyjne i społeczne oddziaływanie specjalnych stref ekonomicznych i klastrów w Polsce, „Towarzystwo Inicjatyw Naukowych, Katowice 2010 za: A. Szymaniak: „Problem specjalnych stref ekonomicznych w negocjacjach Polski o członkostwo w Unii Europejskiej”, „Wspólnoty Europejskie 2002, nr 9 (132), s. 17.

45 T. Kubin, „Specjalne Strefy Ekonomiczne...”, op. cit.

46 http://www.uokik.gov.pl/wylaczenia_grupowe_i_pomoc_de_minimis2.php

47 Komisja Europejska, Komunikat Komisji do Parlamentu europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: przyszłość polityki spójności, Bruksela, COM(2010) 642/3, 2010 r.

Komisja Europejska, Komunikat Komisji, EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Bruksela, 3 marca 2010 r., KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, 2010 r.

48 Parlament Europejski, Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 października 2010 r. w sprawie polityki spójności i polityki regionalnej UE po 2013 r. (P7_TA(2010)0356) pkt. 2 i 8, 2010 r.

Wydaje się, że po 2020 r. poziom PKB w większości polskich województw nadal będzie się utrzymywał na poziomie kwalifikującym te regiony do wsparcia w ramach pomocy regionalnej.

W tej sytuacji, udzielanie ulg w strefach nawet po 2020 r., na zasadach zgodnych ze wspólnotowymi regułami pomocy regionalnej, nie powinno być podważane na poziomie UE. Wspieranie nowych inwestycji w strefach w pełni wpisuje się w koncepcję „podążania własną drogą do wzrostu i rozwoju” regionalnego UE.

„Przedłużenie okresu funkcjonowania SSE w Polsce leży w gestii krajowych organów administracji. Komisja Europejska nie jest zaangażowana w ten proces. Procedura taka została już raz przeprowadzona w 2008 r. przy okazji wydłużenia działalności stref do 2020 r. Jeśli zasady udzielania zwolnień podatkowych w SSE są zgodne z regulacjami wspólnotowymi dotyczącymi pomocy regionalnej, nie ma podstaw, aby Komisja Europejska kwestionowała taką pomoc. Należy przy tym pamiętać, że zasady wsparcia w SSE powinny być na bieżąco dostosowywane do wszelkich zmian przepisów o pomocy regionalnej na szczeblu unijnym. Największe zmiany w tym zakresie mają miejsce na początku każdego okresu budżetowego w Unii Europejskiej.”

Piotr Pełka
Dyrektor Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

VII. Określenie „mapy drogowej”
dotyczącej wydłużenia
funkcjonowania SSE

Mapa drogowa

Komisja Europejska nie jest zaangażowana w proces wydłużenia okresu funkcjonowania SSE w Polsce. Leży on wyłącznie w gestii polskich władz.

Pomoc udzielana w SSE musi być zgodna z przepisami dotyczącymi udzielania pomocy publicznej w UE.

Konieczne jest dostosowywanie zasad udzielania pomocy w SSE razem z nowelizacją zasad udzielania pomocy publicznej w danym okresie budżetowania czyli dla lat 2014-2020, jak i po 2020.

Okresy budżetowe w UE w żaden sposób nie wpływają na możliwość i okres funkcjonowania SSE w Polsce.

Krok 1: Zmiany krajowych aktów prawnych

Obecnie okres funkcjonowania stref określony jest w rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących poszczególnych stref ekonomicznych. Aktualny koniec okresu działania stref to 31 grudnia 2020 r. Wydłużenie okresu funkcjonowania stref pozostaje w gestii Rady Ministrów i dotyczy nowelizacji poszczególnych rozporządzeń strefowych.

Termin: biorąc pod uwagę wskazaną w niniejszym raporcie zależność między okresem funkcjonowania strefy a faktycznym okresem na wykorzystanie ulgi podatkowej, skuteczność stref jako mechanizmu przyciągania nowych inwestycji może systematycznie spadać. Wdrożenie dłuższego funkcjonowania stref w trakcie 2012 r. powinno ograniczyć ten proces.

Krok 2: Dostosowanie do unijnych zasad pomocy publicznej

Na bazie aktualnych regulacji UE dotyczących pomocy publicznej należy zakładać, iż dla dłuższego funkcjonowania stref ustanowiony powinien zostać nowy program pomocowy, zapewniający zgodność zwolnienia podatkowego w strefach z unijnymi zasadami udzielania pomocy publicznej.

Na bazie obecnych regulacji prawnych w UE, jeżeli program pomocy publicznej w strefach jest zgodny z zasadami pomocy regionalnej, objętymi tzw. wyłączeniami grupowymi i zdefiniowanymi w odrębnym rozporządzeniu Komisji Europejskiej, program taki nie podlega obowiązkowi odrębnej notyfikacji i uzyskania akceptacji Komisji Europejskiej. Obecnie nie ma przesłanek wskazujących, aby powyższa zasada uległa zmianie w przyszłości. Stąd należy zakładać, iż zapewnienie zgodności zwolnienia podatkowego w dłużej funkcjonujących strefach z unijnymi zasadami pomocy publicznej będzie nadal polegać wyłącznie na dostosowaniu do zmienionych zasad pomocy regionalnej, bez konieczności odrębnej akceptacji Komisji Europejskiej.

Procedura dostosowania do zasad unijnych wdrażana może być dopiero po ustaleniu na poziomie UE nowych zasad udzielania pomocy regionalnej po roku 2020, jest więc niezależna od samego wydłużenia funkcjonowania stref. Dla zobrazowania niezależności daty działania stref od konieczności cyklicznego dostosowywania do zasad pomocy publicznej obowiązujących w UE można przywołać fakt, że obecny program pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność w strefach obowiązuje tylko do 31 grudnia 2013 r. Stąd pomimo funkcjonowania stref do końca 2020 r., konieczne będzie stworzenie kolejnego programu pomocowego na lata 2014-2020, zapewniającego zgodność z zasadami pomocy publicznej obowiązującymi w UE po roku 2014.

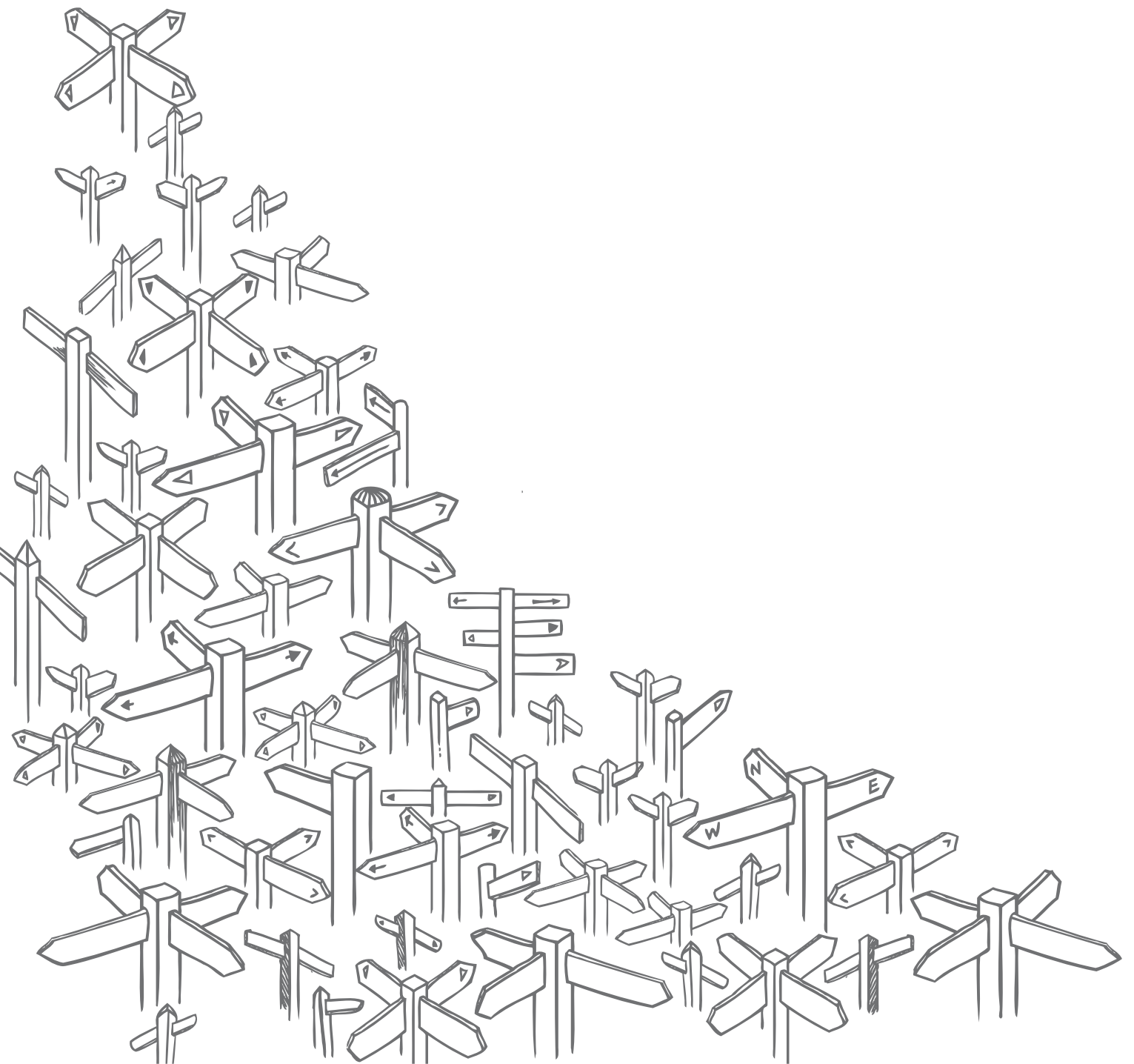
Należy zakładać, iż procedura zapewniania zgodności zwolnienia podatkowego w strefach z zasadami pomocy publicznej obowiązującymi w UE będzie stosowana na każdy okres zgodny z okresami budżetowymi UE, niezależnie od długości funkcjonowania samych stref.

Termin: biorąc pod uwagę okres, kiedy znane mogą być nowe zasady pomocy regionalnej obowiązujące w UE po roku 2020, dostosowanie może się rozpocząć w latach 2019-2020 i zostać wdrożone do krajowych przepisów o pomocy publicznej w strefach wraz z początkiem roku 2021. Zgodnie z obecnymi regulacjami, zatwierdzenie nowego programu pomocowego w strefach i zmian w przepisach strefowych będzie dodatkowo wymagało opinii Prezesa UOKiK.

Dodatkowe zmiany aktów prawnych

Skoro okres funkcjonowania stref pozostaje bez wpływu na okres ustanawiania programów pomocowych, dodatkowym aspektem do rozważenia może być bezterminowe przedłużenie okresu funkcjonowania stref.

W takiej sytuacji, dodatkowo w Kroku 1 konieczna może być nowelizacja ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, która w aktualnym brzmieniu zawiera delegację dla Rady Ministrów do określenia okresu, na jaki ustanawiana jest dana strefa (art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy).

VIII. Załączniki

1. Przegląd ulg inwestycyjnych w poszczególnych krajach świata - zestawienie

Europa i świat - wybrane proinwestycyjne zachęty podatkowe

Kraj	Cel wsparcia	Forma wsparcia
Kraje europejskie		
Bułgaria	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie inwestycji w rejonach o wysokim poziomie bezrobocia realizacja dużych projektów inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> zwolnienie z CIT 2-letnie zwolnienie z VAT przy imporcie towarów
Czechy	<ul style="list-style-type: none"> realizacja inwestycji w sektorze przemysłowym 	<ul style="list-style-type: none"> zwolnienie z CIT przez okres 5 lat sięgające do 40% poniesionych wydatków inwestycyjnych
Francja	<ul style="list-style-type: none"> pobudzenie działalności badawczo-rozwojowej (B+R) 	<ul style="list-style-type: none"> ulga w podatku dochodowym sięgająca 30% wydatków kwalifikowanych poniesionych w związku z działalnością B+R (amortyzacja środków trwałych, wynagrodzenia)
Hiszpania	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie przedsiębiorstw prowadzących działalność w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej Wysp Kanaryjskich 	<ul style="list-style-type: none"> obniżona do 4% stawka CIT
Holandia	<ul style="list-style-type: none"> rozwój działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej - program „Innovation Box” 	<ul style="list-style-type: none"> obniżona z 25% do 5% stawka CIT od dochodu osiągniętego z wytworzonych we własnym zakresie wartości niematerialnych i prawnych
Irlandia	<ul style="list-style-type: none"> rozwój działalności B+R 	<ul style="list-style-type: none"> ulgi podatkowe w wysokości 25% wydatków inwestycyjnych
Litwa	<ul style="list-style-type: none"> pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości w ramach wolnych stref ekonomicznych rozwój inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> zwolnienie z podatku dochodowego (100% - w ciągu 6 lat; 50% - kolejne 10 lat) ulga inwestycyjna - obniżenie dochodu o 50% wartości poniesionych wydatków inwestycyjnych (w latach 2009-2013)
Łotwa	<ul style="list-style-type: none"> pobudzanie rozwoju inwestycji w specjalnych strefach ekonomicznych oraz wolnych portach 	<ul style="list-style-type: none"> częściowe zwolnienie (do 80%) z podatku dochodowego częściowe zwolnienie (do 80%) z podatku u źródła od wypłacanych nierezydentom dywidend, należności licencyjnych oraz usług doradczych i zarządczych
Niemcy	<ul style="list-style-type: none"> realizacja inwestycji we wschodnich landach Niemiec (program Investitionszulage) 	<ul style="list-style-type: none"> ulga w podatku dochodowym lub bezzwrotna dotacja
Rumunia	<ul style="list-style-type: none"> pobudzenie prowadzenia działalności w parkach przemysłowych realizacja inwestycji w ramach stref ekonomicznych (<i>disfavored economic zones</i>) rozwój działalności B+R 	<ul style="list-style-type: none"> zwolnienie z podatku budowlanego oraz podatku od nieruchomości zwolnienie z podatku dochodowego w związku z realizacją nowych inwestycji (dla przedsiębiorców posiadających certyfikaty „stałych inwestorów”) zwolnienie podatkowe do wysokości 20% kosztów kwalifikowanych poniesionych na działalność B+R

Kraj	Cel wsparcia	Forma wsparcia
Słowacja	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zwiększanie rozmiarów produkcji poprzez rozpoczęcie nowej produkcji bądź zwiększanie rozmiarów produkcji dotychczasowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ do 100% zwolnienia z CIT przez okres 5 lat ▶ zwolnienie z podatku od nieruchomości przez władze lokalne
Szwajcaria	<ul style="list-style-type: none"> ▶ powstawanie nowych przedsiębiorstw oraz tworzenie i utrzymanie miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ulgi w podatku dochodowym, których efektem jest obniżenie efektywnej stopy podatkowej do poziomu 5-10%
Węgry	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozwój inwestycji ▶ pobudzanie działalności B+R 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ulga podatkowa w wysokości 25-50% poniesionych wydatków inwestycyjnych - maksymalne obniżenie podatku sięga 80% przez okres 10 lat ▶ zwolnienie podatkowe w wysokości 10% wydatków na wynagrodzenie pracowników działu B+R
Włochy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wsparcie inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych (Mezzogiorno) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zwolnienie z podatku dochodowego dla przedsiębiorstw realizujących inwestycje w latach 2007-2013 ▶ pomoc automatyczna - przyznawana w momencie złożenia rocznej deklaracji podatkowej, na podstawie wydatków kwalifikowanych poniesionych w danym roku
Pozostałe kraje		
Brazylia	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wspieranie inwestycji w słabo rozwiniętych rejonach kraju ▶ pobudzanie działalności w strefach wolnego handlu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zwolnienie z podatku dochodowego (do 75% zobowiązania podatkowego) ▶ zwolnienie z VAT i opłat celnych
Chiny	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozwój zaawansowanych technologii ▶ pobudzanie inwestycji w innowacyjne technologie w ramach specjalnych stref ekonomicznych ▶ inwestycje w projekty strategiczne dla polityki kraju: rozwój infrastruktury, ochrona środowiska, energetyka, transfer technologii, działalność B+R 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ obniżenie stawki CIT z 25% do 15% dla przedsiębiorstw z branży zaawansowanych technologii, do 10% dla producentów oprogramowania i projektantów układów scalonych ▶ 2-letnie zwolnienie podatkowe w wysokości 100%, następnie 3-letnie w wysokości 50% ▶ zwolnienia podatkowe zależne od rodzaju projektu
Indie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ inwestycje związane z rozwojem infrastruktury, budową dróg, portów, lotnisk oraz elektrowni ▶ pobudzanie inwestycji w specjalnych strefach ekonomicznych ▶ pobudzanie inwestycji w przemyśle spożywczym, projektów związanych z rozbudową bazy hotelowej oraz inwestycji projektowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zwolnienie podatkowe na poziomie 100% przez okres 10 lat ▶ zwolnienie podatkowe na poziomie 30-100% przez okres 5-15 lat

Kraj	Cel wsparcia	Forma wsparcia
Stany Zjednoczone	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy, realizacji projektów inwestycyjnych oraz działalności B+R ▶ pobudzanie działalności przedsiębiorstw w ramach stref ekonomicznych (empowerment zones) na obszarach o wysokim poziomie bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ulgi podatkowe zależą od stanu, w którym zlokalizowana jest inwestycja ▶ cechą charakterystyczną przyznawanych ulg jest ich różnorodność
Rosja	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozwój inwestycji w ramach 4 rodzajów specjalnych stref ekonomicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ obniżone składki na ubezpieczenia społeczne ▶ 5-letnie zwolnienie z lokalnego podatku od aktywów ▶ obniżenie stawki podatku dochodowego z 20% do 15,5% ▶ zwolnienie z VAT usług świadczonych w wolnych portach
Turcja	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wspieranie realizacji inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ uzyskanie tzw. „certyfikatu zachęty” upoważnia do: ▶ obniżonej stawki CIT, ▶ wsparcia w spłacie odsetek od pożyczek oraz składek na ubezpieczenie społeczne, ▶ zwolnień z podatku VAT oraz opłat celnych dla określonych towarów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

- *The 2011 worldwide corporate tax guide*, Ernst & Young, 2011
- *Doing business in the Russian Federation*, Ernst & Young, 2011
- *Doing business in Bulgaria*, Ernst & Young, 2010
- *Doing business in Brazil*, Ernst & Young, 2010
- *Taxation trends in the European Union, 2011 edition*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011
- *Summary of Alabama Taxes and Incentives*, State of Alabama Department of Revenue, July 2011 (<http://www.ador.state.al.us/Taxincentives/incentivesum.pdf>)
- *Investment and Job Creation Incentives*, Arkansas Economic Development Commission, <http://www.arkansasedc.com/incentives/investment-and-job-creation-incentives.aspx>
- *Business Incentives Tax Credits*, Ohio Department of Development, http://www.development.ohio.gov/Business/tax_credit.htm
- *Empowerment Zones*, US Department of Housing and Urban Development, http://portal.hud.gov/hudportal/HUD?src=/hudprograms/empowerment_zones
- *Germany Trade and Invest "Cash Incentives for Investments"*
- <http://www.gtai.com/homepage/investment-guide-to-germany/incentive-programs/cash-incentives-for-investments/>
- *State aid N 39/2007 - Italy - Tax credit for new investments in the assisted areas.*

2. Formy pomocy publicznej na inwestycje w Polsce - zestawienie

Porównanie wybranych form wsparcia inwestorów w ramach pomocy publicznej

Rodzaj wsparcia	Cel wsparcia	Procedura ubiegania się o wsparcie	Kwota wsparcia dla jednego przedsiębiorcy
Dotacja - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Działanie 4.4 PO IG: Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym	Projekty o wysokim potencjale innowacyjnym obejmujące zakup lub wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych w produkcji i usługach, które: 1) są stosowane na świecie nie dłużej niż 3 lata bądź posiadają stopień rozprzestrzenienia na świecie w danej branży nie przekraczający 15%; 2) o min. wartości inwestycji 8 mln PLN (maks. 160 mln PLN).	Procedura konkursowa o dużym stopniu sformalizowania uzależniona od ogłaszanych rund aplikacyjnych.	1) 30% - 70% wartości kosztów kwalifikowanych, zgodnie z mapą pomocy regionalnej. 2) Min. kwota wsparcia - 2,4 mln PLN. 3) Maks. kwota wsparcia: a) na część inwestycyjną - 40 mln PLN; b) na część doradczą - 1 mln PLN; c) na część szkoleniową - 1 mln PLN.
Dotacja - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Działanie 4.5 PO IG Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki: poddziałanie 4.5.1. Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym	Projekty o wysokim potencjale innowacyjnym obejmujące zakup lub wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych w produkcji i usługach, które: 1) są stosowane na świecie nie dłużej niż 3 lata bądź posiadają stopień rozprzestrzenienia na świecie w danej branży nie przekraczający 15%; 2) tworzą min. 150 nowych miejsc pracy; 3) o min. wartości inwestycji 160 mln PLN.	Procedura konkursowa o dużym stopniu sformalizowania uzależniona od ogłaszanych rund aplikacyjnych.	Do 30% wydatków kwalifikowanych.
Dotacja - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Działanie 4.5 PO IG Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki: poddziałanie 4.5.2. Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych	Nowe inwestycje: 1) prowadzące do utworzenia lub rozbudowy centrów usług wspólnych lub centrów IT, zatrudniających min. 100 osób; 2) prowadzące do utworzenia lub rozwinięcia działalności centrów B+R, zatrudniających min. 10 osób i o wartości inwestycji min. 2 mln PLN.	Procedura konkursowa o dużym stopniu sformalizowania uzależniona od ogłaszanych rund aplikacyjnych.	Do 30% wydatków kwalifikowanych (z wyłączeniem projektów B+R, dla których stosuje się mapę pomocy regionalnej).
Dotacja - Regionalne Programy Operacyjne - wsparcie dla przedsiębiorstw	Nowe inwestycje spełniające warunki RPO dla danego województwa.	Procedura konkursowa o dużym stopniu sformalizowania uzależniona od ogłaszanych rund aplikacyjnych.	30% - 70% wartości kosztów kwalifikowanych, zgodnie z mapą pomocy regionalnej.

Rodzaj wsparcia	Cel wsparcia	Procedura ubiegania się o wsparcie	Kwota wsparcia dla jednego przedsiębiorcy
Dotacja - Wieloletni Program Wsparcia	<p>Nowe inwestycje:</p> <p>1) w sektorach priorytetowych:</p> <p>a) motoryzacyjnym,</p> <p>b) elektronicznym,</p> <p>c) lotniczym,</p> <p>d) biotechnologii</p> <p>- tworzące: (i) min. 250 nowych miejsc pracy i o min. kosztach kwalifikowanych inwestycji 40 mln PLN (w razie ubiegania się o wsparcie z tytułu tworzenia nowych miejsc) lub (ii) o min. kosztach kwalifikowanych inwestycji 160 mln PLN i tworzące min. 50 nowych miejsc pracy (w razie ubiegania się o wsparcie z tytułu kosztów nowej inwestycji);</p> <p>e) nowoczesnych usług - tworzące min. 250 nowych miejsc pracy i o min. nakładach inwestycyjnych 2 mln PLN;</p> <p>f) B+R - tworzące min. 35 nowych miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem i o min. całkowitych kosztach kwalifikowanych inwestycji 3 mln PLN.</p> <p>2) „znaczące” inwestycje w innych niż ww. sektorach - o min. kosztach kwalifikowanych 1 mld PLN oraz tworzące min. 500 nowych miejsc pracy.</p>	<p>1) Uzyskanie pomocy jest wynikiem indywidualnych ustaleń z Ministerstwem Gospodarki oraz z PAIZ.</p> <p>2) Wsparcie przyznawane w formie dotacji na podstawie umowy zawartej z Ministrem Gospodarki.</p> <p>3) Nie może być co do zasady łączone z inną formą pomocy regionalnej (chyba że za zgodą Rady Ministrów).</p>	<p>Maks. wielkość wsparcia:</p> <p>a) od 3 200 do 15 600 PLN na 1 miejsce pracy lub</p> <p>b) do 7,5% kosztów kwalifikowanych inwestycji.</p>
Ulga w podatku dochodowym - Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE)	<p>Nowe inwestycje o wartości nie mniejszej niż 100 tys. EUR, spełniające warunki wskazane w zezwoleniu.</p>	<p>1) Zezwolenie jest udzielane na podstawie rokowań lub przetargu organizowanego przez SSE.</p> <p>2) Brak rund aplikacyjnych - nabór wniosków o wydanie zezwolenia w trybie ciągłym.</p>	<p>30% - 70% wartości kosztów kwalifikowanych, zgodnie z mapą pomocy regionalnej.</p>
Zwolnienie z podatku od nieruchomości	<p>Nowe inwestycje spełniające warunki ustalone w uchwale rady gminy.</p>	<p>1) Rada gminy zwalniania z podatku od nieruchomości na podstawie uchwały.</p> <p>2) Konieczność zgłoszenia zamiaru korzystania z pomocy, zgodnie ze wzorem zgłoszenia określonym w uchwale rady gminy.</p>	<p>1) 30% - 70% wartości kosztów kwalifikowanych, zgodnie z mapą pomocy regionalnej - jeżeli zwolnienie jest udzielane jako pomoc regionalna.</p> <p>2) Maks. 200 tys. EUR (100 tys. EUR w sektorze transportu drogowego) w ciągu trzech kolejnych lat - jeżeli zwolnienie jest udzielane jako pomoc de minimis.</p>

3. Metodologia oceny wykorzystania ulgi podatkowej na przykładzie branży motoryzacyjnej

Wskaźniki finansowe dla branży motoryzacyjnej (dane na koniec czerwca 2010 r.)

Wskaźniki	Branża (wg PKWiU)		
	(29.10) Produkcja pojazdów samochodowych	(29.20) Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych, przyczep i nacze	(29.30) Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych
	1	2	3
Produktywność majątku trwałego (przychody netto / aktywa trwałe netto)	A 4,40	2,53	3,51
Rentowność sprzedaży (zysk netto / przychody netto)	B 0,03	-0,01	0,05
Efektywna stopa podatkowa ((zysk brutto - zysk netto) / zysk brutto)	C 0,06	0,13	0,16
Przychody netto / przedsiębiorstwo (w tys. PLN)	D 521 815,32	12 317,91	53 108,57
Zysk netto / przedsiębiorstwo (w tys. PLN)	E 394 775,00	1 914,00	803 756,00
Zysk brutto / przedsiębiorstwo (w tys. PLN)	F 419 393,39	2 197,76	961 085,73

Uśrednienie ww. wskaźników

Produktywność majątku trwałego - średnia ważona	Wagi dla branż:		
	Przychody netto / przedsiębiorstwo - łącznie (w tys. PLN)	I. (D1 + D2 + D3)	587 241,80
	Branża 29.10	II. (D1 / I.)	0,89
	Branża 29.20	III. (D2 / I.)	0,02
	Branża 29.30	IV. (D3 / I.)	0,09
	Średnia produktywność majątku trwałego	(A1 * II.) + (A2 * III.) + (A3 * IV.)	4,28

Wskaźniki	Branża (wg PKWU)		
	(29.10) Produkcja pojazdów samochodowych	(29.20) Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych, przyczep i naczep	(29.30) Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych
	1	2	3
Efektywna stopa podatkowa - średnia ważona	Wagi dla branż:		
	Zysk brutto / przedsiębiorstwo - łącznie (w tys. PLN)	I. (F1 + F2 + F3)	1 382 676,89
	Branża 29.10	II. (F1 / I.)	0,30
	Branża 29.20	III. (F2 / I.)	0,00
	Branża 29.30	IV. (F3 / I.)	0,70
	Średnia efektywna stopa podatkowa	(C1 * II.) + (C2 * III.) + (C3 * IV.)	0,13

Rentowność sprzedaży - średnia ważona	Wagi dla branż:		
	Przychody netto / przedsiębiorstwo - łącznie (w tys. PLN)	I. (D1 + D2 + D3)	587 241,80
	Branża 29.10	II. (D1 / I.)	0,89
	Branża 29.20	III. (D2 / I.)	0,02
	Branża 29.30	IV. (D3 / I.)	0,09
	Średnia rentowność sprzedaży	(B1 * II.) + (B2 * III.) + (B3 * IV.)	0,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: danych Ministerstwa Gospodarki na temat działalności w SSE w 2010 r.; raporty Econ Trends Sector Analyses publikowane przez EMIS™ ISI Emerging Markets: „Produkcja pojazdów samochodowych”, „Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych; produkcja przyczep i naczep”, „Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych”, dane dla Polski III kwartał 2010.

Poziom wykorzystania ulgi podatkowej przez inwestorów z branży motoryzacyjnej wchodzących do SSE w latach 2012-2020

Inwestycje wg zezwoleń strefowych (przeciętnie na przedsiębiorstwo działające w SSE) (w tys. PLN)	A	94 725,76
Przeciętne wyniki przedsiębiorstw strefowych z branży motoryzacyjnej (z uwzględnieniem wskaźników finansowych dla branży):		
Przychody netto	B (= A * średnia produktywność majątku trwałego w branży moto)	405 346,43
Zysk netto	C (= B * średnia rentowność sprzedaży w branży moto)	12 692,95
Zysk brutto	D (= C / (1 - średnia efektywna stopa podatkowa w branży moto))	14 619,79
Podatek (wg stawki 19%)	E (= D * 19%)	2 777,76
Wykorzystanie rzeczywiste na cały okres	F (E * 9 lat)	24 999,84
Ulga podatkowa jako % nakładów inwestycyjnych	F / A	26%

Rok rozpoczęcia korzystania przez inwestora strefowego ze zwolnienia		Pomoc w strefie jako % nakładów inwestycyjnych
2012	E * 9 lat / A	26%
2013	E * 8 lat / A	23%
2014	E * 7 lat / A	21%
2015	E * 6 lat / A	18%
2016	E * 5 lat / A	15%
2017	E * 4 lata / A	12%
2018	E * 3 lata / A	9%
2019	E * 2 lata / A	6%
2020	E * 1 rok / A	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki na temat działalności w SSE w 2010 r.; oraz raportów Econ Trends Sector Analyses publikowanych przez EMIS™ By ISI Emerging Markets: „Produkcja pojazdów samochodowych”, „Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych; produkcja przyczep i naczep”, „Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych”, Polska III kwartał 2010.

4. Metodologia badania ankietowego

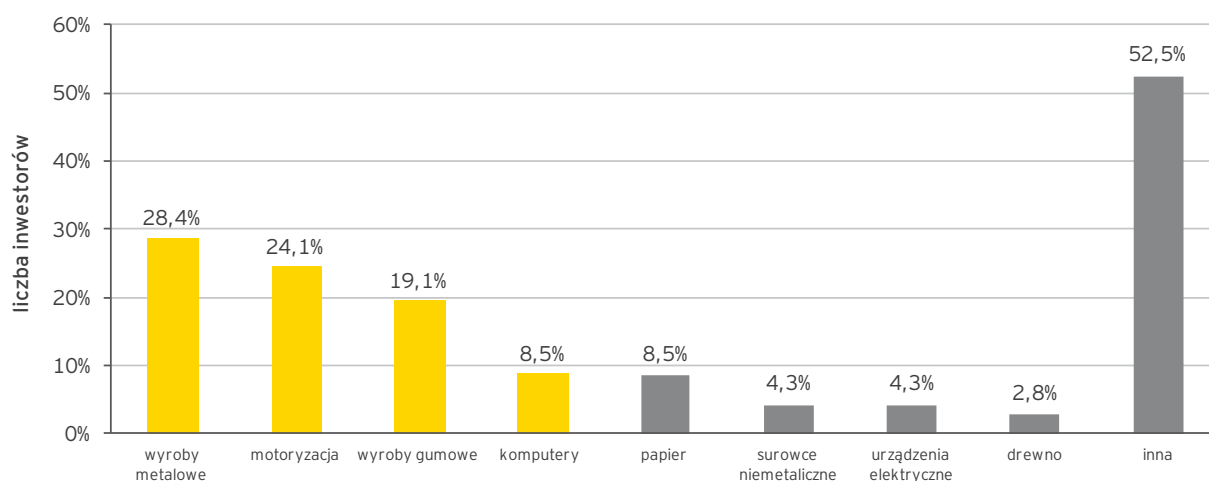
Metodologia badania - opinie inwestorów

Opinie przedsiębiorców na temat funkcjonowania SSE przedstawione w niniejszym raporcie zostały uzyskane w ramach ankiety przeprowadzonej wśród inwestorów działających w SSE w Polsce.

Ankiety zostały rozesłane do wszystkich inwestorów strefowych. Finalnie w badaniu wzięło udział 215 podmiotów reprezentujących wszystkie 14 stref.

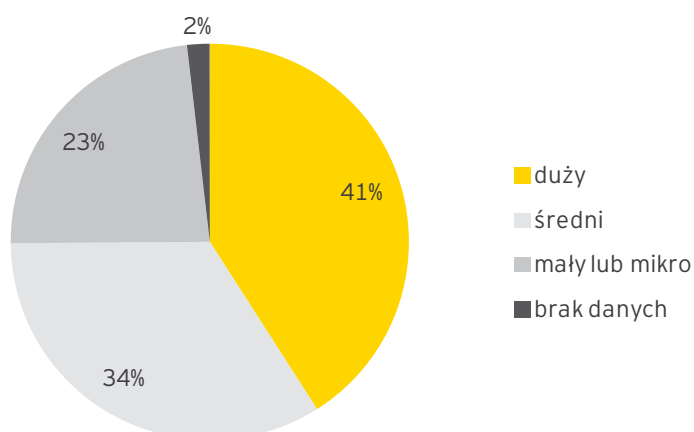
Grupa badawcza reprezentuje wszystkie główne branże, do których należą przedsiębiorstwa funkcjonujące w ramach SSE. Strukturę branżową przedstawia poniższy wykres.

Struktura branżowa grupy badawczej

Grupa badawcza składa się z przedsiębiorców zróżnicowanych pod względem wielkości. Strukturę wielkości przedsiębiorstw wchodzących w skład grupy badawczej przedstawia kolejny wykres.

Struktura grupy badawczej pod względem wielkości inwestorów

The background image shows a large industrial port facility. In the foreground, there are several yellow gantry cranes on a paved area, with stacks of blue and green shipping containers. In the background, there are large white and blue structures, possibly part of a ship or a large industrial building, under a blue sky with scattered white clouds. A white truck is partially visible on the right side of the frame.

IX. Wybrane dobre praktyki inwestycyjne w strefach

Wybór praktyk inwestycyjnych zaproponowany przez poszczególne Specjalne Strefy Ekonomiczne

Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości

Nazwa inwestora: BDN Sp. z o.o. Spółka komandytowa

Rok powstania: 2004

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: ok. 736 mln PLN

Liczba utrzymanych i utworzonych miejsc pracy: 400

Branża: wydawnicza; drukarnia czasopism

Więcej informacji: www.bauer.pl

Opis inwestycji

BDN Sp. z o.o. Spółka komandytowa należy do jednej z największych międzynarodowych grup medialnych „Bauer Media Group”, której właścicielem są osoby fizyczne, potomkowie założyciela spółki.

W Polsce Grupa Bauer Media działa od 1991 r. w segmentach wydawniczym, poligraficznym, radiowym oraz internetowym poprzez spółki RMF, Interia.pl, Wydawnictwo Bauer oraz BDN.

Drukarnia BDN zlokalizowana w Wykrotach na terenie Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej działa od 2006 r. Jest wyposażona w najnowocześniejsze maszyny i urządzenia poligraficzne technologii wklęsłodrukowej w Europie.

Wpływ na rozwój regionu

Ulokowanie inwestycji w Wykrotach przyczyniło się do rozwoju gospodarki lokalnej dotkniętej dużym bezrobociem strukturalnym. Obecnie BDN pozostaje wyróżniającym się inwestorem kamiennogórskiej strefy i jest jednym z głównych pracodawców w regionie.

Jako pierwszy inwestor w Podstrefie Nowogrodzic-Wykroty BDN przyczynił się do rozwoju samej podstrefy zlokalizowanej z dala od dużych ośrodków miejskich i zachęcił do inwestowania na tym terenie światowe koncerny takie jak TBAI z grupy Toyota, a także wiele innych firm z kapitałem polskim, holenderskim, niemieckim, francuskim i włoskim.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Zakład w procesie technologicznym musi wykorzystywać papier oraz farbę pochodzące z importu, jednak w zakresie wszystkich innych materiałów i usług nawiązał szeroką współpracę z lokalnymi dostawcami, w szczególności w zakresie dostaw energii, odczynników chemicznych, usług transportu i ochrony mienia.

Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości położona jest na terenie województw dolnośląskiego i wielkopolskiego. Strefa powstała w 1994 r. Jej obszar obejmuje 367 ha. Na terenie strefy funkcjonuje 49 inwestorów głównie z branż: motoryzacyjnej, poligraficznej oraz papierniczej. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wynosi 1,59 mld PLN. Przedsiębiorcy funkcjonujący w strefie zatrudniają łącznie 4 621 osób.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: General Motors Manufacturing Poland Sp. z o.o.

Rok powstania: 1996

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 3 500 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 3 000

Branża: motoryzacyjna; produkcja samochodów osobowych

Więcej informacji: www.gm.com

Opis inwestycji

General Motors Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Gliwicach należy do koncernu General Motors produkującego samochody osobowe i ciężarowe w 120 fabrykach na świecie.

W połowie lat dziewięćdziesiątych o lokalizację najnowocześniejszej fabryki samochodów General Motors rywalizowało prawie sto miast. W 1996 r. podjęto decyzję o budowie zakładu w Gliwicach na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Produkcję pierwszego modelu Opel Astra Classic I rozpoczęto już w sierpniu 1998 r. Pierwotne moce produkcyjne wynosiły 150 tys. samochodów rocznie. Firma zakończyła produkcję modeli Astra Classic I, Agila I, Suzuki Wagon R+, Astra Classic II, Zafira II. Modele produkowane obecnie to Astra IV Hatchback i Astra III Sedan. W przyszłości zakład planuje produkcję nowych modeli Astry IV w wersji Hatchback 3 drzwiowy, Sedan i Cabrio.

Wpływ na rozwój regionu

Oprócz zatrudnienia ponad 3 000 pracowników, powstanie fabryki samochodów osobowych marki OPEL spowodowało zainteresowanie inwestowaniem w strefie innych producentów z branży motoryzacyjnej, którzy zawarli kontrakty na dostawy z General Motors Manufacturing Poland. Kooperanci stali się bazą i argumentem dla innych dużych inwestorów motoryzacyjnych (np. FIAT), którzy ulokowali swoje inwestycje na Śląsku i w efekcie przyciągnęli kolejnych kooperantów i dostawców. Wielu z nich posiada własne działy Badań i Rozwoju, gdzie opracowywane są nowe technologie dla branży motoryzacyjnej.

Najważniejsi kooperanci w regionie

General Motors Manufacturing Poland w Gliwicach współpracuje z ponad 400 polskimi dostawcami m.in. z Isuzu Motors Polska w Tychach, Johnson Controls International z Bierunia, Kirchhoff Polska oraz Tenneco Automotive Polska z Rybnika.

www.ksse.com.pl

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna położona jest na terenie trzech województw: śląskiego, opolskiego oraz małopolskiego. Strefa powstała w 1996 r. Jej obszar obejmuje prawie 1 917 ha. Aktywnie funkcjonuje w niej ponad 170 inwestorów. Branżą dominującą jest przemysł motoryzacyjny. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła dotąd ponad 17 mld PLN, natomiast liczba utworzonych miejsc pracy sięga 46 000.

Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: TPV Displays Polska sp. z o.o.

Rok powstania: 2007

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 190 mln PLN

Liczba utrzymanych i utworzonych miejsc pracy: ok. 1 590

Branża: elektroniczna; produkcja monitorów i telewizorów

Więcej informacji: www.tpvao.com

Opis inwestycji

TPV Displays Polska sp. z o.o. należy do TPV Technology Limited, światowego potentata w produkcji monitorów i telewizorów. Poza produkcją prowadzi działalność badawczo-rozwojową, w tym projektowanie obwodów elektronicznych, części mechanicznych oraz oprogramowania do testowania produktów, a także liczne badania dotyczące rozwoju technologii produkcji odbiorników telewizyjnych LCD. Spółka działa na terenie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej od 2007 r.

Wpływ na rozwój regionu

Celem tego projektu inwestycyjnego było założenie Campusu Technologicznego, w skład którego wejdą firmy i poddostawcy z pokrewnych branż. Dzięki TPV Displays Poland powstaje kolejny podmiot - BriVictory Display Technology (Poland) Sp. z o.o., który ożywi lokalną gospodarkę, tworząc przy tym nowe miejsca pracy. Inwestor planuje wdrożenie innowacyjnych i proekologicznych technologii produkcji telewizorów oraz modułów LCD, mogących wytwarzać do 5 mln sztuk produktów rocznie.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Najważniejszymi kooperantami TPV Displays Poland są odbiorcy branżowi - Philips oraz LG.

KOSTRZYŃSKO-SŁUBICKA
SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA S.A.

www.kssse.pl

Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna znajduje się na terenie województw lubuskiego, zachodniopomorskiego oraz wielkopolskiego. Powstała w 1997 r. Obejmuje obszar około 1 329 ha. Branżami wiodącymi są przemysł drzewny, motoryzacyjny oraz papierniczy. Zezwolenia na działalność w strefie posiada obecnie 113 przedsiębiorców. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła dotąd prawie 4 mld PLN, natomiast liczba utworzonych miejsc pracy wynosi ponad 17 500 osób.

Krakowska Specjalna Strefa Ekonomiczna - Krakowski Park Technologiczny

Nazwa inwestora: Luxoft Poland Sp. z o.o.

Rok powstania: 2010

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 500 tys. PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 150

Branża: IT; outsourcing usług IT

Więcej informacji: www.luxoft.com

Opis inwestycji

Luxoft Poland Sp. z o.o. należy do grupy Luxoft - działającego na całym świecie lidera usług outsourcingowych. Firma specjalizuje się w rozwoju wysokiej klasy aplikacji i rozwiązań IT. Tworząc kolejne oddziały, Luxoft nieustannie wzmacnia swoją pozycję na światowym rynku i poszerza możliwości wsparcia klienta. Centra rozwojowe Luxoft mieszczą się na terenie Rosji, Ukrainy, Polski, Rumunii, Wietnamu i Kanady i łącznie zatrudniają ponad 4 800 osób. Firma wciąż poszerza zakres świadczonych usług - posiada bazę kwalifikacji umożliwiających realizację projektów dla sektora bankowo-finansowego, telekomunikacyjnego, motoryzacyjnego, wytwórczego, lotniczego, energetyczno-komunalnego, programistycznego i mediów. Luxoft jest regularnie doceniany przez niezależne instytucje. W 2011 r. został mianowany: „Dostawcą usług outsourcingowych roku” przez European Outsourcing Association. Wiedza ekspercka firmy została doceniona przez umieszczenie firmy w rankingu FinTech 100, a Frost & Sullivan nagroził spółkę za „Innowacyjną strategię dla branż Telematics i Infotainment”.

Spółka Luxoft Poland działająca na terenie Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej świadczy usługi z zakresu rozwoju i architektury oprogramowania, zarządzania strukturą IT, testowania oprogramowania, projektowania produktów i rozwoju systemów wbudowanych. Firma zajmuje się również doradztwem w zakresie strategii IT, procesów oprogramowania i bezpieczeństwa danych.

Wpływ na rozwój regionu

Luxoft Poland Sp. z o.o. ulokował swoją działalność w Krakowskim Parku Technologicznym w 2010 r. W najbliższym czasie Firma poszukiwać będzie nowych pracowników wśród absolwentów wyższych uczelni technicznych. W ciągu najbliższych dwóch lat Luxoft planuje rekrutację programistów, analityków systemów informatycznych, testerów oprogramowania i kierowników projektów. Jako pracodawca zatrudniający 150 fachowców umożliwia swoim pracownikom indywidualny rozwój poprzez odpowiednie szkolenia i właściwy dobór praktyk.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Inwestor współpracuje m. in. z UBS Polish Service Center oraz Sabre Polska.

www.sse.krakow.pl

Krakowska Specjalna Strefa Ekonomiczna - Krakowski Park Technologiczny znajduje się na terenie województw małopolskiego oraz podkarpackiego i zajmuje obszar o powierzchni ponad 523 ha. Strefa powstała w 1997 r. Zezwolenie na działalność na terenie strefy posiada 93 inwestorów. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wynosi około 1,67 mld PLN, a firmy funkcjonujące w strefie zatrudniają łącznie 8 949 osób. Branżami dominującymi w strefie są branże motoryzacyjna i elektroniczna.

Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.

Rok powstania: 1998

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 1,53 mld PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 1 136

Branża: motoryzacyjna; produkcja silników spalinowych

Więcej informacji: www.vwmp.com.pl

Opis inwestycji

Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. jest częścią niemieckiego koncernu Volkswagen, produkującą wysokoprężne jednostki napędowe o najnowocześniejszej konstrukcji. Innowacyjny system produkcji silników w Polkowicach dzieli się na dwa obszary produkcyjne, w których wytwarzane jest codziennie 2 400 silników diesla najnowszej generacji. Zakład produkuje także części do silników.

Wpływ na rozwój regionu

Volkswagen Motor Polska powstał z myślą o przełamaniu monokultury miedziowej w regionie. Zakład, w którym zastosowano najnowsze technologie i nowoczesne metody organizacji pracy, daje obecnie zatrudnienie 1 136 osobom.

Volkswagen Motor Polska kładzie silny nacisk na ochronę środowiska regionu i świadomość ekologiczną pracowników i mieszkańców. W zakładzie zastosowano nowoczesne rozwiązania architektoniczne i budowlane, pozwalające na optymalne wykorzystanie światła dziennego. Obiekt korzysta z zewnętrznych źródeł energii. Zakład został wybudowany przy zachowaniu wysokich norm izolacji cieplnej. Dla redukcji poziomu hałasu i zminimalizowania zanieczyszczenia środowiska poza terenem zakładu, zastosowano wiele nowoczesnych rozwiązań technicznych. Firma stosuje politykę restrykcyjnej gospodarki odpadami i racjonalnej gospodarki wodnej.

Przedsiębiorstwo bierze udział w akcjach edukacyjnych mających na celu zachowanie pamięci o wydarzeniach historycznych Polski poprzez uczestnictwo w licznych projektach pedagogicznych dla dzieci i młodzieży.

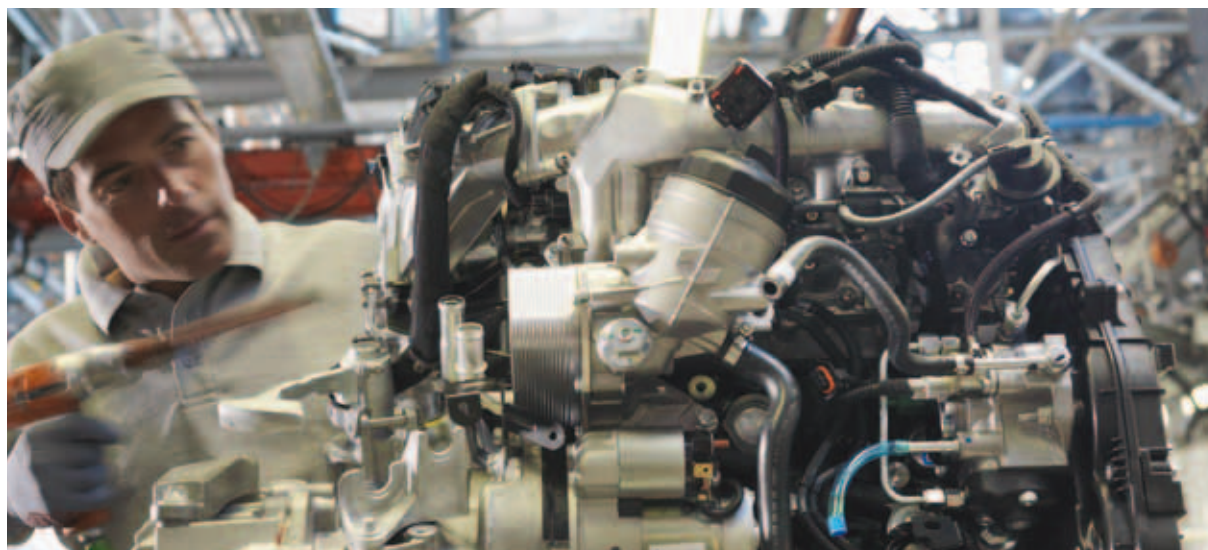
Najważniejsi kooperanci w regionie

Głównymi kooperantami Volkswagen Motor Polska są: Panopa Logistic, TCM Polska, Houghton Polska.

www.lsse.eu

Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna znajduje się na terenie województwa dolnośląskiego. Zajmuje obszar o powierzchni ponad 1 041 ha. Strefa powstała w 1997 r., działający przedsiębiorcy posiadają 51 ważnych zezwoleń. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych przekroczyła 4,5 mld PLN, a inwestorzy funkcjonujący w strefie zatrudniają blisko 9 000 osób. Branżą wiodącą jest przemysł motoryzacyjny.

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego Sp. z o.o.

Rok powstania fabryki w strefie: 2004

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 267 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 437

Branża: AGD; produkcja suszarek do ubrań

Więcej informacji: www.bsh-group.pl

Opis inwestycji

BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego Sp. z o.o. jest częścią globalnego koncernu produkującego sprzęt AGD - BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH. Otwierając trzy nowoczesne fabryki: pralek, zmywarek, suszarek oraz budując centra logistyczne w Łodzi i Bukowcu, koncern zainwestował w Polsce ponad 250 mln EUR. Przy łódzkich fabrykach BSH działa również Centrum Badań i Rozwoju oraz Centrum Usług Informatycznych. Większość produkcji przeznaczona jest na eksport.

Wpływ na rozwój regionu

Dynamiczny rozwój przedsiębiorstwa jest nie tylko sukcesem finansowym firmy, ale wpływa korzystnie na rozwój regionu oraz tworzenie nowych miejsc pracy - również u polskich dostawców komponentów do produkcji. Firma zatrudnia w Polsce 1 580 pracowników na stałe, a okresowo ponad 1 700 osób. BSH kieruje się zasadą odpowiedzialności za pracowników i społeczeństwo, a inwestując w najnowocześniejsze i energooszczędne technologie przyczynia się do ochrony środowiska i zasobów naturalnych. Inwestor stale współpracuje z lokalnymi przedsiębiorcami, a dotychczasowy rozwój firmy miał istotny wpływ na inne inicjatywy gospodarcze zarówno w regionie, jak i w Polsce.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Firma BSH współpracuje między innymi z Prettl, Wirthwein, Gerdes, Coco-Werk, Adler, Bitron, Stora Enso, Ilpea, Verba, Hirsch, Mecaliit, NSK, Kappa Kocin, Geoplastyk, ProBusiness, Gerda, Lohmann, Hutchinson, Paks'D, ZPS Palikówka.

www.sse.lodz.pl

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna leży w na terenie województw łódzkiego, wielkopolskiego oraz mazowieckiego. Powstała w 1997 r. Jej obszar obejmuje prawie 1 277 ha. Na działalność na jej terenie zezwolenia posiada 190 inwestorów. Strefa skupia przedsiębiorców różnych branż, m.in. AGD, IT, przetwórstwa tworzyw sztucznych, BPO, farmaceutycznej, medycznej logistycznej, kosmetycznej oraz spożywczej. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła dotąd ponad 12 mld PLN, natomiast liczba utworzonych miejsc pracy sięga 23 200 osób.

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: Plastica Sp. z o.o.

Rok powstania: 2003

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: ponad 181 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 448

Branża: produkcja opakowań foliowych, wyrobów medycznych i higienicznych

Więcej informacji: www.plastica.com.pl

Opis inwestycji

Plastica Sp. z o.o. należy do Grupy Kapitałowej Toruńskich Zakładów Materiałów Opatrunkowych. Spółka jest jedynym w Polsce producentem paroprzepuszczalnych folii i laminatów oraz folii perforowanych, stosowanych w przemyśle higienicznym. Zajmuje się również produkcją wyrobów higienicznych (Happy, Seni), medycznych (Matopat), opakowań z folii polietylenowej i opakowań medycznych oraz recyklingiem odpadów z polietylenu i polipropylenu. Inwestor dysponuje najnowocześniejszym parkiem maszynowym. Firma jako pierwsza w Polsce wprowadziła innowacyjne rozwiązania w segmencie wyrobów higienicznych.

Plastica to pięć zakładów produkcyjnych. Na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej funkcjonują trzy z nich: Zakład Wyrobów Higienicznych, Zakład Wyrobów Medycznych oraz Zakład Opakowań i Recyklatu. Fabryka posiada także Zakład Folii i Laminatów oraz Zakład Opakowań Medycznych. Łącznie zainstalowano tam 31 nowoczesnych ciągów technologicznych.

Wpływ na rozwój regionu

Inwestor przyczynia się do realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego poprzez wpływ na poprawę konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców (wzrost zatrudnienia). Wdrażane przez spółkę najnowocześniejsze i wysokowydajne technologie oraz uruchomienie działalności w nowych obszarach produkcyjnych wpływają korzystnie na aktywizację gospodarczą i społeczną regionu. Wdrażanie nowoczesnych i pro-środowiskowych technologii zapewnia firmie zachowanie długookresowej zdolności do konkurowania na rynku i możliwości dalszego rozwoju. Zakład przewiduje dalsze tworzenie nowych miejsc pracy.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Odbiorcami wyrobów Plastica są głównie Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych oraz spółki z Grupy: Bella oraz Seni. Główni dostawcy Plastica w regionie to m.in. Plastech, International Paper, Corex, Mondi Packaging Szczecin.

www.strefa.gda.pl

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna znajduje się na terenie województwa pomorskiego, kujawsko-pomorskiego i zachodniopomorskiego. Zajmuje obszar o powierzchni ponad 1 239 ha. Strefa powstała w 2001 r., działa w niej 79 przedsiębiorstw. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wynosi około 6,85 mld PLN, a inwestorzy funkcjonujący w strefie zatrudniają łącznie 19 300 osób. Branżą wiodącą jest przemysł elektroniczny.

Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: Nordglass II Sp. z o.o.

Rok powstania: 2004

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: ok. 100 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 685

Branża: motoryzacyjna; producent szyb samochodowych

Więcej informacji: www.produkcja.nordglass.pl

NordGlass
Szyby odporne na używanie

Opis inwestycji

Nordglass II Sp. z o.o. jest producentem szyb dla branży motoryzacyjnej, przemysłu kolejowego i okrętowego oraz budownictwa. W Słupskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej firma posiada dwie fabryki - w Słupsku i w Koszalinie. Zakłady te wyposażone są w najnowocześniejsze parki maszynowe i specjalistyczne oprogramowanie. Produkuje się w nich ponad 1 500 różnych typów szyb samochodowych do najbardziej popularnych pojazdów. Główne produkty firmy to czołowe szyby samochodowe, szyby kuloodporne i wzmocnione, szyby do pojazdów szynowych, szkło dla budownictwa oraz szyby okrętowe i jachtowe.

Wpływ na rozwój regionu

Inwestycje Nordglass na Pomorzu przyczyniły się do rozwoju gospodarczego Słupska, Koszalina i okolic. Obie fabryki dały zatrudnienie 685 osobom. Jako pracodawca Nordglass przywiązuje duże znaczenie nie tylko do stworzenia optymalnych warunków pracy, ale również do motywacji pracowników i zapewnienia im możliwości ciągłego podnoszenia kwalifikacji. Firma stale pracuje nad nowymi rozwiązaniami technologicznymi. Obecnie realizowany jest w Nordglass projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 1.4-4.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, mający za zadanie opracowanie i wdrożenie innowacyjnej technologii termicznego formowania szyb samochodowych.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Inwestor współpracuje z lokalnymi firmami głównie w obszarze dostaw opakowań i narzędzi. W energię Spółkę zaopatruje Grupa Energa.

www.sse.slupsk.pl

Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna położona jest na terenie województw pomorskiego i zachodniopomorskiego. Strefa powstała w 1997 r. Jej obszar obejmuje ponad 400 ha. Zezwolenie na prowadzenie działalności w strefie posiada 78 inwestorów z różnych branż, m.in. motoryzacyjnej, spożywczej, producentów okien i drzwi PCV, szkła oraz logistycznej. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła dotąd ponad 1,25 mld PLN. Aktualnie inwestorzy zatrudniają na terenie Strefy blisko 3 000 osób.

Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK MIELEC

Nazwa inwestora: Kirchoff Polska Sp. z o.o.

Rok powstania: 1998

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 252 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 776

Branża: motoryzacyjna; produkcja części samochodowych i elementów silników

Więcej informacji: www.kirchoff.pl

Opis inwestycji

Kirchoff Polska Sp. z o.o. należy do niemieckiej Grupy Kirchoff. W 1999 r. zakończono budowę zakładu produkcyjnego w Mielcu i rozpoczęto działalność produkcyjną - w pierwszej kolejności części do Forda Focus, następnie Opla Aquila i Suzuki Wagon R+. Zakład produkuje tłoczone części z blach stalowych i aluminiowych, zespoły z części aluminiowych oraz zgrzewane zespoły stalowe do samochodów różnych marek - poza wyżej wymienionymi są to również Volkswagen, Fiat, BMW, Mercedes i Volvo. Kirchoff planuje ekspansję na rynki Europy Centralnej i Wschodniej.

W Polsce Grupę Kirchoff tworzą dwa zakłady w Mielcu oraz dwa w Gliwicach.

Wpływ na rozwój regionu

Kirchoff Polska, będąc dynamicznie rozwijającym się podmiotem w Specjalnej Strefie Ekonomicznej EURO-PARK MIELEC, wpływa w szczególności na rozwój społeczny regionu. Zakład oferuje nie tylko możliwość zatrudnienia lokalnej społeczności, ale stwarza możliwości dostosowania lub zmiany posiadanych kwalifikacji do aktualnych potrzeb. W obszarze zasobów ludzkich celem spółki jest również stały rozwój kompetencyjny pracowników. Korzystając od początku z oferty lokalnych firm w zakresie usług transportowych, energetycznych i dostawczych, zakład przyczynił się do rozwoju gospodarczego regionu.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Kirchoff Polska współpracuje z lokalnymi przedsiębiorcami z branży metalowej, energetycznej, transportowej, dostawcami artykułów metalowych, narzędzi oraz firmami usługowymi. m.in. z Zakładem Metalowym Ortyl, Przedsiębiorstwem Usługowo-Handlowym „ZI-BI”, Esko, Waldrom, Unimet, Reg Form, Euro- Energetyka, Impex.

www.europark.com.pl

Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK MIELEC położona jest na terenie województw: podkarpackiego, lubelskiego, małopolskiego oraz zachodniopomorskiego. Strefa powstała w 1995 r. Obszar strefy obejmuje prawie 1 135 ha. Działa w niej 178 inwestorów. Branżami dominującymi są przemysł lotniczy, motoryzacyjny i metalowy. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła dotąd ok. 4,9 mld PLN, natomiast liczba miejsc pracy wynosi 17 775 osób.

Specjalna Strefa Ekonomiczna „Starachowice”

Nazwa inwestora: MAN Bus Sp. z o.o. Oddział w Starachowicach

Rok powstania: 2002

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: ponad 160 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: ponad 1 500

Branża: motoryzacyjna; produkcja korpusów autobusów niskopodłogowych

Więcej informacji: www.man.eu

Opis inwestycji

Fabryka MAN Bus Sp. z o.o. należy do Grupy MAN - europejskiego lidera w produkcji ciężarówek, autobusów, silników i sprzętu do budowy maszyn oraz rozwiązań w dziedzinie transportu.

Zakład w Starachowicach jest jednym z trzech polskich zakładów produkcyjnych koncernu MAN i stanowi centrum kompetencyjne dla produkcji korpusów autobusów niskopodłogowych. Głównym ich odbiorcą jest MAN Bus w Poznaniu eksportujący gotowe autobusy na cały świat. Produkowane są w nim również grupy podłogowe do autobusów, komponenty do podłóg oraz części silnikowe i hamulcowe. MAN Bus wyposażony jest w nowoczesną linię do zabezpieczenia antykorozyjnego szkieletów autobusów - urządzenie do malowania kataforetycznego. Firma prowadzi badania między innymi w dziedzinie materiałów, elektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych aż po systemy komunikacyjne i komunikację satelitarną.

Wpływ na rozwój regionu

Dzięki ekologicznemu spojrzeniu, przedsiębiorstwo stale pracuje nad projektami redukcji zużycia paliwa, emisji spalin i poziomu hałasu. Recyngling i ochrona środowiska są stałymi elementami planowania, produkcji oraz całościowego rozwoju, który wpływa korzystnie na region oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Jako pracodawca inwestor przywiązuje duże znaczenie do wysokich kompetencji swoich pracowników, umożliwiając im ciągły indywidualny rozwój poprzez profesjonalne szkolenia.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Kooperanci MAN Bus Sp. z o.o. to firmy głównie ze Starachowic i Kielc - PKC Group Poland, Zakład Matelowy Gorzelak, Prodhurt-Bis, P.P.H.U. Goset Duo, Centrostal, Barwa.

www.sse.com.pl

Specjalna Strefa Ekonomiczna „Starachowice” powstała w 1997 r., zajmuje ona obszar ponad 580 ha na terenie województw świętokrzyskiego, mazowieckiego, opolskiego, łódzkiego i lubelskiego. Zezwolenie na działalność na terenie strefy posiada obecnie 139 przedsiębiorstw, głównie z branż metalowej, ceramicznej, budowlanej i tworzyw sztucznych. Wysokość ogółem poniesionych nakładów inwestycyjnych wynosi ponad 1,55 mld PLN, natomiast liczba zatrudnionych w strefie to 6 966 osób, z czego 3 780 to nowe miejsca pracy.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: AQUAEL Sp. z o.o.

Rok powstania: 1987

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: ponad 68 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 350

Branża: mechanika precyzyjna; produkcja akcesoriów dla akwarystów oraz Przydomowych Elektrowni Wiatrowych.

Więcej informacji: www.aquael.com.pl, www.ventus.aquael.pl

Opis inwestycji

Firma AQUAEL Sp. z o.o. powstała w roku 1984 w Warszawie. Zwielokrotnienie produkcji umożliwiło w kolejnych latach otwarcie nowoczesnych hal produkcyjnych w Suwałkach na terenie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Od początku swojej działalności przedsiębiorstwo przeszło drogę od małego, jednoosobowego warsztatu poprzez niewielką manufakturę, do trzech zakładów o łącznej powierzchni hal produkcyjnych 20 000 m², dysponujących najnowocześniejszymi technologiami wytwórczymi. Szybkie wdrożenia nowych wyrobów możliwe są dzięki zastosowaniu nowoczesnych technik komputerowych CAD/CAM Pro/Engineer podczas konstruowania wyrobów oraz wysokiej klasy maszyn używanych w procesie produkcji i wciąż doskonałej organizacji pracy. Wiodące produkty AQUAEL to akwaria, oczka wodne, terraria i wiele akcesoriów związanych z akwarystyką i sprzętem do oczek wodnych. Grupa firm AQUAEL prowadzi bezpośrednią dystrybucję do sklepów klienckich, jak również współpracuje z siecią najlepszych hurtowni na terenie całego kraju. Spółka posiada kilkanaście sklepów firmowych w całym kraju. Poza Polską produkty AQUAEL są dostępne w ponad 100 krajach świata na sześciu różnych kontynentach.

Wpływ na rozwój regionu

Przedsiębiorstwo AQUAEL w znacznym stopniu wpływa na rozwój regionu, poprzez oferowanie zatrudnienia i zastosowanie innowacyjnych technologii. Firma jest miejscem pracy dla ponad 550 pracowników w zakładach w Warszawie i Suwałkach, oferując możliwość stabilnego zatrudnienia, rozwoju oraz stałego podnoszenia kwalifikacji. Dysponuje własnym działem projektowym i badawczym, który zatrudnia wykwalifikowaną kadrę inżynierską.

Priorytetem firmy jest troska o środowisko naturalne. AQUAEL dokłada starań, aby wszystkie produkty były energooszczędne i przyjazne środowisku, propaguje inwestycje o charakterze proekologicznym. W 2010 r. firma wdrożyła do produkcji opracowane przez siebie trzy modele Przydomowych Elektrowni Wiatrowych służących do zasilania urządzeń elektrycznych oraz podgrzewania wody użytkowej.

Najważniejsi kooperanci w regionie

AQUAEL współpracuje z przedsiębiorstwami z branży budowlano-montażowej z Suwałk i okolic. Są to m.in. Państwowy Ośrodek Maszynowy w Suwałkach, Prefabet, „Paszkwisz” K. Paszkiewicz, Zakład Ogólnobudowlany M. Rosłaniec, Zakład Instalatorstwa Elektrycznego P. Burzycki, Stollar, Imbud R. Góral, Projektor R. Kuczyńska, Remonty - Wykończenia S. Suchocki, Przedsiębiorstwo A&D.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna położona jest na terenie województwa podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego. Strefa powstała w 1996 r. Jej obszar obejmuje ponad 342 ha. Zezwolenie na prowadzenie działalności w strefie posiada 66 inwestorów. Branżami wiodącymi są branża metalowa, drzewna, papiernicza i tworzyw sztucznych. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła dotąd ponad 1,6 mld PLN. Aktualnie inwestorzy zatrudniają na terenie Strefy ponad 5 700 osób.

Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK WISŁOSAN

Nazwa inwestora: Uniwheels Production (Poland) Sp. z o.o.

Rok powstania: 2000

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 559 mln PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: 1 425

Branża: motoryzacyjna; produkcja felg aluminiowych

Więcej informacji: www.uniwheels.com

Opis inwestycji

Uniwheels Production (Poland) Sp. z o.o. należy do Grupy UNIWHEELS, wiodącego na rynku europejskim i jednego z największych na świecie producenta felg ze stopów metali lekkich. Od ponad 40 lat UNIWHEELS specjalizuje się w produkcji wysokiej jakości felg aluminiowych powstających w procesie odlewnictwa niskociśnieniowego. Firma wyposaża profesjonalne pojazdy wyścigowe w specjalistyczne obręcze wysokiej klasy. Fabryka Uniwheels jest dostawcą felg znanych marek takich jak ATS, RIAL, ALUTEC oraz ANZIO. Zakład w Stalowej Woli powstał w 2000 r., został wyposażony w innowacyjną linię lakierniczą o wysokim stopniu automatyzacji oraz nowoczesne linie odlewnicze i obróbcze. Grupa UNIWHEELS posiada drugą fabrykę w Niemczech.

Wpływ na rozwój regionu

Fabryka Uniwheels Production (Poland) w Stalowej Woli jest jedną z najnowocześniejszych fabryk tego typu w Europie i ciągle się rozwija. Jako jeden najprężniej działających inwestorów w Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej wpływa na zmniejszenie poziomu bezrobocia w regionie. Spółka angażuje się w liczne akcje charytatywne, m.in.: wspiera instytucje zajmujące się opieką nad dziećmi, Stowarzyszenie „Tarcza” Centrum Edukacji Zawodowej w Stalowej Woli oraz działalność sportową Aeroklubu Turbia i Klubu Sportowego ZKS STAL.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Uniwheels Production (Poland) współpracuje z firmami z regionu w zakresie dostaw energii, wody, odzieży ochronnej oraz usług transportowych. Najważniejszymi kooperantami przedsiębiorstwa są m.in.: Eden Net Group, Enesta, HSW-Wodociągi, Weishaupt Polska, Zasada-Trans-Spedition, Biuro Podróży Artur, Alta Trans.

www.tsse.pl

Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK WISŁOSAN zajmuje obszar ponad 1587 ha na terenie województw podkarpackiego, świętokrzyskiego, mazowieckiego, lubelskiego, dolnośląskiego i podlaskiego. Strefa wydała do tej pory 211 zezwoleń na prowadzenie działalności na jej terenie. Wysokość ogółem poniesionych nakładów inwestycyjnych wynosi 6,33 mld PLN, natomiast liczba ogółem zatrudnionych to ponad 29 000 osób, z czego 20 000 to nowe miejsca pracy.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK

Nazwa inwestora: Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o.

Rok powstania: 1999

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 2,1 mld PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: ok. 2 000

Branża: motoryzacyjna; produkcja skrzyń biegów oraz silników benzynowych

Więcej informacji: www.toyotapl.com/walbrzych

TOYOTA

Opis inwestycji

Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o. powstała w 1999 r. jako integralna część europejskich struktur Toyota Motor Corporation - jednego z największych producentów samochodów na świecie. Koncern tworzy 12 fabryk w Japonii oraz 53 zakłady zlokalizowane w 27 krajach świata. Pod względem możliwości produkcyjnych wałbrzyska fabryka stanowi największą na świecie, poza Japonią, bazę produkcyjną komponentów Toyoty. W zakładzie produkuje się manualne i półautomatyczne skrzynie biegów oraz silniki benzynowe do modeli Toyoty montowanych w zakładach koncernu w Europie i Afryce.

Wpływ na rozwój regionu

Fabryka Toyoty w Wałbrzychu zatrudnia 2 000 pracowników i jest jedną z największych firm produkcyjnych na Dolnym Śląsku. Do dziś koncern zainwestował w Wałbrzychu ponad 2 miliardy PLN. Zgodnie z Polityką Odpowiedzialnego Biznesu angażuje się w postępek ekonomiczny, społeczny oraz ochronę środowiska. Powołany w 2011 r. Fundusz Toyoty umożliwia realizację oryginalnych projektów podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej i środowiska naturalnego na terenie powiatu wałbrzyskiego. Z inicjatywy fabryki powstało wiele ciekawych projektów, takich jak projekt „Zielony Wałbrzych”, który zakłada wspólne działania zakładu, jego pracowników, partnerów oraz aktywnych mieszkańców Wałbrzycha na rzecz promocji ekologicznych zachowań i rewitalizacji miasta. Fabryka organizuje też akcję „Bezpieczny kierowca”, która obejmuje szkolenia dla kierowców z bezpiecznej i ekologicznej jazdy oraz kampanię społeczną. Toyota Motor Manufacturing Poland podejmuje wiele działań na rzecz zminimalizowania działalności produkcyjnej na otaczające środowisko. Przykładem jest projekt „zero odpadów na składowisko”, zgodnie z którym wszystkie odpady są powtórnie wykorzystywane lub przekazywane do utylizacji.

Najważniejsi kooperanci w regionie

Toyota Motor Manufacturing Poland współpracuje m.in. z TBMECA Legnica, MECAPLAST Legnica, NIFCO Świdnica, Poland Smelting Technologies POLST.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK zajmuje obszar ponad 1 658 ha na terenie województw dolnośląskiego, opolskiego, wielkopolskiego oraz lubuskiego. Powstała w 1997 r. Obecnie zezwolenie na działalność na terenie strefy posiada 165 przedsiębiorców. Wysokość ogółem poniesionych nakładów inwestycyjnych to ponad 12 mld PLN, utworzono 32 030 miejsc pracy. Wiodącą branżą w strefie jest przemysł motoryzacyjny.

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Nazwa inwestora: Michelin Polska S.A.

Rok powstania: 2001

Wartość poniesionych wydatków inwestycyjnych: 1,6 mld PLN

Liczba utworzonych i utrzymanych miejsc pracy: ok. 4 500

Branża: produkcja i sprzedaż opon

Więcej informacji: www.michelin.pl

Opis inwestycji

Fabryka Michelin Polska S.A. w Olsztynie jest częścią Grupy Michelin produkującej opony do pojazdów osobowych, motocyklowych, dostawczych oraz ciężarowych. W 70 zakładach produkcyjnych zlokalizowanych w 18 krajach na świecie Michelin zatrudnia ponad 111 tys. pracowników. W Europie funkcjonuje 40 fabryk, w tym 8 w Europie Wschodniej. Michelin obecny jest w Polsce od 1994 r.

STOMIL Olsztyn w wyniku prywatyzacji dołączył do Grupy Michelin w grudniu 1995 r. Pod nazwą Michelin Polska S.A. firma działa od stycznia 2005 r. Tworzą ją trzy zakłady produkcyjne olsztyńskiej fabryki, trzy zakłady produkcji komponentów, nowoczesne Biuro Konstrukcyjne, Centrum Logistyki oraz Grupa Serwisów. Dyrekcja Handlowa Michelin znajduje się w Warszawie, gdzie działa także Centrum Szkoleniowe Michelin, oferujące szkolenia pracownikom sieci dystrybucji ogumienia z całej Polski i krajów nadbałtyckich.

Wpływ na rozwój regionu

Michelin nieustannie się rozwija oraz wdraża najnowocześniejsze rozwiązania w zakresie produkcji, co owocuje tworzeniem nowych miejsc pracy nie tylko w fabryce, ale także u kooperantów. Od 2004 r. Fundacja Rozwoju Michelin pomaga małym i średnim przedsiębiorstwom z regionu Warmii w realizacji projektów związanych z ich rozwojem oraz tworzeniem nowych miejsc pracy. Fundacja sfinansowała do tej pory ponad 20 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 3 mln PLN w 20 firmach regionu, co pozwoliło na utworzenie w nich ponad 200 nowych etatów.

Najważniejsi kooperanci w regionie

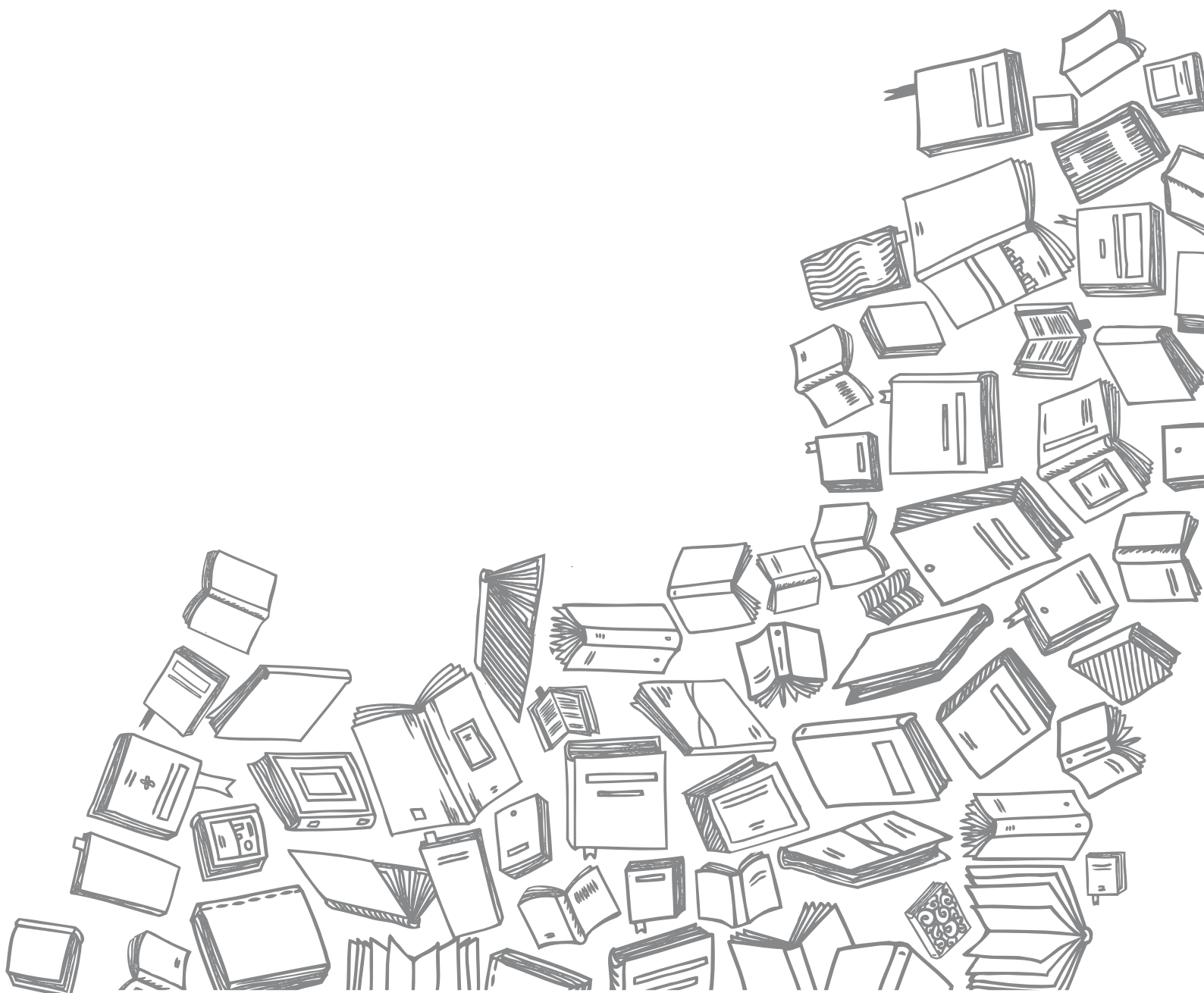
Michelin Polska współpracuje z lokalnymi dostawcami maszyn i urządzeń oraz dostawcami usług technicznych: ZUT Unimasz, Promet Stal PPM, Promel, Partner Serwis, Stadnicki Usługi Instalatorstwa, Zakład Usługowy H. Gurzinski, Iławskie Przedsiębiorstwo Budowlane IBP, REMARK Przedsiębiorstwo Budowlane, OL-TERM, Zakład Instalacji Elektrycznych GOSTKIEWICZ, Spółdzielnia Pracy WULKAN.

www.wmsse.com.pl

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna zajmuje obszar ponad 838 ha na terenie województw warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego. Obecnie zezwolenie na działalność na terenie strefy posiada 71 przedsiębiorców z wielu branż, m.in. elektronicznej, meblowej i produkcji opon. Wysokość poniesionych nakładów inwestycyjnych wynosi ogółem 3,2 mld PLN, utworzono 6 412 miejsc pracy.

A close-up photograph of a person's hands holding a large, white, curved folder or document. The person is wearing a dark suit jacket and a white shirt. The background is blurred, showing other people in a professional setting. In the foreground, there is a stack of papers and folders, some with blue and green covers. A white rectangular box is overlaid on the image, containing the text 'X. Literatura'.

X. Literatura

- ▶ Aggarwal A. (2007), "Impact of Special Economic Zones on Employment, Poverty and Human Development." Working Paper No. 194. Indian Council for Research on International Economic Relations, New Delhi.
- ▶ Arkansas Economic Development Commission, Investment and Job Creation Incentives, <<http://www.arkansasedc.com/incentives/investment-and-job-creation-incentives.aspx>> [dostęp: 22 sierpnia 2011 r.]
- ▶ Bank Światowy (2011), Doing Business 2011 - European Union (EU).
- ▶ Becker J., Fuest, C. (2007), Internationalization and Business Tax Revenue - Evidence from Germany.
- ▶ Berger Roland, Strategy Consultants (2011), Automotive landscape 2025: Opportunities and challenges ahead.
- ▶ Berthélemy J.-C., Démurger S. (2000), Foreign Direct Investment and Economic Growth: Theory and Application to China.
- ▶ Bloom N., Griffith R., Van Reenen, J. (2002), "Do R&D tax credits work? Evidence from a panel of countries 1979-1997", Journal of Public Economics, Elsevier, vol. 85(1), s. 1-31.
- ▶ Boersch-Supan, A. (1998), "Capital Contribution to Productivity and the Nature of Competition". Brookings Papers on Economic Activity, Microeconomics.
- ▶ Bond S., Chennells L. (2000), Corporate Income Taxes and Investment: A Comparative Study.
- ▶ Boyenge J.-P. S. (2007), ILO database on export processing zones (Revised). International Labour Office, Geneva.
- ▶ Clausing K. A. (2007), "Corporate tax revenues in OECD countries." International Tax and Public Finance, Springer, vol. 14(2), pages 115-133, April.
- ▶ Djankov S., Ganser T., McLiesh C., Ramalho R., Shleifer A. (2010), The Effect of Corporate Taxes on Investment and Entrepreneurship.
- ▶ EMIS, ISI Emerging Markets (2010), Econ Trends Sector Analyses.
- ▶ Engman M., Onodera O. Pinali E. (2007), "Export Processing Zones: Past and Future Role in Trade and Development." OECD Trade Policy Working Papers, No. 53, OECD Publishing.
- ▶ Ernst & Young (2011), Doing business in Bulgaria.
- ▶ Ernst & Young (2010), Doing business in Brasil.
- ▶ Ernst & Young (2011), Doing business in the Russian Federation.
- ▶ Ernst & Young (2011), European attractiveness survey.
- ▶ Ernst & Young (2011), The 2011 worldwide corporate tax guide.
- ▶ European Commission (2007), State aid N39/2007. Tax credit for new investments in the assisted areas.
- ▶ European Commission (2010), Facts and Figures on State Aid in the Member States, Accompanying the Report from the Commission State Aid Scoreboard, Autumn 2010 update.
- ▶ Germany Trade and Invest. "Cash Incentives for Investments".
- ▶ <<http://www.gtai.com/homepage/investment-guide-to-germany/incentive-programs/cash-incentives-for-investments/>> [dostęp: 22 sierpnia 2011 r.]
- ▶ Gordon R. H., Hines J. R. (2002), International Taxation. Handbook of Public Economics.
- ▶ Hajkova D., Nicoletti G., Vartia L., Yoo, K.-Y. (2006), Taxation, Business Environment and FDI Location in OECD Countries.
- ▶ Hale G., Long C. (2007), "Are there productivity spillovers from foreign direct investment in China?" Federal Reserve Bank of San Francisco.
- ▶ Hall B. H. (2002), "The Financing of Research and Development." NBER Working Papers.

- ▶ Hall B. H., Van Reenen J. (2000), How Effective are Fiscal Incentives for R&D? A New Review of the Evidence.
- ▶ Hines J. R. (1999), "Lessons from behavioral responses to international taxation". National Tax Journal.
- ▶ International Labour Organization (ILO) (2003), Employment and Social Policy in Respect of Export Processing Zones. Committee on Employment and Social Policy, Geneva, GB.286/ESP/3.
- ▶ Jaumotte F., Pain N. (2005), "From Ideas to Development: The Determinants of B+R and Patenting." OECD Economics Department Working Papers.
- ▶ Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (2000), Stanowiska Polski w ramach negocjacji o członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Negocjacji o Członkostwo RP w Unii Europejskiej, Warszawa 2000.
- ▶ Kolczyński W., Wojtasik W. (red.) (2010), Innowacyjne i społeczne oddziaływanie specjalnych stref ekonomicznych i klastrów w Polsce, Towarzystwo Inicjatyw Naukowych, Katowice 2010.
- ▶ Kopycińska D. (red), Polityka ekonomiczna państwa we współczesnych systemach gospodarczych, Katedra Mikroekonomii Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008.
- ▶ Ministerstwo Finansów, Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2007), Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce, (wg stanu na koniec 2007 r.).
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2010), Efekty funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych, stan na koniec grudnia 2010.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2007), Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2006 r.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2008), Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2007 r.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2009), Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2008 r.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2010), Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2009 r.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2011), Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki, Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski - bariery i możliwości wzrostu.
<<http://www.mg.gov.pl/Analizy+i+prognozy/Inwestycje+zagraniczne>>
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2004), Specjalne Strefy Ekonomiczne stan na dzień 31 grudnia 2004.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2005), Specjalne Strefy Ekonomiczne stan na dzień 31 grudnia 2005.
- ▶ Ministerstwo Gospodarki (2011), Uzasadnienie wdrożenia Programu Wspierania Inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020.
- ▶ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2011), Wykorzystanie środków UE w ramach Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013.
- ▶ Najwyższa Izba Kontroli (2009), Informacja o wynikach kontroli funkcjonowania i rozszerzania obszaru działania specjalnych stref ekonomicznych w latach 2006-2008.
- ▶ Nowakowska J. (2009), "Preferential tax policy in special economic zones and the local budget", *Ekonomia*, Faculty of Economic Sciences, University of Warsaw, vol. 22.

- ▶ Ohio Department of Development. Business Incentives Tax Credits. <<http://www.mf.gov.pl/index.php?const=6&dzial=337&wysw=4>> [dostęp: 22 sierpnia 2011 r.]
- ▶ Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (2010), Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski 2010, Warszawa.
- ▶ Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (2011), Zachęty inwestycyjne w państwach Europy Środkowo-Wschodniej.
- ▶ Publications Office of the European Union (2011), Taxation trends in the European Union.
- ▶ Schwellnus C., Arnold J. (2008), "Do Corporate Taxes Reduce Productivity and Investment at the Firm Level? Cross-country Evidence from Amadeus Dataset." Paris: OECD Economics Department Working Paper No. 641.
- ▶ State of Alabama Department of Revenue (2011), Summary of Alabama Taxes and Incentives.
- ▶ Szymaniak A. (2002), „Problem specjalnych stref ekonomicznych w negocjacjach Polski o członkostwo w Unii Europejskiej” Wspólnoty Europejskiej 2002 nr 9.
- ▶ The Multi-donor Investment Climate Advisory Service (FIAS) (2008), Special Economic Zones. Performance, Lessons Learned, and Implications for Zone Development. The Multi-donor Investment Climate Advisory Service of The World Bank Group, Washington DC.
- ▶ Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską, wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 321E z 29.12.2006.
- ▶ United Nations (2011), Światowy Raport Inwestycyjny UNCTAD, Nowy Jork i Genewa.
- ▶ United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP) (2005), Free Trade Zones and Port Hinterland Development. New York, USA.
- ▶ US Department of Housing and Urban Development, Empowerment Zones. <http://portal.hud.gov/hudportal/HUD?src=/hudprograms/empowerment_zones> [dostęp: 22 sierpnia 2011 r.]
- ▶ Vartia L. (2008), "How Do Taxes Affect Investment and Productivity? - Industry Level Analysis of OECD Countries." Paris: OECD Economics Department Working Paper No. 656.
- ▶ Wang J. (2010), The Economic Impact of Special Economic Zones: Evidence from Chinese Municipalities. Hong Kong University of Science and Technology.
- ▶ Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Przeciętne wynagrodzenie w latach 1950-2010. <<http://www.zus.pl/default.asp?p=4&id=3381>> [dostęp: 1 września 2011 r.]

Autorzy raportu

Zespół ds. Specjalnych Stref Ekonomicznych

Paweł Tynel
Dyrektor

Adam Allen
Menedżer

Agnieszka Skręt-Bednarz
Menedżer

Marta Józefiak
Doświadczony Konsultant

Agnieszka Roman
Doświadczony Konsultant

Zespół Doradztwa Strategicznego

Piotr Ciżkowicz
Menedżer

Adam Perz
Konsultant

Osoby biorące udział w przygotowaniu raportu:

Natalia Kurpiela

Teresa Nisler

Anna Pietrzak

Romuald Rzeszutko

Joanna Sztefko

Paweł Świdziński

Roma Waclawek

Prawne i podatkowe aspekty prowadzenia działalności w Specjalnych Strefach Ekonomicznych

Kilkanaście nowelizacji ustawy strefowej. Ponad 20 nowelizacji przepisów wykonawczych. Kilkadziesiąt istotnych orzeczeń sądowych. Kilkaset interpretacji organów podatkowych.

Jak sprawnie i prawidłowo korzystać ze zwolnienia podatkowego dostępnego w Specjalnych Strefach Ekonomicznych?

- ▶ To pierwsza na polskim rynku publikacja obejmująca wszystkie najistotniejsze zagadnienia związane z prowadzeniem działalności na terenie SSE.
- ▶ Książka przeznaczona jest zarówno dla osób zajmujących się rozliczaniem prowadzonej już działalności w SSE, jak i dla dopiero planujących jej rozpoczęcie.
- ▶ To kompleksowe opracowanie ukazujące wszystkie aspekty regulacyjne, podatkowe i prawne działalności w SSE.

Autorzy książki to eksperci Zespołu ds. Specjalnych Stref Ekonomicznych w Dziale Doradztwa Podatkowego Ernst & Young, którzy na co dzień:

- ▶ wspierają działalność w ramach SSE,
- ▶ interpretują ważne regulacje prawne dotyczące pomocy publicznej,
- ▶ pomagają przy dostosowaniu systemu księgowego do wymagań SSE,
- ▶ wspierają przy dyskutowaniu wydatków kapitałowych i pomocy publicznej,
- ▶ doradzają w procesie ubiegania się o zmianę zapisów zezwolenia,
- ▶ prowadzą działalność szkoleniową zarówno dla przedsiębiorców działających, jak i zainteresowanych działalnością w ramach SSE.

Więcej informacji na www.ey.com/pl/gia

Ernst & Young

Assurance | Tax | Transactions | Advisory

Firma Ernst & Young jest globalnym liderem w zakresie usług audytorskich, podatkowych, transakcyjnych i doradczych. Na całym świecie 141 000 naszych pracowników jednoczą wspólne wartości i świadczenie wysokiej jakości usług. Zmieniamy rzeczywistość, pomagając naszym pracownikom, naszym klientom oraz otaczającej nas społeczności w wykorzystaniu ich potencjału.

Nazwa „Ernst & Young” dotyczy firm członkowskich EY Global Limited („EYG”), z których każda stanowi osobny podmiot prawny. EYG, brytyjska spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji (company limited by guarantee), nie świadczy usług na rzecz klientów.

Aby uzyskać więcej informacji, odwiedź
www.ey.com/pl

© 2011 Ernst & Young
Wszelkie prawa zastrzeżone.
SCORE: 008.09.11

Uwaga:

Niniejsza publikacja została sporządzona z należytą starannością, jednak z konieczności pewne informacje zostały podane w skróconej formie. W związku z tym publikacja ma charakter wyłącznie orientacyjny, a zawarte w niej dane nie powinny zastąpić szczegółowej analizy problemu lub profesjonalnego osądu.

Ernst & Young nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek straty powstałe w wyniku czynności podjętych lub zaniechanych na podstawie niniejszej publikacji. Zalecamy, by wszelkie przedmiotowe kwestie były konsultowane z właściwym doradcą.